T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TASARIM PARAMETRELERİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK KULLANICI GÖRÜŞLERİNİN KSD YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ: DİCLE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

Erhan KAYAALP

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

DİYARBAKIR
Haziran 2019

T.C

DİCLE UNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

DİYARBAKIR

Erhan KAYAALP tarafından yapılan "TASARIM PARAMETRELERİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK KULLANICI GÖRÜŞLERİNİN KSD YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ: DİCLE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ" konulu bu çalışma, jürimiz tarafından Mimarlık Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesinin		Ünvanı	Adı Soyadı
Başkan	:	Prof. Dr.	F. Demet AYKAL
Danışman Üye	:	Dr. Öğr. Üyesi	Berivan ÖZBUDAK AKÇA
Üye	:	Dr. Öğr. Üyesi	Elvan Elif ÖZDEMİR

Tez Savunma Sınavı Tarihi: 14/10/2019

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu onaylarım.

.../...../20

Prof. Dr. Sevtap SÜMER EKER

ENSTİTÜ MÜDÜRÜ

(MÜHÜR)

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitim hayatım boyunca engin bilgilerini ve her türlü yardımlarını benden esirgemeyen çok değerli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Berivan ÖZBUDAK AKÇA'ya en içten saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca yüksek lisans tez çalışmam süresince benden asla desteklerini esirgemeyen eşime ve kızıma teşekkürlerimi sunarım.

Erhan KAYAALP

Haziran - 2019 - Diyarbakır

İÇİNDEKİLER

		Sayfa
TEŞEKKÜR		**I**
İÇİNDEKİLER		**II**
ÖZET		**IV**
ABSTRACT		**V**
ÇİZELGE LİSTESİ		**VI**
ŞEKİL LİSTESİ		**IX**
EK LİSTESİ		**XII**
KISALTMA VE SİMGELER		**XIII**
1.	**GİRİŞ**	**1**
1.1.	Araştırmanın Problemi	2
1.2.	Araştırmanın Amacı ve Önemi	3
1.3.	Sınırlılıklar	3
2.	**ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR**	**5**
3.	**MATERYAL VE METOT**	**11**
3.1.	Materyal	11
3.2.	Metot	13
3.3.	Performans Kavramı	15
3.3.1.	Performans Ölçütü ve Performans Değerlendirme Yöntemleri	16
3.3.2.	Performans Kodları ve Standartları	17
3.4.	Değerlendirme Modellerinin Araştırılması	18
3.4.1.	Süreç-Strüktür Modeli	19
3.4.2.	Bina-İnsan-Çevre Sistemi Modeli	19
3.4.3.	Satranç Modeli	19
3.4.4.	Bina Değerlendirme Modeli	19
3.4.5.	Süreç Teknik Modeli	20

3.4.6. Problem Arama Modeli 21
3.4.7. KSD Süreç Modeli..... 21
3.5. Mimarlıkta Kullanım Sonrası Değerlendirme 22
3.5.1. Kullanım Sonrası Değerlendirme Kavramının Gelişimi 23
3.5.2. Kullanım Sonrası Değerlendirme Çalışmalarının Tipolojisi 23
3.5.3. Kullanım Sonrası Değerlendirmede Kullanılan Yaklaşımlar 24
3.5.4. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Uygulanma Aşamaları..... 26
3.5.5. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Uygulanma Seviyesi..... 26
3.5.6. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Uygulama Konuları 27
3.5.7. Mimarlıkta Kullanım Sonrası Değerlendirme Ölçeğinde Bina Değerlendirme Parametreleri 28
3.5.8. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Yararları 30
4. ARAŞTIRMA BULGULARI …..…….. 32
4.1. Deneklere Ait Demografik Bilgiler .....……..……... 32
4.2. Sıfat Çiftleri ve Sıfat Çiftlerinin Değerlendirme Ölçeğindeki Güvenilirliği…. 34
4.3. İşlevsel Değerlendirme Frekans ve Yüzde Dağılımları……. 37
4.4. Teknik Değerlendirme Frekans ve Yüzde İstatistikleri……. 72
4.5. Estetik Değerlendirme Kriterlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları……. 89
5. TARTIŞMA VE SONUÇ…… 102
6. KAYNAKLAR …… 106
EKLER ……..……. 109
ÖZGEÇMİŞ**.....……..……** 115

ÖZET

TASARIM PARAMETRELERİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK KULLANICI GÖRÜŞLERİNİN KSD YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ: DİCLE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Erhan KAYAALP

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

2019

İnsanlar, hayatlarının çoğunu binalar içerisinde yaşamaktadırlar. Bir bina tarafından sunulan hayatın kalitesi ise binanın kullanılmaya başlanmasından sonra ortaya çıkmaktadır. Bu sebeple binanın, fiziksel ve ruhsal gereksinimleri karşılayabilecek şekilde tasarlanması gerekmektedir. En geniş tanımıyla kullanım sonrası değerlendirme (KSD), bir objeye değer biçmek, objenin kullanımı ve tasarım parametrelerinin kullanım sonrasındaki durumu ile uyuşup uyuşmadığının analizi olarak ifade edilmektedir.

Araştırmanın temel amacı; Mimarlık Fakültesi'nde öğrenim gören kullanıcıların (işlevsel, teknik, estetik) ihtiyaçlarının yeterli düzeyde karşılanıp karşılanmadığını KSD yöntemi kullanılarak ortaya çıkarmaktır.

Bu sebeple, Dicle Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nin beş yapı bloğundan biri olan Mimarlık Fakültesi'nin zemin katı, 1. katı ve 2018-2019 öğretim yılında onu kullanan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Mimarlık Fakültesi binası KSD yönteminin sınırlılıkları içerisinde, araştırmacı KSD düzeyinde, işlevsel, teknik, estetik açıdan değerlendirilmiş ve kısa süreli KSD yararları kapsamında ele alınmıştır. Bu amaçla deneklere, yapıyı işlevsel, teknik, estetik açıdan değerlendirmelerine olanak veren anket soruları yöneltilmiştir.

Araştırma bulguları, yapılan anketlerin SPSS 22 programında analizi sonucunda elde edilmiş ve fotoğraflarla desteklenmiştir. Ayrıca tespit edilen bu bulgular, daha önce yapılan tez, makale ve diğer yayınlar boyutunda ele alınıp çeşitli çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Bu araştırma mimarlık eğitimi açısından son derece önemli ekip, ekipmanın konumlandırılacağı mahallerin yeniden tasarlanması ve kullanıcı memnuniyetinin arttırılması için ileride yapılacak çalışmalara altlık oluşturabilmesi adına önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kulanım Sonrası Değerlendirme, Fakülte, Diyarbakır.

ABSTRACT

EVALUATION OF USER OPINIONS FOR DEVELOPING DESIGN PARAMETERS THROUGH POE METHOD: DİCLE UNIVERSITY FACULTY OF ARCHITECTURE CASE STUDY

MASTER THESIS

Erhan KAYAALP

DICLE UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF NATURAL & APLIED SCIENCES
DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

2019

People live most of their lives in buildings. The quality of life offered by a building occurs after the building was used. Therefore, building must be designed with physical and mental requirements. Post-Occupancy Evaluation (POE) refers to valuing an object, and evaluating usage, design and function. Post-Occupancy Evaluation in the most general definition analysis of the use object and whether it matches the state of the design parameters.

The main purpose of the research; to determine level of meeting needs of the users studying in Faculty of Architecture (functional, technical, aesthetic) by using POE method. Therefore, Faculty of Architecture, which is one of the five building blocks of the Faculty of Engineering and Architecture of Dicle University, was limited to ground floor, first floor and students who use it in 2018-2019 academic year. The research was evaluated in terms of functional, technical, aesthetic and discussed within scope of short-term POE benefits. For this purpose, questionnaires were asked to evaluate the structure in terms of functional, technical and aesthetic aspects.

The findings of research were obtained by analyzing the questionnaires in SPSS 22 program and supported by photographs. These findings were discussed in thesis, articles, other publications and various solutions suggestions were made.

This research is very important in terms of architectural education, redesign the location of equipment, increase user's satisfaction and to create a basis for future work.

Keywords: Post-Occupancy Evaluation, faculty, Diyarbakır.

ÇİZELGE LİSTESİ

Çizelge No		Sayfa
Çizelge 1.1.	Örneklem hesabı	3
Çizelge 3.1.	Araştırmanın akış şeması	13
Çizelge 3.2.	Mimarlık Fakültesi'nin KSD yöntemiyle değerlendirme aşamaları	14
Çizelge 3.3.	Araştırmada kullanılan anketin oluşturulma aşamaları	15
Çizelge 4.1.	Deneklerin cinsiyet dağılımları	32
Çizelge 4.2.	Deneklerin yaş dağılımları	33
Çizelge 4.3.	Öğrenci katılımcıların kaçıncı sınıfta oldukları	34
Çizelge 4.4.	Sıfat çiftleri tamamlayıcı istatistikleri	35
Çizelge 4.5.	Binanın sıfat çeşitleri ile değerlendirilmesi	36
Çizelge 4.6.	Binanın girişinin algılanabilirliği	39
Çizelge 4.7.	Binanın erişilebilirlik açısından değerlendirilmesi	40
Çizelge 4.8.	Girişteki turnikelerin konumlandırılması	41
Çizelge 4.9.	Giriş fuayesinin büyüklüğü	42
Çizelge 4.10.	Girişten sonra dersliklere erişim	43
Çizelge 4.11.	Merdivenlerden dersliklere ulaşım	44
Çizelge 4.12.	Öğretim üyesi çalışma odalarının dersliklere olan mesafesi	45
Çizelge 4.13.	Koridorların dersliklere ulaşımı desteklemesi	46
Çizelge 4.14.	Koridorların çeşitli eylemler (ders çalışma, dinlenme, sergileme, buluşma vb.) açısından kullanışlılığı	47
Çizelge 4.15.	Koridorların bölüm, sosyal ilişki ve iletişim düzeyi açısından irdelenmesi	48
Çizelge 4.16.	Koridorlardaki oturma gruplarının kapasitesi	49

Çizelge 4.17. Koridorlardaki dolapların kapasitesi 50

Çizelge 4.18. Koridorlardaki ilan ve duyuru panolarının yeterliliği 51

Çizelge 4.19. Tuvaletlerin kullanışlılığı 52

Çizelge 4.20. Dersliklerin bina içinde kolay bulunabilirliği 53

Çizelge 4.21. Dersliklerin kapasitesi 54

Çizelge 4.22. Dersliklerdeki sandalye ve masaların, insan ebatlarına uygunluğu (ergonomi) 55

Çizelge 4.23. Dersliklerin ders çalışmak için rahatlığı ve kullanışlılığı 56

Çizelge 4.24. Dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesi 57

Çizelge 4.25. Dersliklerdeki tahtanın büyüklüğü 58

Çizelge 4.26. Dersliklerin değişen ihtiyaçlara göre esnekliği 59

Çizelge 4.27. Dersliklerde masa ve sandalyelerin mekan içindeki dağılımı 60

Çizelge 4.28. Derslikler içindeki öğretim üyelerinin çalışma donatıları yeterliliği 61

Çizelge 4.29. Tasarım stüdyolarının, bina içinde kolay bulunabilirliği 62

Çizelge 4.30. Tasarım stüdyolarının, grup çalışması için uygunluğu 63

Çizelge 4.31. Tasarım stüdyolarının kapasitesi 64

Çizelge 4.32. Tasarım stüdyolarının donanımı 65

Çizelge 4.33. Kütüphanenin dersliklere göre konumu 66

Çizelge 4.34. Kütüphane kapasitesi 67

Çizelge 4.35. Kütüphanede bireysel çalışma olanağı 68

Çizelge 4.36. Bina içindeki kantinin yeterliliği 69

Çizelge 4.37. Ders aralarında çay, kahve v.b. ihtiyaçlar için kantin donanımının yeterliliği 70

Çizelge 4.38. Tespit edilen problemlerin ‘İşlevsel’ parametre açısından incelenmesi 71

Çizelge 4.39. Katılımcıların binanın depreme dayanıklı olup olmadığına dair izlenimi 73

Çizelge 4.40. Acil çıkışlara erişim 74

Çizelge 4.41. Aydınlatma ekipmanlarının yeterliliği 75

Çizelge 4.42. Koridor pencerelerinin izolasyonu 76

Çizelge 4.43. Dersliklerin ısısal konforu 77

Çizelge 4.44. Dersliklerin tavan yüksekliği 78

Çizelge 4.45. Dersliklerde internet, barkovizyon vb. donanımlarının yeterliliği 79

Çizelge 4.46. Dersliklerdeki doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterliliği 80

Çizelge 4.47. Derslik pencerelerinin izolasyonu 81

Çizelge 4.48. Dersliklerdeki havalandırma kalitesi 82

Çizelge 4.49. Dersliklerdeki ses yalıtımı 83

Çizelge 4.50. Derslik için gürültü seviyesi kontrol edilebilirliği 84

Çizelge 4.51. Tasarım stüdyolarının tavan yüksekliğinin yeterliliği 85

Çizelge 4.52. Tasarım stüdyolarındaki pencerelerin doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterliliği 86

Çizelge 4.53. Tasarım stüdyolarında yaz, kış ısısal konfor 87

Çizelge 4.54. Tespit edilen problemlerin 'Teknik' parametre açısından incelenmesi 88

Çizelge 4.55. Bina cephesinin değerlendirilmesi 90

Çizelge 4.56. Binaya ilişkin ilk izlenim 91

Çizelge 4.57. Binanın diğer binalardan ayırt edilip edilemediği 92

Çizelge 4.58. Ulaşım kolaylığı 93

Çizelge 4.59. Bina çevre uyumu 94

Çizelge 4.60. Bina ağaçlık alan ilişkisi 95

Çizelge 4.61. Otoparka erişim 96

Çizelge 4.62. Binanın avlusu ve öğrenci sosyal ilişkisi 97

Çizelge 4.63. Bina cephesindeki rengin sorgulanması 98

Çizelge 4.64. Tespit edilen problemlerin 'Estetik' parametre açısından incelenmesi 99

Çizelge 4.65. Kullanım sonrası değerlendirme alt boyutlarının yaşa göre karşılaştırılması 100

Çizelge 4.66. Kullanım sonrası değerlendirme alt boyutlarının cinsiyete göre karşılaştırılması 100

Çizelge 4.67. Kullanım sonrası değerlendirme alt boyutlarının öğrenim gördüğü sınıfa göre karşılaştırılması 101

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil No		Sayfa
Şekil 3.1.	Mimarlık Fakültesi kat planları	12
Şekil 3.2.	KSD'nin, kısa, orta, uzun dönem faydaları	17
Şekil 3.3.	Pruitt-Igoe	25
Şekil 3.4.	Pessac evi	25
Şekil 4.1.	Deneklerin cinsiyetlerine göre dağılım grafiği	33
Şekil 4.2.	Deneklerin yaşlarına göre dağılım grafiği	33
Şekil 4.3.	Deneklerin kaçıncı sınıfta eğitim gördüklerini gösterir grafik	34
Şekil 4.4.	Bina kat planı ve mekan fotoğrafları	37
Şekil 4.5.	Bina kat planı ve mekan fotoğrafları	38
Şekil 4.6.	Bina girişinin algılanabilirliği	39
Şekil 4.7.	Binanın engelli kullanıcılar açısından erişilebilirliği	40
Şekil 4.8.	Giriş turnikelerinin konumu	41
Şekil 4.9.	Giriş fuayesinin büyüklüğü	42
Şekil 4.10.	Dersliklere erişim	43
Şekil 4.11.	Merdivenlerden dersliklere ulaşım	44
Şekil 4.12.	Öğretim üyesi odalarının dersliklerle olan mesafesi	45
Şekil 4.13.	Koridorlardan dersliklere ulaşım	46
Şekil 4.14.	Koridorların çeşitli eylemleri desteklemesi	47
Şekil 4.15.	Koridorların iletişim düzeyine etkisi	48
Şekil 4.16.	Koridorlardaki oturma gruplarının yeterliliği	49
Şekil 4.17.	Koridorlardaki dolapların yeterliliği	50
Şekil 4.18.	Koridorlardaki ilan ve duyuru panolarının yeterliliği	51
Şekil 4.19.	Tuvaletlerin kullanışlılığı	52
Şekil 4.20.	Dersliklerin kolay bulunabilirliği	53

Şekil 4.21. Dersliklerin kapasitesi 54

Şekil 4.22. Dersliklerdeki masa, sandalye ergonometrisi 55

Şekil 4.23. Dersliklerde ders çalışma rahatlığı 56

Şekil 4.24. Dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesi 57

Şekil 4.25. Dersliklerdeki tahtanın boyutu 58

Şekil 4.26. Dersliklerin modülerliği 59

Şekil 4.27. Dersliklerdeki masa, sandalye dağılımı 60

Şekil 4.28. Dersliklerdeki donatıların öğretim üyeleri açısından yeterliliği 61

Şekil 4.29. Tasarım stüdyolarının kolay bulunabilirliği 62

Şekil 4.30. Tasarım stüdyolarının grup çalışmasına uygunluğu 63

Şekil 4.31. Tasarım stüdyolarının kapasitesi 64

Şekil 4.32. Tasarım stüdyolarının donanımı 65

Şekil 4.33. Kütüphanenin dersliklere göre konumu 66

Şekil 4.34. Kütüphane kapasitesi 67

Şekil 4.35. Kütüphanede bireysel çalışma olanağı 68

Şekil 4.36. Bina içindeki kantinin yeterliliği 69

Şekil 4.37. Kantin donanımının yeterliliği 70

Şekil 4.38. Mimarlık Fakültesi koridor, derslik ve tasarım stüdyoları 72

Şekil 4.39. Binanın deprem dayanıklılığına ait izlenim 73

Şekil 4.40. Acil çıkışlara erişim 74

Şekil 4.41. Aydınlatma ekipmanlarının yeterliliği 75

Şekil 4.42. Koridor pencerelerinin izolasyonu 76

Şekil 4.43. Dersliklerin ısısal konforu 77

Şekil 4.44. Dersliklerin tavan yüksekliği 78

Şekil 4.45. Dersliklerdeki teknolojik donanımın yeterliliği 79

Şekil 4.46. Dersliklerdeki doğal aydınlatma yeterliliği 80

Şekil 4.47. Derslerdeki pencere izolasyonu 81

Şekil 4.48. Dersliklerdeki havalandırma kalitesi 82

Şekil 4.49. Dersliklerdeki ses yalıtımı 83

Şekil 4.50. Dersliklerdeki gürültü seviyesi 84

Şekil 4.51. Tasarım stüdyolarının tavan yüksekliği 85

Şekil 4.52. Tasarım stüdyolarının doğal aydınlatma ve havalandırılması 86

Şekil 4.53. Tasarım stüdyolarının ısısal konforu 87

Şekil 4.54. Mimarlık Fakültesi cephe ve kat planı 89

Şekil 4.55. Bina cephesi 90

Şekil 4.56. Binaya ilişkin ilk izlenim 91

Şekil 4.57. Binanın ayırt edilebilirliği 92

Şekil 4.58. Binaya rahat ulaşım 93

Şekil 4.59. Binanın çevre ile uyumu 94

Şekil 4.60. Bina ağaçlık alan ilişkisi 95

Şekil 4.61. Otoparka erişim 96

Şekil 4.62. Bina avlusunun sosyal ilişkiye katkısı 97

Şekil 4.63. Bina cephe rengi 98

EK LİSTESİ

Ek No		Sayfa
Ek 1.	Örnek anket formu	109

KISALTMA VE SİMGELER

KSD : Kullanınm Sonrası Değrelendirme

POE : Postoccupancy Evalation

EDRA : Evironmental Desing Research Association

BPE : Building Performance Evaluation

BPRU : Building Performance Research Unit

1. GİRİŞ

Kullanım sonrası değerlendirme çeşitli bina tiplerinde uygulanabilen metodik ve faydalı bir yöntemdir. Ayrıca bu yöntem üst seviyeden operasyonel seviyeye kadar karar verme sürecine destek olmaktadır (Preiser, 1998). İnsanlar, hayatlarının çoğunu binalar içerisinde yaşamaktadırlar. Bir bina tarafından sunulan hayatın kalitesi ise binanın kullanılmaya başlamasından sonra ortaya çıkmaktadır. Buna göre binayı tasarlayan ve planlayan kişilerin, üretilen binanın birtakım fiziksel ve ruhsal gereksinimleri yerine getirecek şekilde tasarlaması önem arz etmektedir.

Benzer şekilde, hitap ettiği kesim ve iş kolu fark etmeksizin kurumsal yapıların kullanıcı ihtiyaçlarını karşılama oranı ile kurumsal yapının ait olduğu kurumun başarısının doğru orantılı olduğu öngörülmektedir (Dinç ve Onat,1998). Bu öngörü neticesinde kurumun başarısının, hedeflerine ulaşabilmesinin, verimliliğinin artabilmesinin, mekânsal ihtiyaçların karşılanması ile paralel olması gerekmektedir.

Yapı kalitesini ve kullanıcıların fiziksel ve ruhsal memnuniyetini daha üst düzeye taşıma amacıyla; mimarlık alanında kullanılan değerlendirmeler, ihtiyaç programları, tasarım kriterleri, planlama kriterleri, bina materyaline ilişkin tercihler ve benzeri unsurlar araştırılmaktadır. Tüm bu değerlendirme parametreleri sayesinde kullanıcıların gereksinim ve talepleri en iyi şekilde belirlenerek, bu taleplere en uygun cevaplar aranmaktadır.

Bir binaya ilişkin değerlendirmeler iki şekilde incelenebilir:

Bunlardan ilki "ön tasarım araştırması" ya da "etki değerlendirmesi" şeklinde adlandırılırken bina henüz maket aşamasındayken ihtiyaç ve tasarım programları ile ilgili gelişmeleri ifade etmek için kullanılır. İkincisi ise Kullanım Sonrası Değerlendirme olarak (KSD) / postoccupancy evaluation (POE) şeklinde isimlendirilmiş olup bir binanın tamamlanıp kullanıma başlamasından sonra yapılan değerlendirmedir (Pena, 1987).

Bu araştırmada 'kullanım sonrası değerlendirme' yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak mimarlıkta değerlendirme ve bina performansı kavramları incelenmiştir. Başlıklar halinde değerlendirme ve bina performansı kavramı, performans ölçütü ve performans değerlendirme yöntemleri, kullanım sonrası değerlendirmenin performans düzeyleri, performans kodları ve standartları açıklanmıştır. Ayrıca 'Süreç-Strüktür Modeli', 'Bina-

insan-Çevre Sistemi Modeli', 'Satranç Modeli', 'Bina Değerlendirme Modeli', 'Süreç Teknik Modeli', 'KSD Süreç Modeli' ve 'Problem Arama Modeli' olmak üzere değerlendirme modelleri açıklanmıştır. Bunlara paralel olarak kullanım sonrası değerlendirme (KSD) kavramı tanımlanmış, kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının tarihsel gelişimi açıklanmış, kullanım sonrası değerlendirmede kullanılan yaklaşımlar ve kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının tipolojisi incelenmiştir. Kullanım sonrası değerlendirmenin uygulama alanları ile kullanım sonrası değerlendirmenin uygulanma aşamaları incelenmiştir. Ayrıca kullanım sonrası değerlendirmenin uygulanma seviyesi ile kullanım sonrası değerlendirmenin yararları açıklanmıştır. Araştırmanın materyal bölümünde Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin fiziki şartlarına ve konumuna değinilmiştir. Metod bölümünde ise söz konusu fakültenin incelenmesinde kullanılan yöntem ve bu yöntemde izlenen aşamlar açıklanmıştır. Araştırmaya konu olan fakülteye ilişkin elde edilen tespitler, bulgular bölümünde açıklanmış ve bu tespitlere ilişkin çözüm önerilerine ise sonuç bölümünde yer verilmiştir.

1.1.Araştırmanın Problemi

Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Dicle Üniversitesi kampüsü içerisindeki tip projeye göre inşa edilmiş eğitim binalarından bir tanesidir. Tasarım ve inşa aşamasında Mimarlık Fakültesi olarak kullanılacağı öngörülmemiş, sonraları gelişen koşullar ve ihtiyaçlar doğrultusunda günümüze değin mimarlık eğitiminin verilmesi için kullanılan binaya dönüştürülmüştür. Yapının ilk amacının dışında, başka bir amaç için kullanılması ise beraberinde bir kısım ihtiyaçlar ve aksaklıklar doğurmuştur. Nitekim araştırmanın en başında uygulanan pilot çalışma, bunu destekler niteliktedir. Bu sebeple:

- Binanın Mimarlık Fakültesi kimliğini yansıtmadığı
- Kullanıcıların sosyal donatı ihtiyacına yeterince cevap veremediği
- Dersliklerin mimarlık eğitimi için yetersiz olduğu
- Tasarım stüdyolarından bekelenen performansın düşük olduğu
- Dolayısıyla tip bir projenin mimarlık fakültesine dönüştürülmesinin, mimarlık eğitimindeki ihtiyaçlara yanıt veremediği alt hipotezleri kullanım sonrası değerlendirme (KSD) yöntemiyle araştırılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın temel amacı; Mimarlık Fakültesi'nde öğrenim gören kullanıcıların (işlevsel, teknik, estetik) ihtiyaçlarını ne derece karşılayıp karşılamadığını KSD yöntemi kullanılarak ortaya çıkarmaktır. Elde edilen bulguların ileride yapılacak düzenlemelere fikir verebilmesi ve düzenleme maliyetlerini belirlemede yardımcı olabilmesi ise araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

1.3. Sınırlılıklar

Araştırma, 2018-2019 öğretim yılında Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin beş yapı bloğundan biri olan Mimarlık Fakültesi'nin zemin katı, 1. katı ve onu kullanan öğrencilerle sınırlandırılmıştır. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin toplam öğrenci sayısının 544 olduğu tespit edilmiştir. Mimarlık Fakültesi binası KSD yönteminin sınırlılıkları içerisinde işlevsel, teknik ve estetik açıdan değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme de tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen 318 deneğe anket uygulanmıştır. 318 adet denek kullanılması, evren örneklem hesabına göre araştırmanın hata payını %5' e indirgerken, doğruluk oranını ise %95 seviyesine yükseltmektedir. Çizelgedende anlaşılacağı üzere tespitlerin doğru olabilmesi adına, hedef kitle ile hedef kitle üzerinde araştırılmak istenen konuya ilişkin örneklem boyutunun doğru orantılı olması gerekmektedir. Örneğin 100 kişilik bir hedef kitlede, 50-79 kişilik örneklem planlandığında araştırma sonucu elde edilecek verilerin hata payı %10-%6 aralığında, 80-98 kişilik örneklemde hata payı %5-%2 aralığında, 99 kişilik örneklemde ise hata payı %1 olmaktadır. Bir başka şekilde ifade etmek gerekirse, yine 100 kişilik bir hedef kitlede, 74-79 kişilik örneklem planlandığında araştırma sonucu elde edilecek verilerin güven seviyesi %90-%94 aralığında, 80-87 kişilik örneklemde güven seviyesi %95-%98 aralığında, 88-99 kişilik örneklem oluşturulması durumunda ise güven seviyesi %99 olmaktadır (Çizelge 1.1).

Çizelge 1.1. Örneklem hesabı (https://tr.surveymonkey.com/mp/sample-size/)

Kitle	***Hata Payı***			***Güven Seviyesi***		
	%10	***%5***	***%1***	***%90***	***%95***	***%99***
100	50	80	99	74	80	88
500	81	218	476	176	218	286
1000	88	278	906	215	278	400
10.000	96	370	4900	264	370	623
100.000	96	383	8763	270	383	660
1.000.000+	97	384	9513	271	384	664

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Lawrence, R.J., (1987), **"Housing, Dwellings and Homes: Design Theory And Practise"** isimli kitapta, kullanıcı penceresinden bakıldığında, hangi formun kullanıcı gereksinimlerine daha kapsamlı cevap verebileceği ve bu gereksinimlerin karşılanması adına en uygun formun bulunabilmesi için birçok aşamanın göz önünde bulundurulmasının öneminden bahsedilmektedir. Ayrıca bahsi geçen kitapta, planlama, planlanan tasarı inşa etme ve inşa sonrası kullanım aşamaları irdelenmektedir.

Preiser, W.F.E. ve Schramm, U. (1998), **"Building Performance Evaluation"** isimli kitapta bina performansında kullanıcı gereksinimlerinin önemine ve tasarımda kullanıcı ihtiyaçlarının ruhsal ve fiziksel olarak karşılanması doğrultusunda performansın üst seviyeye taşınılacağına değinilmiştir.

Karagenç, O. (2001), **"Toplu Konut Alanlarında Simgesel Performansa Yönelik Kullanım Sonrası Değerlendirme Modeli"** isimli doktora tezinde toplu konut yerleşkelerindeki kullanıcıların, bulundukları yaşam alanlarını simgesel performans penceresinden değerlendirmesi, bunun neticesinde de bu değerlendirmelerin eylem ve pratiğe dönüştürülmesi boyutu ele alınmıştır.

Aksu, M. (2000), **"Büro Binalarında Çalışma Mekanının Kullanım Sonrası Değerlendirmesi (KSD/POE) İçin Kontrol Listesi Oluşturulması"** isimli yüksek lisans tezinde, büro binalarının nicel ve nitelik özelliklerinin kullanıcı kriterleri ile örtüşümü ve ihtiyaçlar doğrultusunda konfor ölçütünün çalışma mekanlarına yansıtılması ele alınmıştır.

Çakın, Ş. (1988), **"Mimari Tasarım, İnsan, Toplum ve Çevre İlişkileri"** isimli kitapta, tasarımı etkileyen en küçük yapı taşından başlanılıp, en genele doğru olan parametreler irdelenmiş ve bu doğrultuda birbirleriyle olan etkileşimlerine değinilmiştir.

Dinç, P. ve Onat, E. 2002, **"Bir İlköğretim Yapısının Bina Programı ve Tasarımı Bağlamında Değerlendirilmesi"** isimli makalede, ilköğretim yapılarına ait tip projelerinin tasarım parametleri ele alınmıştır. Bu doğrultuda kullanıcı memnuniyetinin performans ve konfor bağlamındaki ilişkisi irdelenmiştir.

Kuyucu, F ve Vatan, M. (2017), **"Kullanım Sonrası Değerlendirme Yöntemi: Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtları Örneği"** isimli makalede, gelecekteki tasarımların daha başarılı olması adına, kullanıma açılmış bir yapıda, sistematik ve düzenli bir bina değerlendirme modeli olan KSD yöntemiyle yapılmış bir araştırma ele alınmıştır. Bu doğrultuda kullanıcı gereksinimleri doğrultusunda bina performansını incelenmiştir. Söz konusu araştırma kapsamında Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtları "Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD)" yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Çalışmada, Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtları'nda bulunan yurt odaları üzerine yoğunlaşılmıştır. Kullanım sonrası değerlendirme (KSD) yöntemiyle yurt odalarındaki kullanıcı memnuniyeti ve kullanıcı gereksinimleri açısından performans kavramı incelenmiştir. Söz konusu yapıya ilişkin işlevsel, teknik ve estetik parametreler sorgulanmış, elde edilen değerlendirmeler ortaya konulmuştur. Ayrıca kısa, orta, uzun vadeli iyileştirmelere ve planlamalara yer verilmiştir.

İslamoğlu, S.Ö. (2018), **"Tarihi Yapıların Yeniden Kullanılmasında Yapı-İşlev Uyumu: Rize Müzesi Örneği"** isimli makalede Rize Müzesi incelemiştir. Doğu Karadeniz'in kültürel mirası konumunda olan ve mimari dokusunu yansıtan Sarı Ev'in, Rize müzesi olarak yeniden kullanıma açılması incelenmektedir. Sarı Ev'in yapılış amacı dışında, müze olarak kullanıma açılmasına ilişkin uygunluk değerlendirmesi ve kullanıcı görüşleri açıklanmıştır. Bu amaçla yapı, gözlem, görüşme, mekan analizi ile niteliksel olarak değerlendirilmiştir. Bu ve benzer yapılarda, yeni işleve ile uyum ve yeniden kullanımda işlev seçiminin önemine değinilmiştir. İslamoğlu, tarihi yapıların koruma amaçlı yeniden kullanıma açılmasıyla yapı hem kültürel değerlerini aktarabildiğini hem de yaşamını sürdürebildiğini ifade etmiştir. Fakat bunu yaparken altını çizdiği en önemli konulardan biri ise, yeniden kullanımda seçilen işlevin önemidir. Sarı Ev bu bağlamda uygun işlev seçiminin olumlu bir örneği konumundadır. Yapının mekânsal kurguları

değiştirilmeden, az bir müdahele ile yeni işlevine uyum sağladığına vurgu yapılmıştır. Sarı Ev'de izlenen bu yolun diğer koruma yapılarında izlenebilecek önemli bir yöntem olmasına değinilmiştir.

Clemente. C. ve Matteis, D.F. (2010), **"Housing For Europe"** isimli Avrupa Birliği projesi kapsamında, kullanım sonrası değerlendirme yöntemiyle yapılan çalışmada, kaliteli bir konutun fonksiyonel, çevresel, estetik ve psikolojik refah ihtiyaçlarına cevap verebilmesinin gerekliliği belirtmiştir. Konut kullanıcısının, yaşadığı konuttaki mekânsal kaliteyi bu dört boyut üzerinden tariflediğine değinilmiştir. Ayrıca avrupadaki hızlı yapılaşmanın, kentsel geleneği ne derecede yansıtıp yansıtamadığı sorgulanmıştır.

Kamaruzzaman, N.S. ve Wahab, A.M. (2018), **"Buıldıng Performance And Evaluatıon Methods: A Prelımınary Revıew"** Kuala Lumpur'da Malaya Üniversitesi'nin düzenlediği 2. Uluslararası Proje ve Tesis Yönetimi Konferansı kapsamında sunulan bildiride, kaliteli, konforlu, sağlıklı ve güvenli bir binanın kullanıcıların performansını olumlu yönde etkileyeceğini belirtilmiştir. Ayrıca, bina performansının, kuruluşların hedeflerine ulaşmaları, verimliliklerini arttırmaları ve kar marjlarını iyileştirmeleri iş ortamı ile doğrudan bağlantılı olduğu belirtilmiştir. Bina performansını değerlendirmek için kullanılan farklı yöntemlere değinilmiştir. Araştırma kapsamında kullanım sonrası değerlendirme ve bina performansı değerlendirme incelenmiştir. Kullanım sonrası değerlendirme ve bina performansı değerlendirme ile ilgili literatür taraması yapılarak, kullanım sonrası değerlendirmenin ve bina performansı değerlendirmenin bina verimliliğinin, etkinliğinin arttırılmasındaki önemine dikkat çekilmiştir.

Preiser, W.F.E. ve Nasar, J. (2008), **"Assessing Building Performance: Its Evolution From Post-Occupancy Evaluation"** isimli makalede, 1960'larda kullanım sonrası değerlendirme ve görsel kalite (estetik) planlama ile ilgili çalışmaların gelişimi anlatılmıştır. Bina performansı, görsel kalite değerlendirmelerindeki güncel gelişmeler ve dönüşümler açıklamıştır. Kullanım sonrası değerlendirmelerin ana bileşenlerini vurgulanmış ve elde edilen sonuçlardan örnekler sunmuştur. Kullanım sonrası

değerlendirmenin kullanıcı odaklılığı, çevreselliği, sürdürülebilirliği, adaptasyonu ve sürekli iyileştirmeler içeren modelin değişmez bir parçası olduğu açıklanmıştır. Kullanılan metodun, beğenilerden çok değişkenli analizlere, sözlü ölçeklerden kullanım gözlemlerine ve en önemlisi uzman görüşlerine kadar uzanan detaylı bir yelpazeyle ele alınabileceği anlatılmıştır. Bu bağlamda elde edilecek bulgular neticesinde, değerlendirilen konuya ilişkin, uygulanabilirlik, maliyet analizi, gelecekteki planlamalara sağlanabilecek aktarımlar hakkındaki sorular tartışılmıştır.

Mustafa, A.F. (2017), **"Performance Assessment Of Buildings Via Post-Occupancy Evaluation: A Case Study Of The Building Of The Architecture And Software Engineering Departments İn Salahaddin University"** isim makalede, Erbil'deki Salahaddin Üniversitesi Mimarlık ve Yazılım Mühendisliği binası kullancılarının, yapının genel performans düzeyinden memnun olup olmadıkları araştırılmıştır. Araştırmada, binaların kullanıcıların ihtiyaç ve isteklerini karşılamak için inşa edildiğine ve bu açıdan kullanım sonrası değerlendirmenin bina performansının geliştirilmesi adına önemine değinilmiştir. Bu açıdan bina performansının büyük ölçüde kullanıcı memnuniyeti ile ilişkili olduğuna dikkat çekilmiştir.

Tookaloo, A. ve Smith, R. (2015), **"Post Occupancy Evaluation In Higher Education"** isimli makalede, yükseköğretim binaları kullanım sonrası değerlendirme yöntemiyle incelenmiştir. Bu bağlamda Utah Üniversitesi'nin kullanım sonrası değerlendirme ölçeğinin, teorik ve pratik yaklaşımları anlatılmıştır. Araştırmada, farklı kullanıcıları temsil eden odak grup görüşmeleri ve ardından anket çalışması yapılmıştır. Daha sağlıklı bir çevre ve daha verimli yapılar yapılabilmesi adına kullanım sonrası değerlendirmenin önemine dikkat çekilmiştir.

Akunnaya vd. (2013), **"Performance Evaluation Of Residential Buildings In Public Housing Estates In Ogun State"** isimli makalede, Nijerya'nın güneybatısında yer alan Ogun şehrinde 2003-2009 yıllarında inşa edilmiş toplu konutların performans kriterleri açısından incelenmesi ele alınmıştır. Tip proje ile inşa edilmiş bu yapıların kullanıcılarının beklenti ve ihtiyaçlarını karşılama düzeyi ölçülmüştür. Bu bağlamda işlevsel, teknik ve estetik parametrelerden mahremiyet olgusuna kadar birçok parametre

sorgulanmıştır. Bu amaçla yaklaşık beşyüz kişiye anket uygulanmıştır. Kullanıcıların büyük bir ölçüde yapılardan memnun olduğuna fakat, tip projeler olmasından ötürü kalabalık nüfuslu ailelerin ihityaçlarını tam manasıyla karaşılamadığına dikkat çekilmiştir.

Darwish, E.I. ve Gendy, A.R. (2018), **"Post Occupancy Evaluation Of Thermal Comfort In Higher Educational Buildings In A Hot Arid Climate"** isimli makalede Mısır'da bulunan Tanta Üniversitesi, Arap Bilim ve Teknoloji Akademisi, Beheira Yüksek Bilim ve Teknoloji Enstitüsü'nde bulunan yükseköğrenim binalarındaki ısısal konforu, kullanım sonrası değerlendirme yöntemiyle incelenmiştir. Isısal konforun kullanıcı performansının arttırılması adına önemi vurgulanmıştır. Isısal konfor alanında iyileştirmeler yapılabilmesi adına kullanıcıların ihtiyaç, beklenti ve fikirlerine düzenli olarak başvurulmasının önemi vurgulanmıştır.

Lackney, J.A. (2001), **"The State of Post-Occupancy Evaluation in the Practice of Educational Design"** isimli çalışmada Amerika'nın Kuzey Carolina, Massachusetts, Rutland, Canal Winchester ve Ohio'daki okulların kullanım sonrası değerlendirme yöntemi ile karşılaştırmalı bir analizi yapılmıştır. Yüksek maliyetle inşa edilmiş eğitim binalarından beklenen performansın alınamamasından ötürü, bahsi geçen okullardaki kullanıcılara anket soruları yöneltilmiştir. Bu bağlamda kullanım sonrası değerlendirme yöntemiyle incelenen yapılara ilişkin tasarım parametreleri sorgulanmıştır. Kampüs binaları teknik ve işlevsel ölçekte ileride yapılacak yeni binalara ışık tutması adına değerlendirilmiştir.

Hay, R., Samuel, F., Watson, K.J., Bradbury, S. (2017), **"Post-Occupancy Evaluation in Architecture: Experiences and Perspectives from UK Practise"** adlı makalede, kullanım sonrası değerlendirmenin en küçük yapılardan en büyük endüstriyel kompleks yapılara kadar gördüğü kabul ve önem belirtilmiştir. İnşa edilmiş ve kullanıma açılmış yapılardan alınacak geri bildirimlerin, gelecekte inşa edilecek yapılar için önemine değinilmiştir. Bu konuda da mimarların kilit bir rol üstlendiğinden bahsedilmiştir. İngiltere merkezli mimarlarla yapılan çalışmada, mimarların kullanım

sonrası değerlendirme konusundaki bakış açıları, deneyimleri ve önlerine çıkan zorluklar anlatılmıştır.

Abdou, A. ve Dghaimat A. M. (2016), **"Post Occupancy Evaluation of Educational Buildings: A Case Study of a Private School in the UAE" 4**. Uluslararası Mimarlık ve İnşaat Mühendisliği Konferansı kapsamında sunulan bildiride, Birleşik Arap Emirlikleri'nin Sharjah kentinde yer alan özel bir okula ilişkin işlevsel ve teknik parametreler sorgulanarak kullanım sonrası değerlendirme yöntemiyle incelenmiştir. Bu kapsamda kullanıcıların yapı performansından memnuniyet düzeyi ve yapının özgün tasarımının kullanıcı talepleriyle örtüşüp örtüşmediği ele alınmıştır. Çalışmanın daha önce yapılan ve ileride yapılacak olan benzer yapılara ışık tutması amaçlanmıştır.

3. MATERYAL VE METOT

Bu başlık altında araştırmanın materyali olan Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne ve bu fakültenin kullanım sonrası değerlendirme yöntemi ile incelenirken kullanılan metodik yaklaşıma değinilmiştir.

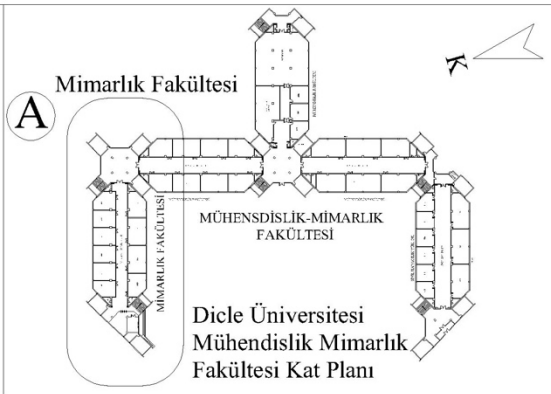
3.1. Materyal

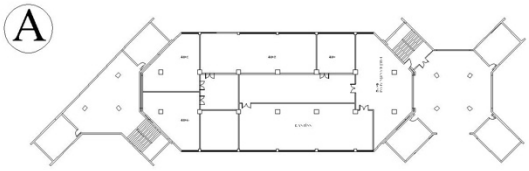
1983 yılında Dicle Üniversitesi kapsamında kurulan Mühendislik-Mimarlık Fakültesi ilk etapta iki bölümden meydana gelmiştir. Kısıtlı imkanlardan ötürü ancak 1992 yılında Dicle Üniversitesi kampüsündeki diğer binalar gibi tip bir projeyle inşa edilerek bugünkü konumu olan Mühendislik Mimarlık Fakültesi binasına yerleşmiştir. 2010 yılında ise Dicle Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mühendislik Fakültesi'ne dönüştürülmüş ve Mimarlık Fakültesi kurulmuştur. 2010 yılından bu güne kadar da toplamda beş yapı bloğu bulunan Dicle Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesinin bir yapı bloğunda eğitim faaliyetlerini sürdürmektedir. (https://www.dicle.edu.tr/mimarlik-fakultesi-tarihce).

Mimarlık fakültesi, taban alanı 1647 m² olup ve toplam da 6588 m² kullanım alanına sahip, bodrum kat, zemin kat, 1-2-3. katlardan meydana gelmektedir. Bodrum katta; atölye, yemekhane, kantin, maket stüdyosu ve depolar yer almaktadır. Zemin katta ise; güvenlik, danışma, derslikler, tasarım stüdyoları ve tuvaletler bulunmaktadır. 1. katta; derslikler, tuvaletler, tasarım stüdyoları, kütüphane, bilgisayar laboratuvarı, toplantı odası ve lisans üstü dersliği bulunmaktadır. 2. ve 3. katlarda ise öğretim görevlileri ve idari personel odaları ile tuvaletler mevcuttur. Ayrıca 2. katta seminerlerin yapılabilmesine olanak sağlayan seminer odası mevcuttur (Şekil 3.1).

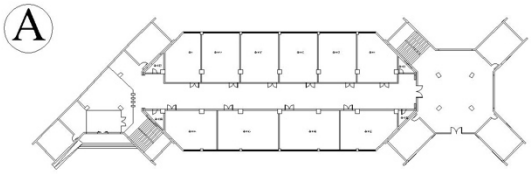

Dicle Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi uydu görüntüsü

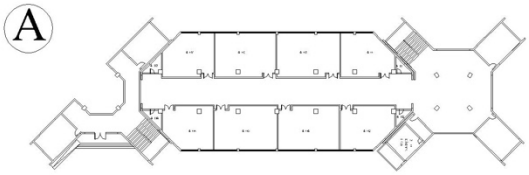

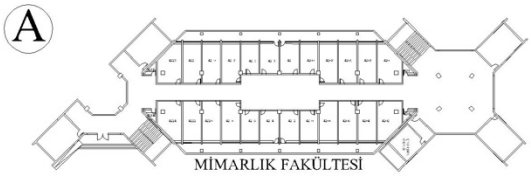
Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Bodrum Kat Planı

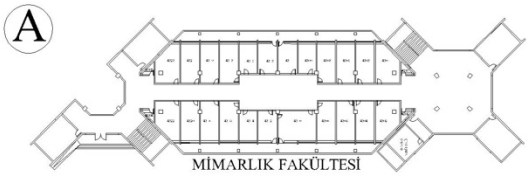
Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Zemin Kat Planı

Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi 1. Kat Planı

Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi 2. Kat Planı

Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi 3. Kat Planı

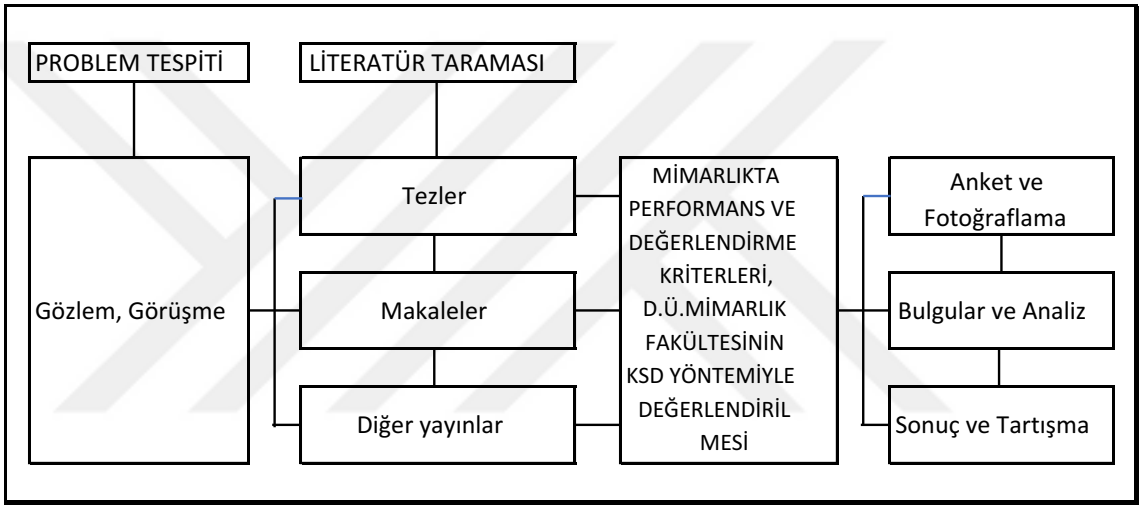
Şekil 3.1. Mimarlık Fakültesi kat planları

3.2. Metot

Araştırmanın ilk etabında değerlendirilecek yapıyı analiz edebilme adına gözlemlerde bulunulmuş ve ardından gözlemlenen mekana ilişkin görüşmeler yapılmıştır. Bu gözlem ve görüşmelerin ardından pilot çalışma uygulanmıştır.

Gözlem, görüşme ve pilot çalışma neticesinde tespit edilen problemlere ilişkin literatür taraması yapılmış, bu bağlamda da önceki tezler, makaleler ve diğer yayınlar incelenmiştir. Tüm bu araştırmalar ise mimarlıkta değerlendirme, bina performansı, değerlendirme modelleriyle ele alınmıştır (Çizelge 3.1).

Çizelge 3.1. Araştımanın akış şeması

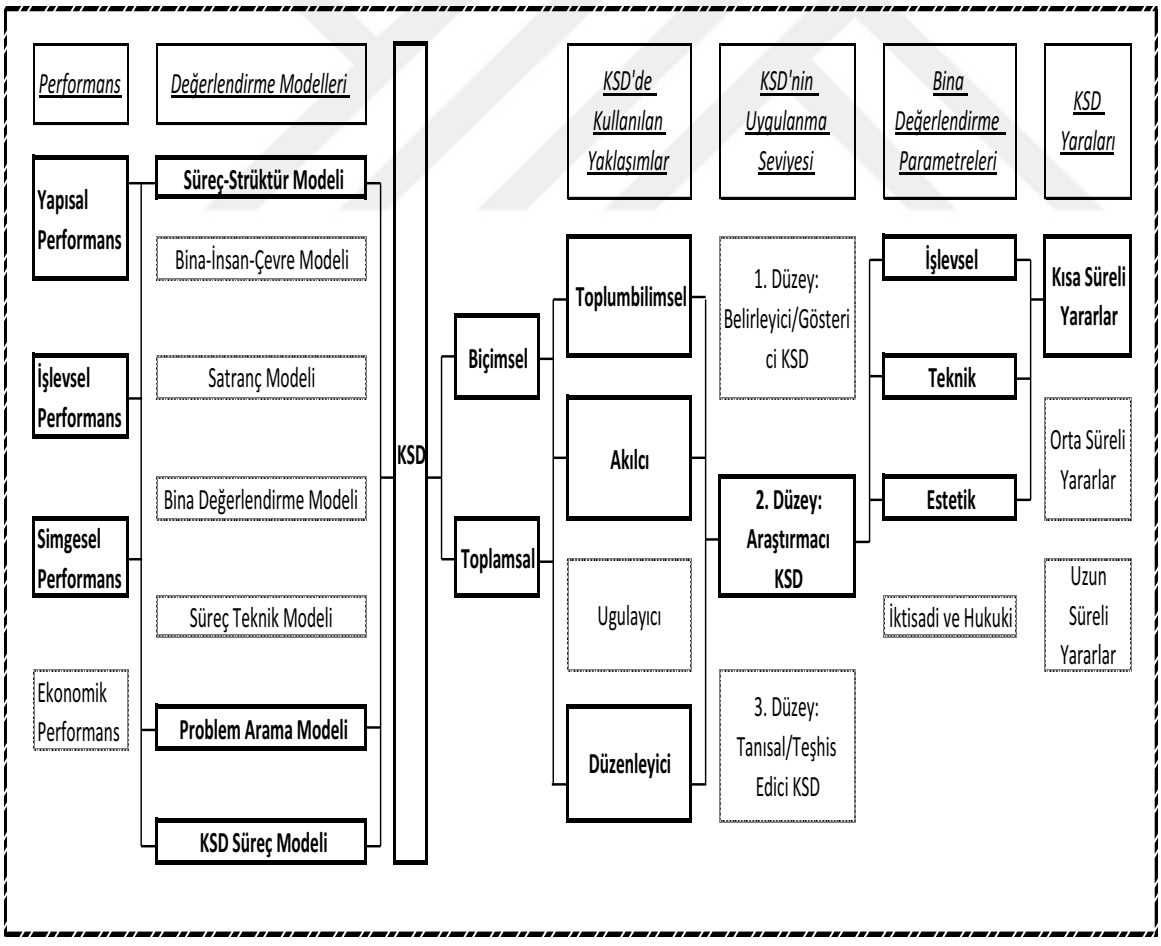
İzlenen Metodik Yol Haritası

Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesinin KSD yöntemiyle değerlendirilmesinde izlenen metodik yol şu şekildedir:

KSD, performans ana başlığı altında yer alan değerlendirme yöntemlerinden biridir. Bu açıdan öncelikle performans kavramı ve performans kavramının alt başlıkları açıklanmıştır. Bir yapıdaki performans, yapısal, işlevsel, simgesel ve ekonomik olmak üzere 4 ana başlık altında ele alınmaktadır. Ekonomik performans değerlendirmesi için daha kapsamlı ve uzun süreli bir çalışmaya ihtiyaç duyulduğundan bu araştırmanın aşamalarında kullanılmamıştır. Değerlendirme modellerinde ise araştırmanın süre ve içeriğine en uygun olan ‘Süreç-Strüktür’, ‘Problem Arama’ ve ‘KSD Süreç Modelleri’

kullanılmıştır. Araştırma KSD kullanılan yaklaşımlar açısından, memnuniyet odaklı olmasından ötürü 'Toplumbilimsel Yaklaşım', çevreyle olan etkileşimin sorgulanmasından ötürü 'Akılcı Yaklaşım' ve yapıdaki parametrelerin talepler doğrultusunda yönetilme isteği barındırmasından ötürü 'Düzenleyici Yaklaşım' alt başlıklarında değerlendirildirilmiştir. Uygulanma seviyesi olarak, tüm değerlendirme aşamaları için geçen sürenin 1-4 ay olmasından ötürü '2. Düzey Araştırmacı KSD'dir. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 'İşlevsel, Teknik ve Estetik Parametreler' açısından değerlendirilmiş olup, araştırmanın süresi ve kapsamından ötürü 'iktisadi Ve Hukuki' açıdan değerlendirilmemiştir. Araştırma, KSD yararları açısından değerlendirildiğinde ise 'Kısa Süreli Yaralar' başlığı altında yer almaktadır. Tüm bu değerlendirme aşamalarında Çizelge 3.2'de gösterilmiş ve araştırmanın kapsamına en uygun başlıklar koyu çerçeve ve yazı stili ile belirtilmiştir (Çizelge 3.2).

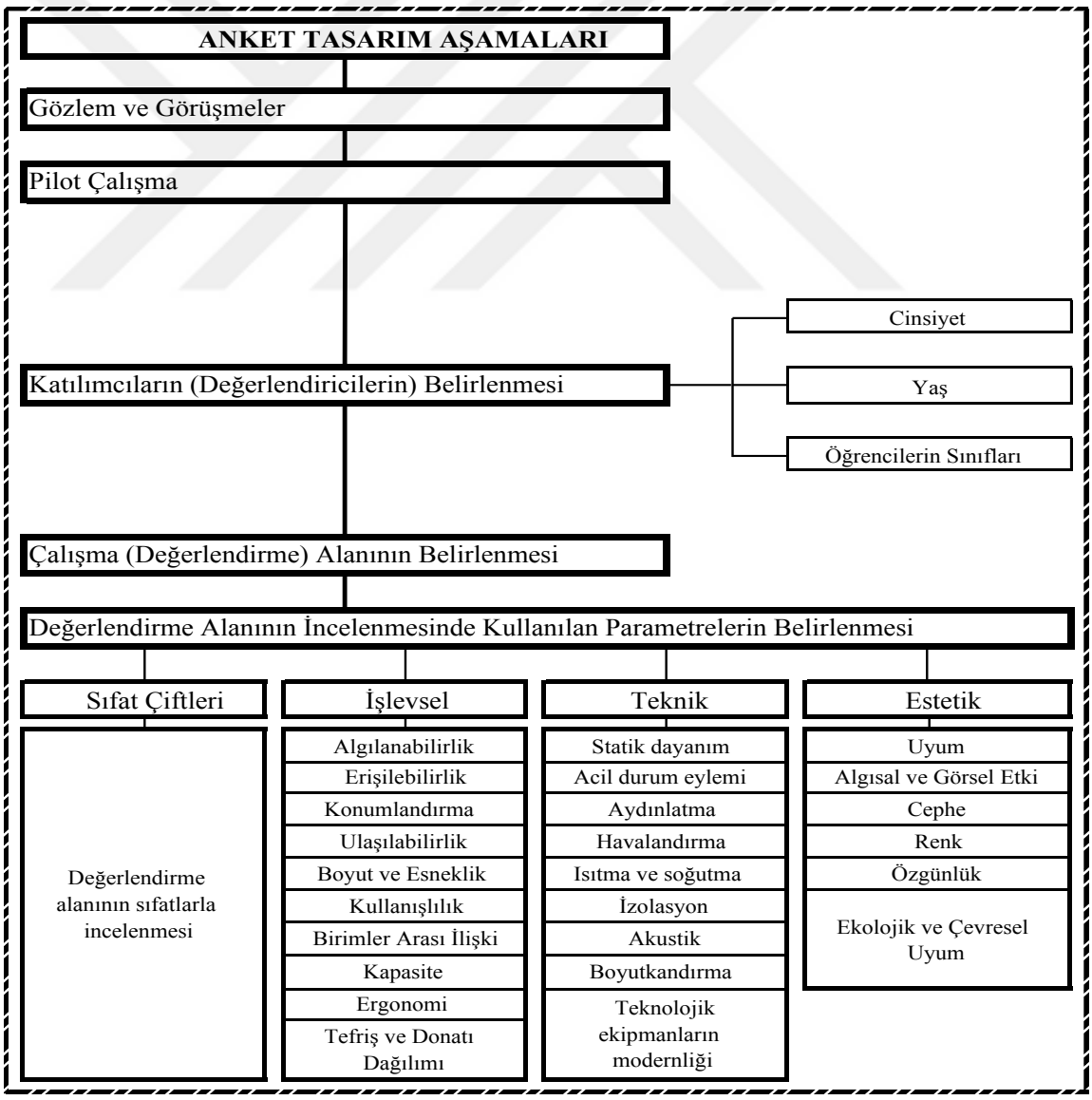
Çizelge 3.2. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin KSD yöntemiyle değerlendirme aşamaları

Anket Tasarımı ve Denekler

Anket tasarımı ve anket soruları, literatür taraması, önceki çalışmaların taraması ve bunlara paralel danışman görüşmeleri neticesinde oluşturulmuştur (Ek.1. Örnek anket formu). Tasarlanan ankette öncelikli olarak denekler belirlenmiştir. Bu bağlmada tesadüfi örneklemeyle, öğrenim gören 318 öğrenci denek seçilmiştir. Sonrasında değerlendirilecek alan sınırlandırılmış, en son olarakta değerlendirme alanının incelenmesinde kullanılacak işlevsel, teknik ve estetik parametreler belirlenmiştir. Ayrıca deneklerin yapıyı sıfat çiftleriyle değerlendirmelerine olanak veren (Aksu,2000; Ergenoğlu 2007; Ornstein,1996; Zimmerman,2001 ve diğerleri,2008) daha önceki çalışmalarda geçerli ve güvenilir bulunmuş 16 adet sıfat çifti kullanılmıştır (Çizelge 3.3).

Çizelge 3.3. Araştırmada kullanılan anketin oluşturulma aşamaları

Deneklerin kendilerine yöneltilen anket sorularına verdikleri cevapları ölçebilmek amacıyla beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekte 1 (kesinlikle katılmıyorum) en düşük katılım düzeyini, 5 (kesinlikle katılıyorum) en yüksek katılım düzeyini göstermektedir (Ek 1. Örnek anket formu). Anketlerden elde edilen veriler istatistikte yaygın olarak kullanılan bağımsız ANOVA (Analysis Of Variance) ve t testi kullanılarak SPSS programıyla analiz edilip grafik ve fotoğraflarla desteklenmiştir. Anova, üç ya da daha fazla sayıdaki grupların bir değişken bakımından analiz edilmesinde kullanılmaktadır. (https://www.mustafaakca.com).

Nihayetinde, Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin KSD yöntemiyle incelenmesinde tespit edilen tüm problemlere ait yorum ve önerilere araştırmanın tartışma ve sonuç bölümünde yer verilmiştir.

3.3. Performans Kavramı

Performans, genel olarak bir ürünün niteliklerinin ve kabiliyetlerinin saptanmasında araçların, bileşenlerin veya düzenin müşteri gereksinimine uygun şekilde istenen tutumda optimal düzeyde gerçekleştirilmesine bağlı iş ya da derlemelerdir (Okan, 1975). Ayrıca performans, gereksinimlerin yerine getirilmesinde kaynakların mümkün olduğunca randımanlı kullanılmasıyla bir hedef doğrultusunda fonksiyona dönüşmesi neticesinde ortaya çıkan yöntemin ya da derlemelerin, arzuları gerçekleştirme seviyesidir (Karagenç, 2001).

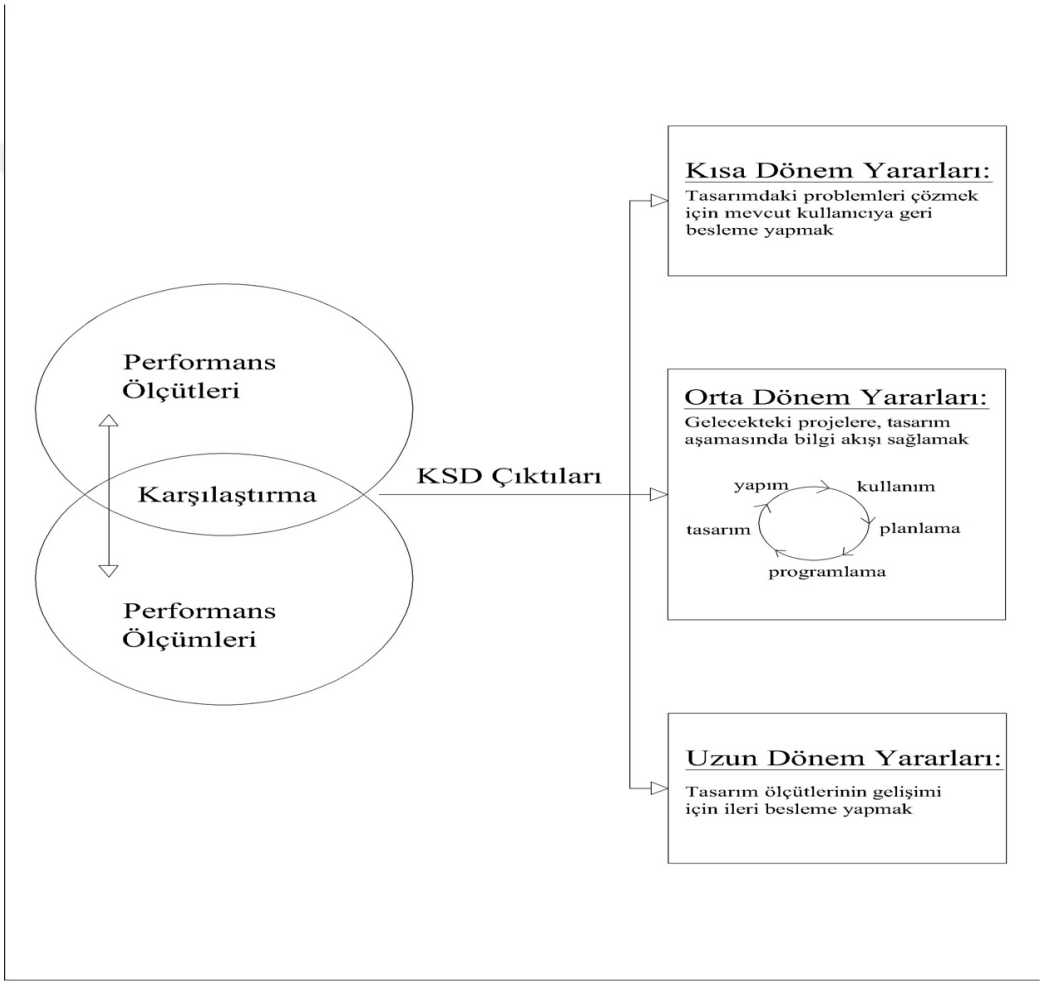
Özetle, değerlendirilen bir yapıya ait kaynakların en ekonomik şekilde kullanılması ile elde edilecek memnuniyet seviyesi bize yapının performans düzeyi hakkında bilgi vermektedir.

3.3.1. Performans Ölçütü ve Performans Değerlendirme Yöntemleri

Performans ölçütü, ihtiyaçların giderilip giderilmediğine bakılmaksızın kullanım sonrası değerlendirme aşamasında yararlanılan özellikler bütünüdür. Bu sebeple değerlendirmeye tabi olan yapıdaki performans ölçütlerinin, itinalı şekilde kontrol edilerek uygun yöntemlerle belirlenmesi gerekmektedir.

İhtiyaçların zorunlu hale gelmesi sebebiyle performans ölçütleri, ikincil seviyede ama mecburi biçimde toplumun sağlık ve güvenliğini göz önünde bulundurmaktadır (Karagenç, 2001).

Bu açıdan, performans ölçütleri ve ölçümlerinin karşılaştırılması neticesinde elde edilecek kullanım sonrası değerlendirme kazanımları 'Kısa, Orta ve Uzun Dönem' açısından ele anlınmaktadır (Şekil 3.1).

Şekil 3.2. KSD'nin kısa, orta ve uzun dönem faydaları (Lackney, 2001)

Bina Performans Değerlendirmesi'nin objektif olması amacıyla var olan performans ölçütleri, sabit performans ölçütleriyle kıyaslanarak değerlendirilir (Presier ve Vicher, 2005).

Performans değerlendirme ölçütleri, yapısal, işlevsel, simgesel ve ekonomik olarak 4 farklı açıdan değerlendirilir:

Yapısal Performans:

Yapıyı oluşturan bileşenlerin, üstüne düşen sorumululuğu ne dercede yerine getirebildiğine bakılır.

İşlevsel Performans:

Yapıyı oluşturan birimlerin ve yapı ile mutlak suretle uyumlu olması gereken yakın çevrenin, kullanıcının amaçlarına hizmet etme düzeyini belirlemede kullanılır.

Simgesel Performans:

İşlevsel olarak ifade edilen ve gerçekleştirilen performansın, simgesel düzeyde ne derecede yansıtılıp yansıtılmadığı incelenir.

Ekonomik Performans:

Mevcut kaynakların gereksinimler doğrultusunda saptanarak en iyi şekilde kullanılması incelenir (Karagenç, 2002).

3.3.2. Performans Kodları ve Standartları

Kanunlar ve kanunları uygulayan yönetmelikler tarafından oluşturulmuş standart ve teknik özelliklerin bir araya getirilmesidir. Oluşturulan standartlar toplumun sağlık ve huzurunu korumak amacıyla uygulamaya konulmaktadır (Karagenç, 2001).

3.4. Değerlendirme Modellerinin Araştırılması

Bu başlık kapsamında kullanım sonrası değerlendirmede yararlanılan modeller açıklanmıştır. Yapının belirli kaideler dahlinde değerlendirilmesi ele alınmaktadır. Bu kaideler: Süreç-Strüktür Modeli, Bina-İnsan-Çevre Sistemi Modeli, Satranç Modeli, Bina Değerlendirme Modeli, Süreç Teknik Modeli, Problem Arama Modeli ve KSD Süreç Modelidir.

3.4.1. Süreç-Strüktür Modeli

Bu model 4 unsurdan oluşmaktadır:

- Modelleme

- Müşteriler

- Yapının Yakın Çevresiyle İlişkisi

- Tasarımın Etkileri (Karagenç, 2001).

Yapının kullanıma açılmasından sonraki süreyi kapsar. Müşterilerin bakış açısıyla yapının çevresinin uyumu ve müşterilerin reaksiyonu incelenir. Bu incelemeler tasarımcının asıl hedefleriyle kıyaslanır.

3.4.2. Bina-İnsan-Çevre Sistemi Modeli

Bina – insan – çevre sistemi modeli, projelendirilecek yapıya ilişkin inceleme çalışmalarının değerlendirilmesidir (Ergenoğlu ve Polatoğlu, 2007). Bu model; yapıyı, yapı-çevre ilişkisini, projecisini ve projelendirme safhasından imalat aşamasına kadarki süreçte tüketilen tüm kaynakların bir sistem oluşturduğunu ifade etmektedir.

3.4.3. Satranç Modeli

İncelemenin tesirini ve önem derecesini ortaya koymak amacıyla satranç ile benzerlik kurulmuştur. Bu modeldeki yaklaşıma göre inceleme sade olmalıdır ve kompleks yapıların daha rahat algılanmasına yardımcı olmalıdır.

Modelde satranç oyunu benzetmesiyle yapıyı projelendiren ve yapıyı değerlendirenin kullanıcı organizasyonunda farklılaştığı yere vurgu yapılmaktadır. Bu sayede de kullanıcılara etkisi net bir şekilde hissedilen mekanlara ve bu mekanların kullanımlarına odaklanılmaktadır (Karagenç, 2002).

3.4.4. Bina Değerlendirme Modeli

Yapının tasarımından, inşa sürecine kadarki tüm aşamalarını kapsar. Tasarım aşamasında kullanıcı ihtiyaçlarını belirlemede kullanılan teknik, ekonomik, estetik ve yapısal performans bu modelin kapsamında yer almaktadır (Karagenç, 2001).

3.4.5. Süreç Teknik Modeli

Modelin değerlendirme dönemi aşamaları temel olarak şu başlıklar kapsamında ele alınır:

- Bilgi edinme

- Taslak kurgusu oluşturma

- Veri sağlama ve analiz etme

- Analiz ve öneriler

Modelin teknik kısmını ise şu başlıklar meydana getirmektedir:

- Müşahedeler

- Müzakereler

- Anket yapma

- Çevre ile ilgili tespitler

- Verilerin çözümlenmesi

Aslında sosyal bilimler kökenli olan bu model beş evreden oluşmaktadır:

- Çevreden yararlanan topluluğun hareketlerinin izlenmesi ve neticesinde hipotezlerin biçimlendirilmesi.

- Topluluğun çevreye karşı olan reaksiyonlarını ve ortaya çıkış sebeplerinin sorgulanması.

- Projelendirme evresinde kullanılan girdilerin sistemli şekilde derlenmesi.

- Derlenen girdilerin çözümlenmesi, temel hipotezlerle kıyaslanması ve neticesinde çevre ve ondan yararlanan topluluk arasındaki ilişkinin belirlenmesi.

- Temel hipotezlerin uygulanabilirliği hususunda bir netice elde edilmesi ve elde edilen genel neticelerin yapılacak projelerde hangi şekilde gerçekleştirileceğinin incelenmesi (Kirk ve Spreckelmeyer, 1988).

3.4.6. Problem Arama Modeli

Bu modelde içerik ve inceleme evreleri arasında ilişki kurulmak istenmiştir. Beş aşamayla ifade edilmektedir:

- Hedefin belirlenmesi
- Kantitatif (niteliksel) verinin derlenmesi ve çözümlenmesi
- Kalitatif (niceliksel) verinin belirlenmesi ve sınanması
- Değerlendirmenin gerçekleştirilmesi
- Edinilen dersleri saptamak

İncelemede üzerinde durulması gereken 4 husus vardır: kullanışlılık, estetik, süre ve ekonomi (Pena ve Parshall, 1987).

3.4.7. KSD Süreç Modeli

İnsanların binalara ilişkin ihtiyaçları planlama aşamasıyla başlayıp, kullanılan binanın idaresi, yeni ihtiyaçların ortaya çıkması ve bu ihtiyaçların araştırılıp tekrardan planlama aşamasına geri bildirim yapılmasıyla devam eden bir döngüdür. Preiser'e göre kullanım sonrası değerlendirme süreç modeli, 6 temel aşamadan meydana gelmektedir. Bu aşamalar:

- Planlama,
- Programlama,
- Tasarlama,
- Tasarımı hayata geçirme,
- Kullanma,
- Sürdürülebilirlik (Preiser, 1997).

Bu model kullanıcı memnuniyetini ölçmede en çok kullanılan modellerden biridir. Planlama ve sürdürülebilirlik arasında yer alan tüm evrelerde sürekli bir veri akışı ve döngü mevcuttur.

3.5. Mimarlıkta Kullanım Sonrası Değerlendirme

Kullanım Sonrası Değerlendirme (KSD) teriminde bahsedilen değerlendirme kavramı, "değer biçmek" veya "bir şeye kıymet vermek" olarak tanımlanmaktadır (Aral, 1979). Bu bağlamda değer kavramı, karşıladığı olgunun niteliğine göre anlam kazanmaktadır. Örneğin; estetik bir ihtiyacı karşılarsa "estetik değer", kullanıma yönelik bir ihtiyacı karşılarsa "işlevsel değer", iktisadi bir ihtiyacı karşılarsa "iktisadi değer" olarak söylenebilir.

Fiziksel çevrenin yaşamsal yerlere evrilmesinde müşterinin, işlevsel, ruhsal, toplumsal ihtiyaçlarının giderilmesi konusundaki beklentileri, müşteri ve kurulu çevreyle olan etkileşiminde çok önemli bir yer teşkil etmektedir. Bu sebeple suni çevrenin başarısı, müşterinin niteliklerinin iyi belirlenmesi ve ihtiyaçlarının giderilmesinden geçmektedir. Binaların işletme mekanizmasının doğru planlanıp planlanmadığı, gelişmesinin sağlanıp sağlanmadığı ve ilerleyen dönemlerde bu işletme mekanizmasının nasıl olacağı hakkındaki cevapların aranarak neticelerini gösteren yaklaşım kullanım sonrası değerlendirmenin tanımını oluşturmaktadır. Kullanım sonrası değerlendirme yaklaşımında 4 sorunun cevabı araştırılmaktadır ve bu 4 soruya sistemsel şekilde cevaplar almak hedeflenmektedir (Preiser ve Vischer, 2008):

- Binalar nasıl işler?

- Binanın işletme mekanizması doğru planlanmış mıdır?

- Bina işletme mekanizması nasıl ilerler?

- Bina işletme mekanizması ilerleyen dönemlerde hangi şekilde olmalıdır?

Diğer bir tanıma göre kullanım sonrası değerlendirme, inşası yapılan, inşasından sonra belli bir zaman yararlanılan binaların sistematik ve itinalı şekilde ele alınması şeklinde tanımlanmıştır. Kullanım sonrası değerlendirmenin yoğunlaştığı yer binadan yararlananlar ve onların ihtiyaçlarıdır. Bu sebeple gelecekte inşa edilecek yeni yapılara ve bina başarımına ışık tutar. Bu sayede ilerleyen dönemlerde yapılacak binaların daha kaliteli olmalarına önemli bir dayanak oluşturur (Preiser, 1988). Önceki dizaynları kullanıcı ihtiyaçları doğrultusunda sorgulamanın kazanımları arasına, ileride yapılacak olan yeni binalara harcanacak zaman ve paradan tasarruf etmek, aynı zamanda daha konforlu ve ihtiyacı tam manasıyla karşılayabilen yapılar yapabilmek de eklenebilir.

Kullanım sonrası değerlendirmenin ortaya çıkma amacı "yaşanabilirlik" ifadesinden kaynaklanmaktadır (Dinç, Onat, 1998). Kullanıcıların yapıya dair beklentileri karşılandığında, yapılar daha yaşanabilir olacak ve bu sayede de üretkenlik artacaktır.

Bu kavramın oluşma seviyesinin yükselmesi ve amacını gerçekleştirmesi sağlıklı ve kaliteli çevrelerin meydana gelmesine yol açacaktır (Dinç, Onat, 1998).

3.5.1. Kullanım Sonrası Değerlendirme Kavramının Gelişimi

KSD çalışmalarına 1960'lı yıllarda öncelikle ruh ve sinir hastalıklarının tedavisi için yapılan binalar ve hapishane gibi yapılar üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu yıllarda Environmental Design Research Association (EDRA) araştırma kuruluşunun gerçekleştirdiği çalışmalar ile insan davranışı ve binalar arasında ilişki olup olmadığı araştırılarak mantıklı bina tasarım sürecine adım atılmıştır (Karagenç, 2001). Atılan bu adımlarla kullanıcı beklentilerinin, planlanan çevreyle olan ilişkisindeki performans takibi yapılmıştır. Bu bağlamda kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının tarihsel gelişimi:

- 1960'lar, yaygın olarak ruh ve sinir hastalıklarının tedavi edildiği binlarda kullanılmasından kaynaklı, psikolojik öğeler doğrultusunda yapılan yapısal düzenlemeler,

- 1970'ler, yapılaşmış çevrede toplum bilimsel öğeleri içeren kullanım sonrası değerlendirme çalışmaları,

- 1980'ler, bina kurulumu için incelemeler, düzenleyici dönüşüm, devlet ve özel sektöre yapılan yapıların kullanım sonrası değerlendirme çalışmaları.

- 1980 / Günümüze kadar kullanım amacı ve türü ne olursa olsun tüm yapılarda kullanım sonrası değerlendirme çalışmaları yapılmış ve yapılmaktadır. Bu sayede gelişen ve değişen ihtiyaçlara cevap verebilecek yapıların yapılabilmesi amaçlanmaktadır (Karagenç 2001).

3.5.2. Kullanım Sonrası Değerlendirme Çalışmalarının Tipolojisi

Kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının amacı, araştırmaya konu olan binanın incelenmesi neticesinin hangi yönde kullanılacağı, kimlerin binadan faydalanacağı gibi noktaları saptamaktadır. Bu amaçla değerlendirilen yapı kullanım amacı doğrultusunda işlevsel, teknik, estetik ve ekonomik açıdan incelenenmektedir.

Kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının iki ana başlık altında toplanmaktadır (Campbell, 1977): biçimsel, toplamsal.

Biçimsel (formative) Değerlendirme: Bu değerlendirme, planlanmış ve hayata geçirilmiş çevre ve bu çevreyi kullanan topluluğun reaksiyonlarıyla ilgilidir. Genel çerçeveden bakılıp kapsam göz önüne alınmadan, çevre ve çevreyi kullanan topluluğun uyumu araştırılmaktadır. Biçimsel değerlendirmede ana amaç, çevre ve çevreyi kullanan topluluk arasındaki uyumu iyiliştirmek ve yükseltmektir.

Toplamsal (summative) Değerlendirme: Çevre ve onu kullanan topluluk arasındaki uygunluk niteliğini anlaşılması adına, bina başarımında birtakım özelliklerin değerlendirilmesi ve sonrasında bunların uyuşması bakımından mukayeseler yapılmasını kapsamaktadır. Daha çok çevre, çevreyi kullanan topluluk arasındaki uyum ve oryantasyonun yapısını anlamaya yöneliktir.

3.5.3. Kullanım Sonrası Değerlendirmede Kullanılan Yaklaşımlar

1960'lı yıllardan bu yana birçok açıklama ve bakış açısı, çeşitli uzmanlarca değişik disiplinlerde gerçekleştirilse de benzer sonuçları elde edilmiştir. Önceki çalışmalar gruplandırıldığında aşağıda de belirtilen 4 farklı yaklaşım meydana gelmektedir:

- Akılcı yaklaşım
- Toplumbilimsel yaklaşım
- Uygulayıcı yaklaşım
- Düzenleyici Yaklaşım (London, 1977; Karagenç, 2001).

Akılcı Yaklaşım: Kullanım sonrası değerlendirmeyle karar alma arasındaki ilişkiyi inceler. Bu yaklaşıma göre önceden yapılan planlamaların çevreyle olan etkileşimleri ve başarı düzeyi ölçülür. Bu inceleme sonucunda elde edilen bilgi gelecekteki planlamalara ışık tutmada kullanılmaktadır (Brill M., 1974).

Toplumbilimsel Yaklaşım: Memnuniyet odaklıdır. 1960'lı yılların sonlarında yapılmış yapıların çevreleriyle olan uyumsuzluklarına dikkat çekmeyi amaçlamaktadır. İkinci Dünya Savaşı sonrası modern konutlar adı altında hızla yayılan toplu konut yapılaşması beraberinde mutsuz insanları ve çevreyle uyumsuz konutları doğurmuştur.

Bu süreç, üretilen birçok konutun ya yıkılması (Örn.: Pruitt-Igoe) (Şekil 3.2) ya da kullanıcıları tarafından büyük ölçüde değiştirilmesi (Örn.: Pessac Evi) (Şekil 3.3) ile son bulmuştur (Karagenç, 2001).

Şekil 3.3. Pruitt-Igoe **(**Bristol, 1984)

Şekil 3.4. Pessac Evi (Chang Hsu; Ming Shih, 2006)

Uygulayıcı Yaklaşım: Bu yaklaşımda tasarımcının, çevreden yararlanacak olanlar adına çevrenin nasıl kullanılacağını saptaması ve ona göre tasarlaması amaçlanmaktadır. Bu açıdan planlama kararları ve çevre başarım kriterleri, kullanım sonrası değerlendirme ile bir bütün olacak şekilde düşünülür (London, 1977).

Düzenleyici Yaklaşım: İnşa edilmiş ve kullanıma açılmış bir yapıyı yönetme isteği kullanım sonrası değerlendirmeye duyulan gereksinimi açık şekilde göstermektedir. Kullanım sonrası değerlendirme, kuruluşların para ile ölçülebilen hakların bütününü dikkatli bir şekilde idare etmek amacıyla kullandıkları karar verme aracıdır. Yapısal çevrenin incelenmesi olarak tanımlanan kullanım sonrası değerlendirme, 1990'lar itibariyle, kompleks yapı programına sahip kuruluşlar arasında büyük oranda kabul ve ilgi görmesinden ötürü bireysel bir müşteri hizmetine dönüşmüştür (Karagenç, 2001).

Araştırma, kullanılan yöntem, kapsam ve süre göz önüne alındığında; Memnuniyet odaklı olmasından ötürü 'Toplumbilimsel Yaklaşım', kullanım sonrası değerlendirme ile karar alma aşamaları, gelecekteki planlamalara altlık oluşturabilmesi adına 'Akılcı Yaklaşım', inşa edilmiş yapıyı değiştirme isteği barındırmasından ötürü ise 'Düzenleyici Yaklaşım' seviyesinde ele alınmıştır (Çizelge 3.2).

3.5.4. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Uygulanma Aşamaları

Kullanım sonrası değerlendirme uygulama aşamaları üç kısımdan meydana gelmektedir:

Aşama 1: Mevcut başarım değerlerini tahmin edilen değerlerle kıyaslamak ve sorunları saptamaktır.

Aşama 2: Öngörüler ışığında seçenekler yaratmak,

Aşama 3: Edinilen kazanımlarla ileride yapılması planlanan yapılarda kullanmak için bir veri tabanı oluşturmak amaçlanmaktadır (Aksu, 2000).

3.5.5. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Uygulanma Seviyesi

Kullanım sonrası değerlendirme çalışmaları ve süreçleri 3 düzeye ayrılmıştır: belirleyici ya da gösterici kullanım sonrası değerlendirme, araştırıcı kullanım sonrası değerlendirme ve tanısal ya da teşhis edici kullanım sonrası değerlendirme (Preiser, 1989).

Belirleyici /Gösterici KSD (Düzey 1): Kısaca yapının güçlü ve zayıf taraflarını oluşturan adımdır. Süre olarak uzun değillerdir. En az 2-3 saat en fazla 1-2 gün devam ederler.

4 çeşit bilgi elde etme metodu bulunmaktadır:

- Fotoğraf çekmek, gezmek ve gözlemleyerek bilgi edinme

- Yüzyüze görüşmeler gerçekleştirerek bilgi edinme

- Bina inceleme soruları üzerinden bilgi edinme

- Arşivsel ve belgeler yardımıyla yapılan inceleme (Presier, 1988).

Araştırmacı KSD (Düzey 2): Mevcut durumu benzer binalarla kıyaslayarak literatür taraması yapmaktadır. Belirleyici / gösterici kullanım sonrası değerlendirme metodundan ayrı olarak daha çok zaman ve kaynak gereksinimi duyar ve daha kompleks bir yapıya sahiptir. Süre olarak 1 ay ile 4 ay arasında bir zaman aralığı gerekmektedir. Işıklandırma, şekil, emniyet vb. göz önüne alınmakta ve bu sayede daha kesin neticeye varılmaktadır.

Tanısal / Teşhis Edici KSD (Düzey 3): Genel olarak büyük ölçekli projelerin inşasında ihtiyaç duyulmaktadır. Süre olarak 6 ay ile 2 yıl arasında bir zaman aralığı gerekmektedir. İleri veri derleme ve çözümleme yöntemleri kullanılmaktadır. İnceleme, izleme, fiziki değerlendirme olma üzere çoklu metotları kapsamaktadır (Presier, 1988).

Araştırma, kullanılan yöntem, kapsam ve süre göz önüne alındığında 2. düzey kullanım sonrası değerlendirme olan ‘Araştırmacı KSD (Düzey 2)’ seviyesinde ele alınmıştır (Çizelge 3.2).

3.5.6. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Uygulama Konuları

Kullanım sonrası değerlendirme, her çeşit fiziksel alanın incelenmesinde kullanılmaktadır. Bilhassa 1980’li yıllarda ofis binalarında daha yaygındır. Bu bağlamda ofis kullanıcılarının etkililiğini arttırmak için gerçekleştirilen bir çalışma kapsamında fiziki değerlendirmelere ek olarak anket uygulamaları da gerçekleştirilmiştir (Brill vd.,1984). Binalar için ise ilk kullanım sonrası değerlendirme çalışması II. Dünya Savaşı’ndan sonrasına yoğunlaşmaktadır. İzleyen dönemlerde kullanım sonrası değerlendirme, hastane, hapishane ve kamusal yapıları başta olmak üzere geniş bir alana

yayılmıştır (Preiser ve Vischer, 2008). Kantrowitz, KSD'nin mimarlık alanında ağırlıklı olarak 3 yerde karşımıza çıktığını ifade etmiştir. Bunlar:

- Büro yapılarında, davranışsal (gizlilik, bireysel denetim, etkileşim, kişiye özel hale getirmek) ve fiziki (ısıtma, duyusal, havalandırma ve konum boyutları) değişkenler kullanım sonrası değerlendirmenin incelenmesi.

- Binalarda davranışsal, toplumbilimsel ve fiziki değişkenlerin kullanım sonrası değerlendirmesi.

- Kompleks yapılar, hastaneler, yaşlılar için binalar, zihinsel engelliler adına grup evler ve okulların incelenmesidir (Kantrowitz, 1985).

3.5.7. Mimarlıkta Kullanım Sonrası Değerlendirme Ölçeğinde Bina Değerlendirme Parametreleri

Binalarda gerçekleştirilen KSD çalışmaları direkt olarak kullanıcının ihtiyaçlarıyla ilişkilidir. İhtiyaçların karşılanma seviyeleri müşteri memnuniyetini etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Bu seviye fiziksel çevrenin başarı oranının saptanmasında da kullanılır.

Dinç ve Onat'a göre KSD çalışmalarının iki temel hedefi vardır. İlki, incelenen fiziksel çevre ve onu kullanan topluluk arasındaki uyumun en üst düzeye çıkarılmasıdır. Ikincisi ise incelenen yapının "yaşanabilirlilik" seviyesinin yükseltilmesidir. Her iki temel hedefte en üst düzey entegrasyon ve kullanıcı memnuniyetine ulaşmayı amaçlamaktadır (Dinç ve Onat, 1998).

Presier ve Schramm (1998)'a göre bina değerlendirme kısımları; 'kullanım değeri, gelecekteki değeri kapsamında İslevsel', 'deneyimsel değeri kapsamında Estetik', teknik ile iktisadi ve hukuki" olmak üzere dört kategoride ele alınmıştır. Bu 4 katagori ve kendi içlerinde ayrılan alt katagorileri şu şekildedir:

İşlevsel Katagori Kapsamında;

- Ulaşılabilirlik
- Erişilebilirlik
- Esneklik
- Emniyet

- Mekansal Yönlenme

- Bölgesellik, mahremiyet ve sosyal iletişim

- Fiziksel özellikler (aydınlatma, gürültü, ısıtma, hava akımı, nem)

Teknik Katagori Kapsamında;

- Yangın güvenliği

- Taşıyıcı güvenliği

- Bina fiziği

- Çevresel kullanım kolaylığı

- Sürdürülebilirlik

Estetik Katagori Kapsamında;

- Görsel kalite

- Düzen ve karmaşıklık

- Nitelik temsili

- Sembolik ve gösteriş niteliği

- Kültürel tarih değeri

İktisadi ve Hukuki Katagori Kapsamında;

- Yatırım maliyeti

- Yatırımı kullanma

- Yatırım zamanı

- Kamuya açık ve özel düzenlemeler bulundurmaktadır (Voordt ve Wegen, 2005).

Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin KSD yöntemiyle incelenmesinde işlevsel, teknik ve estetik katagorileri kullanılmıştır (Çizelge 3.2).

3.5.8. Kullanım Sonrası Değerlendirmenin Yararları

Kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının önem ve yararlarının farkına varılabilmesi için uzun dönem projeksiyonları gözlemlenmeli ve bu dönemde oluşabilecek aksaklık ve beklentiler üzerinde durulmalıdır.

Kullanım sonrası değerlendirme çalışmalarının yararlılığı 3 farklı şekilde ele alınmaktadır (Presier, 1988). Kısa süreli yararlar; anında oluşabilecek yararları, orta süreli yararlar 3 ile 5 yıl içinde oluşabilecek yararları; uzun süreli yararlar ise 10 ile 15 yıl arasında gerçekleştirilebilecek yararları içermektedir (Zimmerman ve Martin, 2001) (Şekil 3.1).

Kısa süreli yararlar:

Kısa süreli faydalar şu şekilde ifade edilmektedir:

- İnceleme dönemine rol alan topluluğun fikirlerini değerlendirmek,

- Kullanıcıların etkinliğini yükseltecek faktörleri inceleyip mekanın etkin kullanımını arttırmak,

- Bilgiyi temel alarak yapılacak değişikliklerin olumlu veya olumsuz yanlarını iyi analiz edebilmek

- Yapıya ait sorunları doğru bir şekilde saptamak ve çözmek,

- Yapılması zorunlu olan değişiklikleri mali açıdan iyi analiz edebilmek (Zimmerman ve Martin, 2001).

Orta süreli yararlar:

Orta süreli yararlar ise:

- Kullanım sonrası değerlendirme sonuçlarının, yapıyı tasarlayan ekiple paylaşılıp geri bildirimde bulunulması ve bu sayede sonraki projeler için iyi bir altlık oluşturulması,

- Yapılacak tadilatlarda memnuniyet odaklı bir yaklaşla, maliyet analizlerin daha doğru hesaplanması ve gereksiz harcamalardan kaçınılması,

- Orta vadede planlanan dönüşümlerin, binanın nitelikleri ve adaptasyonuna uygun seçeneklerle gerçekleştirilebilmesini kapsamaktadır (Zimmerman ve Martin, 2001).

Uzun süreli yararlar:

Uzun süreli yararları ise:

- En üst düzeyde kaliteli yapılar yapabilmeyi içerir,

- Harcamalarda uzun dönemli projeksiyonları gözetir,

- Gelecek dönemlerde de kullanabilmek adına, geçmiş dönemlerden çıkarılan dersleri içerir dokümantasyon oluşturur (Preiser, 2002).

4. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmanın bu bölümünde deneklere uygulanan anketlerin veri analizlerine yer verilmiştir. Frekans ve yüzde dağılımları alınan veriler SPSS22 programına girilerek kodlanmıştır. Bu analizlerin grafik ve tablo olarak sonuçları ise, demografik, işlevsel, teknik ve estetik başlıkları altında gruplandırılmıştır.

4.1. Deneklere Ait Demografik Bilgiler

Araştırmanın anketine katılan ve tesadüfi örneklem yöntemiyle seçilen deneklere ilişkin demografik değişkenler şunlardır:

- Cinsiyet (Çizelge 4.1), (Şekil 4.1).
- Yaş (Çizelge 4.2), (Şekil 4.2).
- Kaçıncı sınıfta oldukları (Çizelge 4.3), (Şekil 4.3).

Deneklerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında %53'ünün erkek, %47'sinin ise kadın olduğu görülmektedir. Rastsal olarak belirlenen denekelerin, cinsiyetleri açısından homojen bir dağılım elde edilmişitir (Çizelge 4.1), (Şekil 4.1).

Çizelge 4.1. Deneklerin **c**insiyet dağılımları

Cinsiyet	***Frekans***	***%***
Erkek	170	53
Kadın	148	47
Total	318	100,0

Şekil 4.1. Deneklerin cinsiyetlerine göre dağılım grafiği

Araştırmada rastsal olarak belirlenen deneklerin yaş aralığına bakıldığında ise %92'sinin 16-24 yaş aralığında, %8'inin ise 25-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir. 16-24 yaş aralığındaki denekler çoğunluktadır (Çizelge 4.2), (Şekil 4.2)**.**

Çizelge 4.2. Deneklerin yaş dağılımları

Yaş Aralığı	*Frekans*	%
16-24	293	92
25-30	25	8
Total	318	100,0

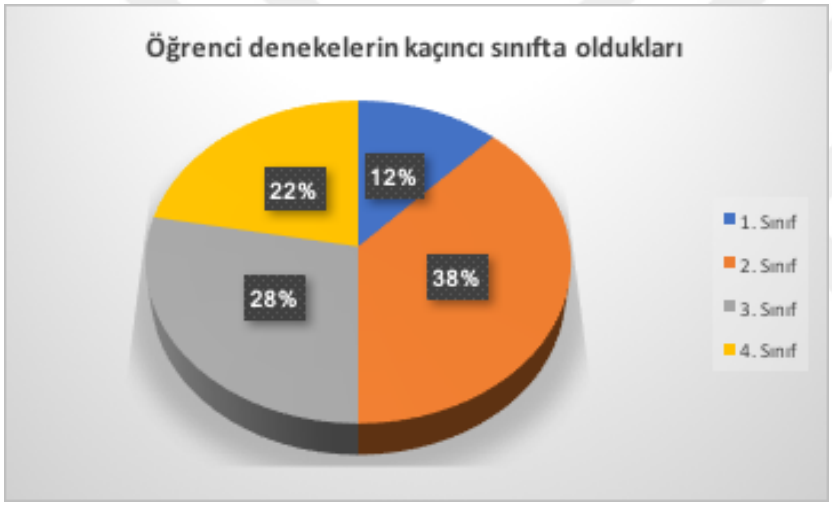

Şekil 4.2. Deneklerin yaşlarına göre dağılım grafiği

Deneklerin Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde eğitim gördüğü sınıflara bakıldığında ise %12,0'u birinci sınıfta, %38,0'i ikinci sınıfta, %28,0'i üçüncü sınıfta, %22,0'si dördüncü sınıfta olduğu görülmektedir (Çizelge 4.3), (Şekil 4.3).

Çizelge 4.3. Öğrenci katılımcıların kaçıncı sınıfta oldukları

Öğrenci Sınıfları	*Frekans*	*%*
1. Sınıf	38	12,0
2. Sınıf	121	38,0
3. Sınıf	89	28,0
4. Sınıf	70	22,0
Total	318	100,0

Şekil 4.3. Deneklerin kaçıncı sınıfta eğitim gördüklerini gösterir grafik

4.2. Sıfat Çiftleri ve Sıfat Çiftlerinin Değerlendirme Ölçeğindeki Güvenilirliği

Araştırmada deneklere 16 adet sıfat çifti yöneltilmiştir. Bu sıfatlarda güvenilirlik testi, anket ölçeğinde kullanılan parametreler arasındaki ilişki ve iç tutarlılığı belirlemede kullanılmıştır. Elde edilen değer aralığına göre güvenilirlik skalası, $0 < 0,40$ aralığında ise 'güvenilir olmayan', $0,40 < 0,60$ aralığında ise 'güvenilirliği zayıf', $0,60 < 0,80$ aralığında ise 'güvenilir', $0,80 < 1,00$ aralığında ise 'güvenilirliği yüksek'tir (Alpha C., Cronbach L. 1951). Araştırmada elde edilen güvenilirlik seviyesi ise '0,899 ($0,80 < 1,00$)' , yani 'yüksek güvenilirlik' katagorisindedir. Bu da araştırmada kullanılan sıfat çiftlerinin

doğru seçildiğini göstermektedir. Her sıfat çifti için elde edilen tamamlayıcı istatistiki verilere ait standart sapma ve ortalama değerler çizelgede belirtilmiştir (Çizelge 4.4).

Çizelge 4.4. Sıfat çiftleri tamamlayıcı istatistikleri

Kullanılan Sıfat Çeşitleri	Sıfat Çiftlerinin Güvenilirliği	Değerlendirme Ölçeğinin Güvenilirliği
Güvenli Güvensiz	0,818	0,899
Huzur Veren Huzursuzluk Veren	0,838	
Rahatlatan Stres Yaratan	0,938	
Dinamik Durgun	0,951	
İlgi Çekici Sıkıcı	0,928	
Sıra Dışı Sıradan	0,886	
Sade Karmaşık	0,936	
Ferah Kasvetli	0,906	
Modern Modası Geçmiş	0,846	
Uyumlu Uyumsuz	0,968	
Sıcak Soğuk	0,952	
Düzenli Düzensiz	0,961	
Kaliteli Kalitesiz	0,856	
Şaşırtıcı Alışılmış	0,948	
Kullanışlı Kullanışsız	0,951	
Hoş Hoş Değil	0,896	

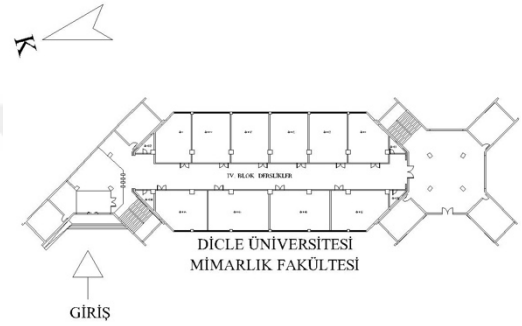
Denekler, Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne ilişkin kendilerine yöneltilen 16 sıfat çifti içerisinden, en yüksek ortalama ile (3,88) 'modası geçmiş' olarak nitelemişlerdir. Daha sonra en fazla katılıma sahip olan sıfatlar ise 'sıradan (3,85)', 'alışılmış (3,85)', 'hoş değil (3,81)', 'stres yaratan (3,64)' şeklindedir (Çizelge 4.5).

Çizelge 4.5. Binanın sıfat çiftleri ile değerlendirilmesi

	Aritmetik Ort / Mean	**Std. Sapma / Std. Deviation**
Modası Geçmiş	3,88	1,271
Sıradan	3,85	1,287
Alışılmış	3,85	1,246
Hoş Değil	3,81	1,204
Stres yaratan	3,64	1,228
Sıkıcı	3,60	1,346
Durgun	3,49	1,240
Sade	3,47	1,194
Kalitesiz	3,46	1,286
Huzursuzluk veren	3,42	1,182
Kasvetli	3,37	1,333
Uyumsuz	3,33	1,282
Soğuk	3,27	1,247
Kullanışsız	3,25	1,301
Düzensiz	3,21	1,198
Güvensiz	3,14	1,263
Karmaşık	2,88	1,225
Düzenli	2,82	1,174
Kullanışlı	2,78	1,209
Güvenli	2,73	1,178
Sıcak	2,71	1,232
Uyumlu	2,61	1,194
Dinamik	2,47	1,146
Ferah	2,42	1,203
Kaliteli	2,30	1,088
Rahatlatan	2,27	1,126
Huzur veren	2,22	1,048
İlgi çekici	2,16	1,198
Sıradışı	2,13	1,287
Hoş	2,10	1,084
Şaşırtıcı	2,06	1,118
Modern	2,03	1,203

4.3. İşlevsel Değerlendirme Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bu başlık altında, yapının 'İşlevsel' açıdan değerlendirilmesinde kullanılan parametreler doğrultusunda incelenmesine yer verilmiştir. Deneklerin verdiği cevaplar, istatistiksel açıdan değerlendirilip çizelge ve şekillerle açıklanmıştır. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne ait kat planları, giriş, fuaye, koridor, derslik, laboratuvar, tasarım stüdyosu vb. mekanlara ait fotoğraflar aşağıda yer almaktadır (Şekil 4.4, Şekil 4.5).

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Ana Giriş

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Giriş Holü

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Giriş Turnikeleri

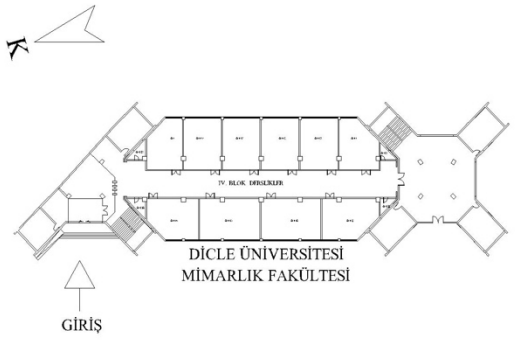

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Girişten Sonraki Merdivenler

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Koridoru

Şekil 4.4. Bina kat planı ve mekan fotoğrafları

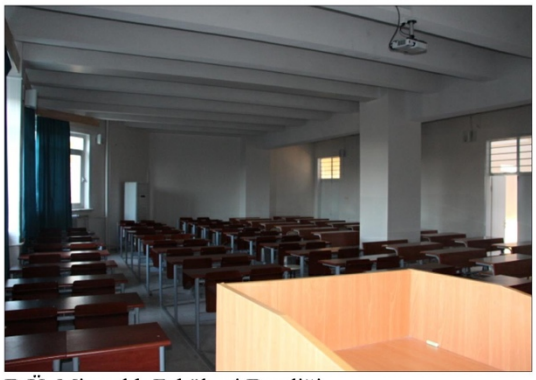

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Çalışma Alanları

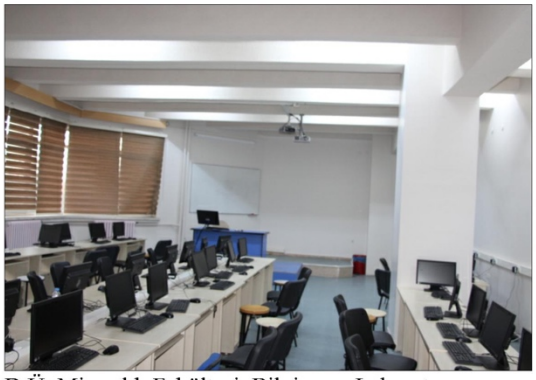

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Öğrenci Dolapları

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Sunum Panoları

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Tasarım Stüdyosu

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Dersliği

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Dersliği

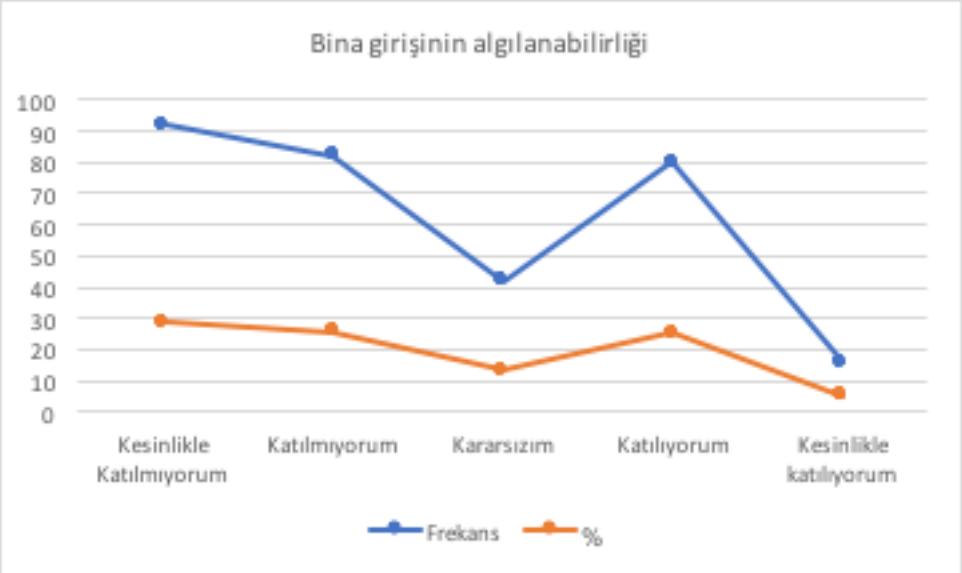

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Bilgisayar Laboratuvarı

Şekil 4.5. Bina kat planı ve mekan fotoğrafları

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Binanın girişi dışarıdan bakıldığında algılanmaktadır"** önermesi için deneklerin %28,9'u kesinlikle katılmadığını belirtirken, %5,0'i kesinlikle katıldığını ifade etmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından yapı girişinin dışarıdan bakıldığında **algılanmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.6), (Şekil 4.4, 4.5, 4.6).

Çizelge 4.6. Binanın girişinin algılanabilirliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	92	28,9
Katılmıyorum	82	25,8
Kararsızım	42	13,2
Katılıyorum	80	25,2
Kesinlikle katılıyorum	16	5,0
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

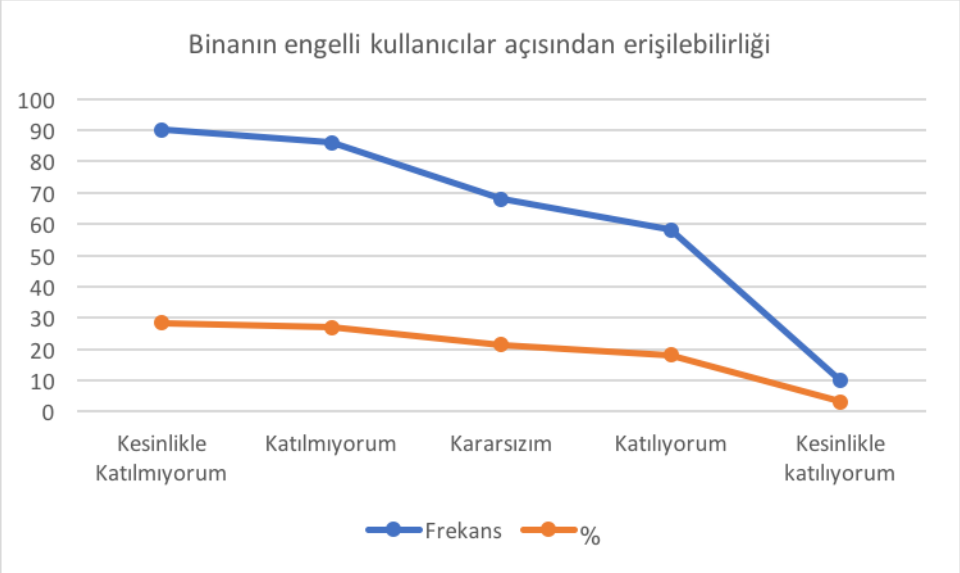

Şekil 4.6. Bina girişinin algılanabilirliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Bina, engelli insanların kullanımına uygundur"** önermesi için deneklerin %28,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından yapının engelli kullanıcılar açısından erişilebilirliğinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.7), (Şekil 4.4, 4.5, 4.7).

Çizelge 4.7. Binanın erişilebilirlik açısından değerlendirilmesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	90	28,3
Katılmıyorum	86	27,0
Kararsızım	68	21,4
Katılıyorum	58	18,2
Kesinlikle katılıyorum	10	3,1
Total	312	98,0
Cevapsız	6	2,0
G.Top.	318	100,0

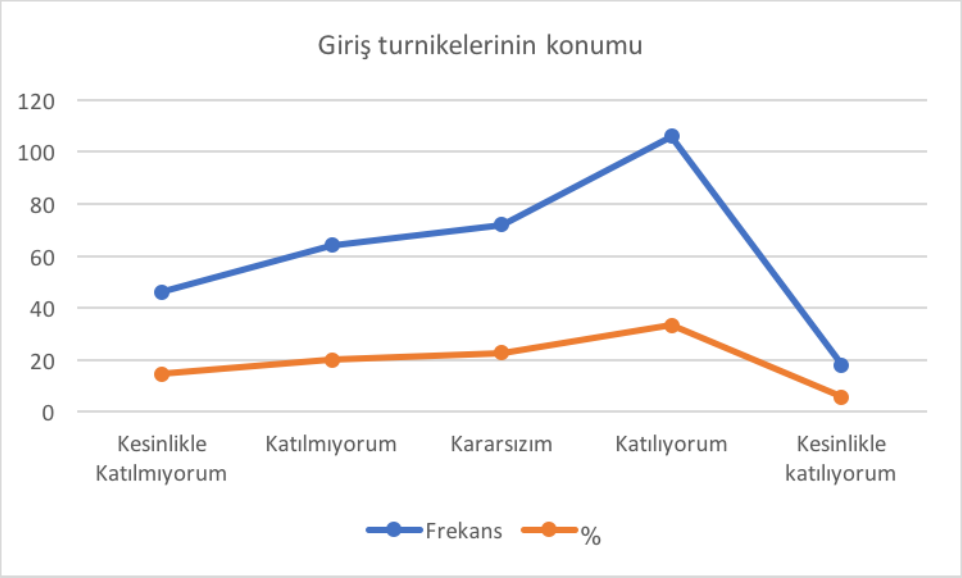

Şekil 4.7. Binanın engelli kullanıcılar açısından erişilebilirliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Girişteki turnikeler doğru konumlandırılmıştır"** önermesi için deneklerin %33,3'ü katıldığını belirtirken, %5,7'si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından yapı girişindeki turnikelerin konumlandırılmasından **memnun olunduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.8), (Şekil 4.4, 4.5, 4.8).

Çizelge 4.8. Girişteki turnikelerin konumlandırılması

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	46	14,5
Katılmıyorum	64	20,1
Kararsızım	72	22,6
Katılıyorum	106	33,3
Kesinlikle katılıyorum	18	5,7
Total	306	96,2
Cevapsız	12	3,8
G.Top.	318	100,0

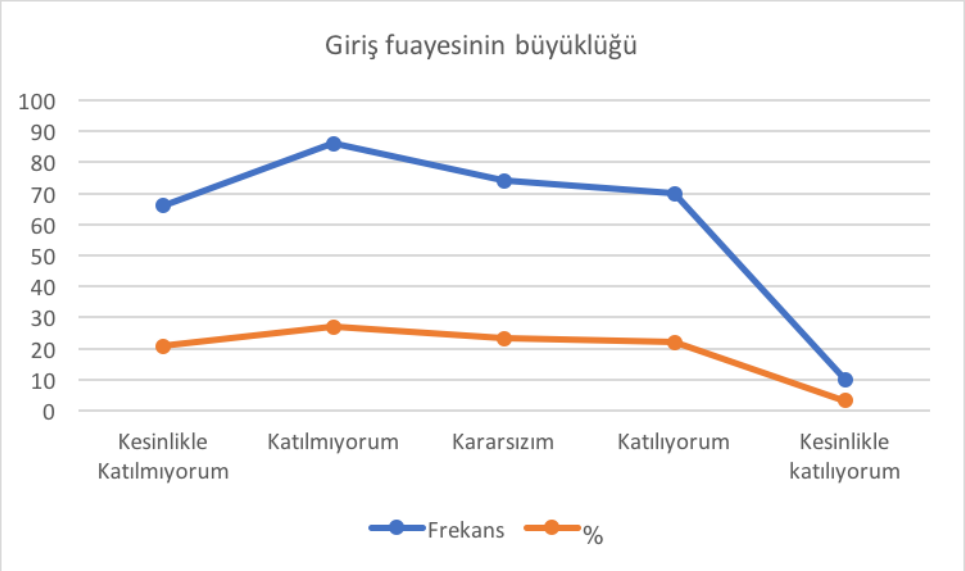

Şekil 4.8. Giriş turnikelerinin konumu

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Girişteki fuaye yeterli büyüklüktedir"** önermesi için deneklerin %27,'si katılmadığını, %3,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından yapı girişindeki fuayenin büyüklüğünün **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.9), (Şekil 4.4, 4.5, 4.9).

Çizelge 4.9. Girişteki fuayenin büyüklüğü

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	66	20,8
Katılmıyorum	86	27,0
Kararsızım	74	23,3
Katılıyorum	70	22,0
Kesinlikle katılıyorum	10	3,1
Total	306	96,2
Cevapsız	12	3,8
G.Top.	318	100,0

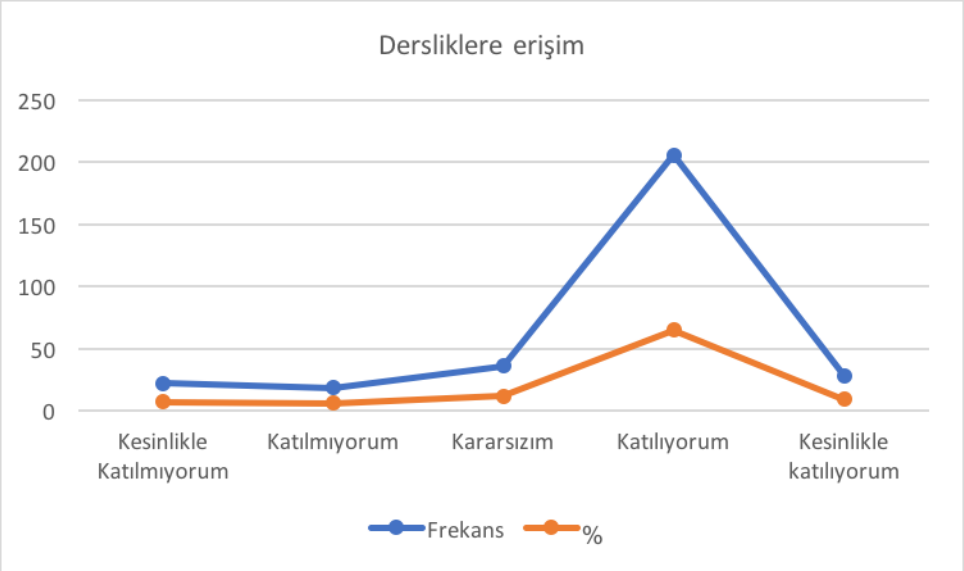

Şekil 4.9. Giriş fuayesinin büyüklüğü

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Girişten sonra dersliklere ulaşım kolaydır"** önermesi için deneklerin %64,8'i katıldığını belirtirken, %5,7'si katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından yapı girişinden sonra dersliklere erişimin kolaylıkla **sağlanabildiği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.10), (Şekil 4.4, 4.5, 4.10).

Çizelge 4.10. Girişten sonra dersliklere erişim

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	22	6,9
Katılmıyorum	18	5,7
Kararsızım	36	11,3
Katılıyorum	206	64,8
Kesinlikle katılıyorum	28	8,8
Total	310	97,5
Cevapsız	8	2,5
G.Top.	318	100,0

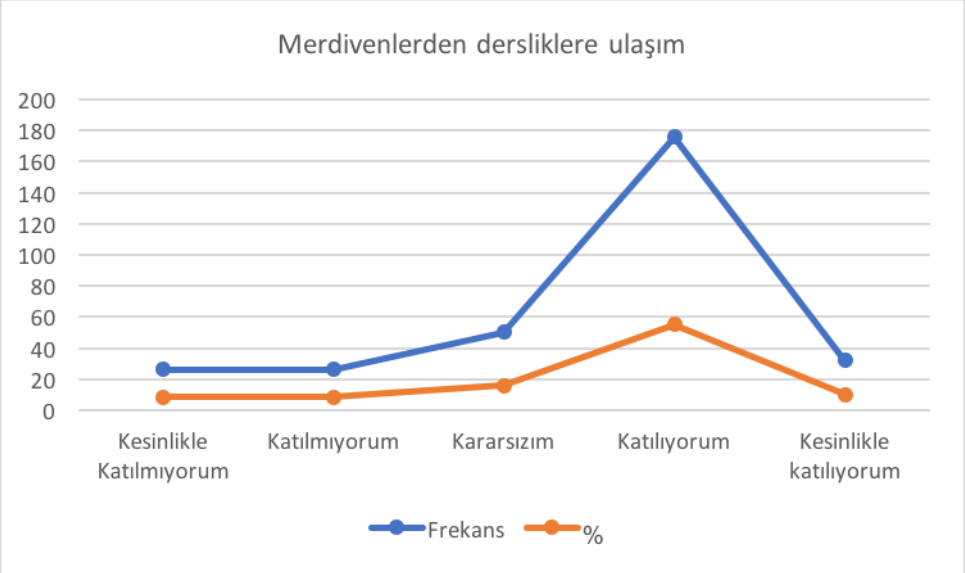

Şekil 4.10. Dersliklere erişim

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Merdivenler, dersliklere ulaşmamı desteklemektedir"** önermesi için deneklerin %55,3'ü katıldığını ifade ederken, %8,2'si kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından merdivenlerinden dersliklere erişimin kolaylıkla **sağlanabildiği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.11), (Şekil 4.4, 4.5, 4.11).

Çizelge 4.11. Merdivenlerin dersliklere erişimi desteklemesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	26	8,2
Katılmıyorum	26	8,2
Kararsızım	50	15,7
Katılıyorum	176	55,3
Kesinlikle katılıyorum	32	10,1
Total	310	97,5
Cevapsız	8	2,5
G.Top.	318	100,0

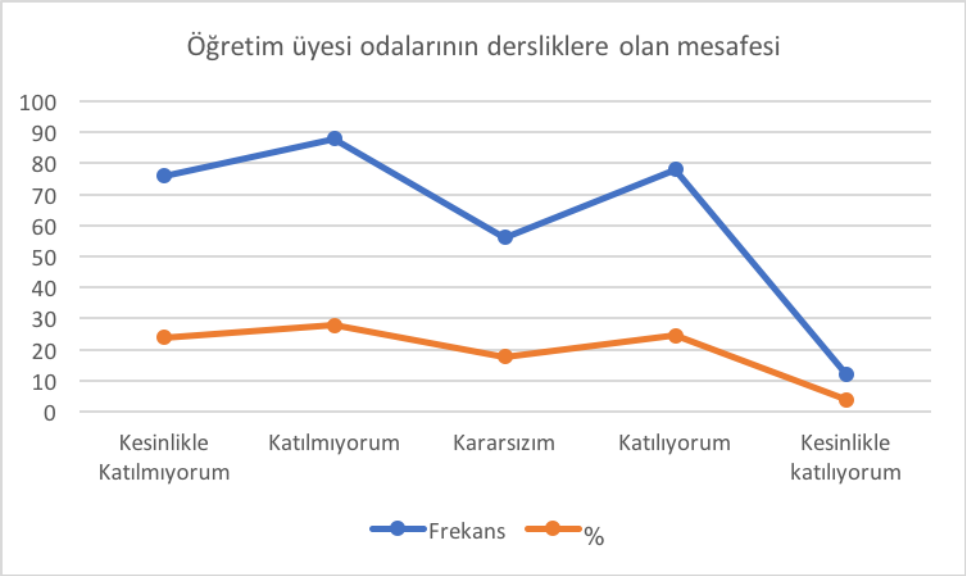

Şekil 4.11. Merdivenlerden dersliklere ulaşım

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Öğretim üyesi çalışma odaları dersliklere yakındır"** önermesi için deneklerin %27,7'si katılmadığını belirtirken, %23,9'u kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerden öğretim üyeleri odalarına erişimin **yakın olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.12), (Şekil 4.4, 4.5, 4.12).

Çizelge 4.12. Öğretim üyesi çalışma odalarının dersliklere olan mesafesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	76	23,9
Katılmıyorum	88	27,7
Kararsızım	56	17,6
Katılıyorum	78	24,5
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	310	97,5
Cevapsız	8	2,5
G.Top.	318	100,0

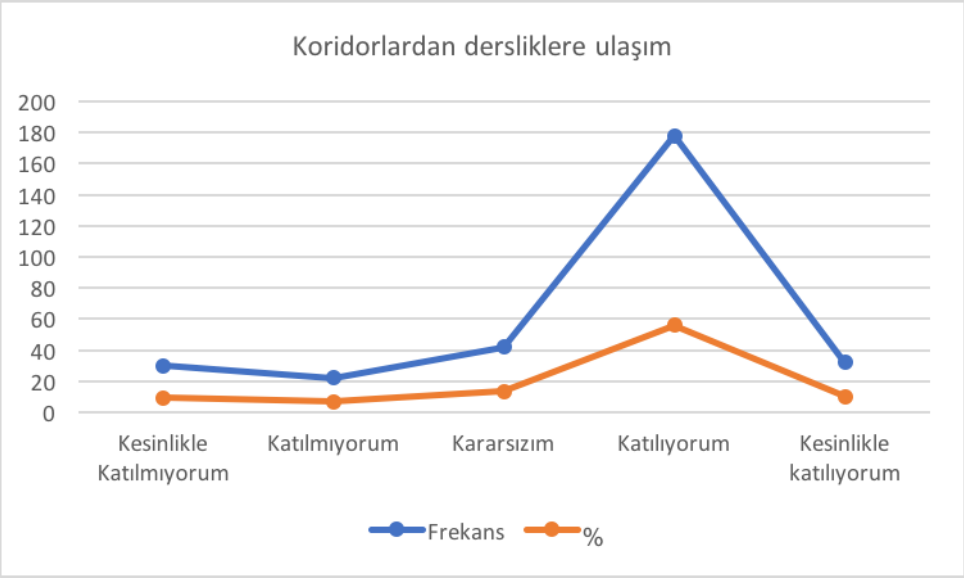

Şekil 4.12. Öğretim üyesi odalarının dersliklerle olan mesafesi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Merdivenler, dersliklere ulaşmamı desteklemektedir"** önermesi için deneklerin %56,0'sı katıldığını belirtirken, %6,9'u katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından koridorlardan dersliklere erişimin kolaylıkla **sağlanabildiği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.13), (Şekil 4.4, 4.5, 4.13).

Çizelge 4.13. Koridorların dersliklere ulaşımı desteklemesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	30	9,4
Katılmıyorum	22	6,9
Kararsızım	42	13,2
Katılıyorum	178	56,0
Kesinlikle katılıyorum	32	10,1
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

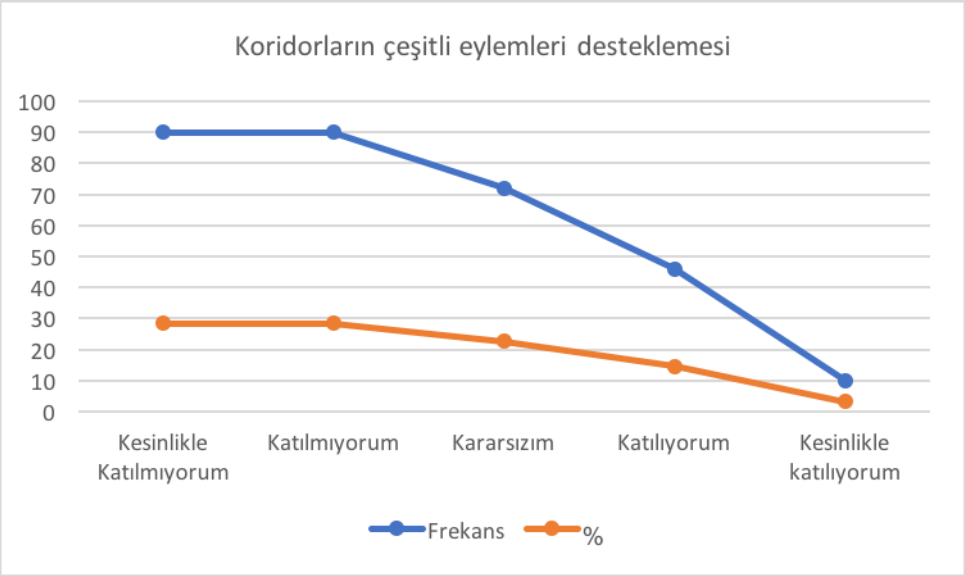

Şekil 4.13. Koridorlardan dersliklere ulaşım

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Koridorlar çeşitli eylemler (ders çalışma, dinlenme, sergileme, buluşma vb.) için son derece kullanışlıdır"** önermesi için deneklerin %28,3'ü kesinlikle katılmadığını ve katılmadığını belirtirken, %3,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından koridorların çeşitli eylemler açısından **kullanışlı olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.14), (Şekil 4.4, 4.5, 4.14).

Çizelge 4.14. Koridorların çeşitli eylemler (ders çalışma, dinlenme, sergileme, buluşma vb.) açısından kullanışlılığı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	90	28,3
Katılmıyorum	90	28,3
Kararsızım	72	22,6
Katılıyorum	46	14,5
Kesinlikle katılıyorum	10	3,1
Total	308	96,8
Cevapsız	10	3,2
G.Top.	318	100,0

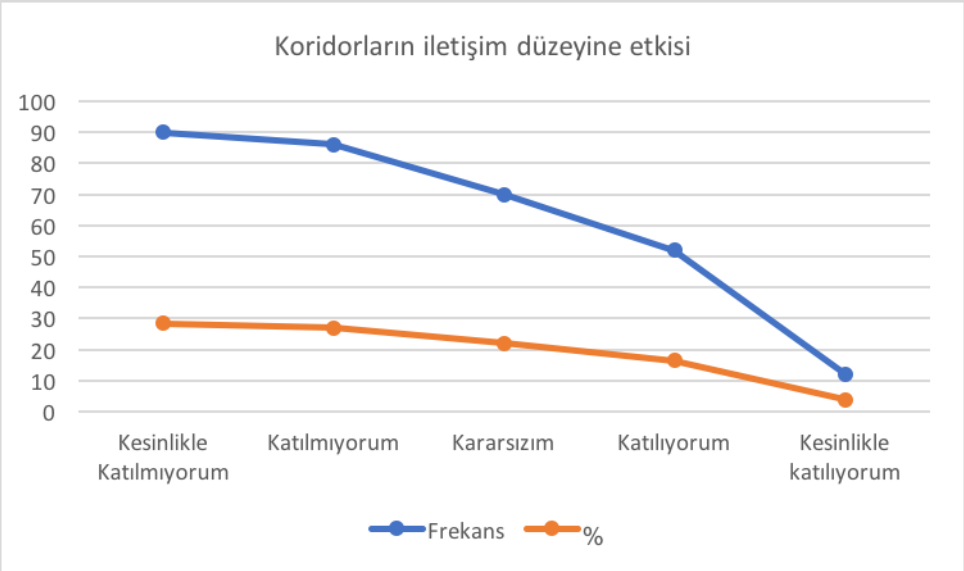

Şekil 4.14. Koridorların çeşitli eylemleri desteklemesi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Koridorlar, bölüm, sosyal ilişki ve iletişim düzeyini olumlu etkilemektedir"** önermesi için deneklerin %28,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,8'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından koridorların bölüm ve sosyal ilişki düzeyi açısından olumlu **katkı sağlamadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.15), (Şekil 4.4, 4.5, 4.15).

Çizelge 4.15. Koridorların bölüm, sosyal ilişki ve iletişim düzeyi açısından irdelenmesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	90	28,3
Katılmıyorum	86	27,0
Kararsızım	70	22,0
Katılıyorum	52	16,4
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	310	97,5
Cevapsız	8	2,5
G.Top.	318	100,0

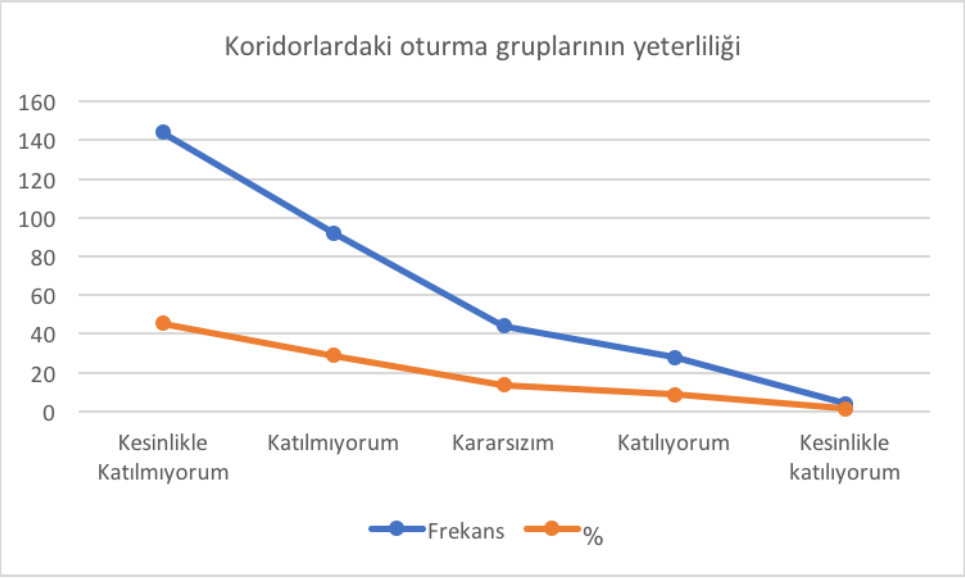

Şekil 4.15. Koridorların iletişim düzeyine etkisi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Koridorlardaki oturma grupları yeterli sayıdadır"** önermesi için deneklerin %45,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %1,3'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından koridorlarda öğrencilere ayrılan oturma gruplarının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.16), (Şekil 4.4, 4.5, 4.16).

Çizelge 4.16. Koridorlardaki oturma gruplarının kapasitesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	144	45,3
Katılmıyorum	92	28,9
Kararsızım	44	13,8
Katılıyorum	28	8,8
Kesinlikle katılıyorum	4	1,3
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

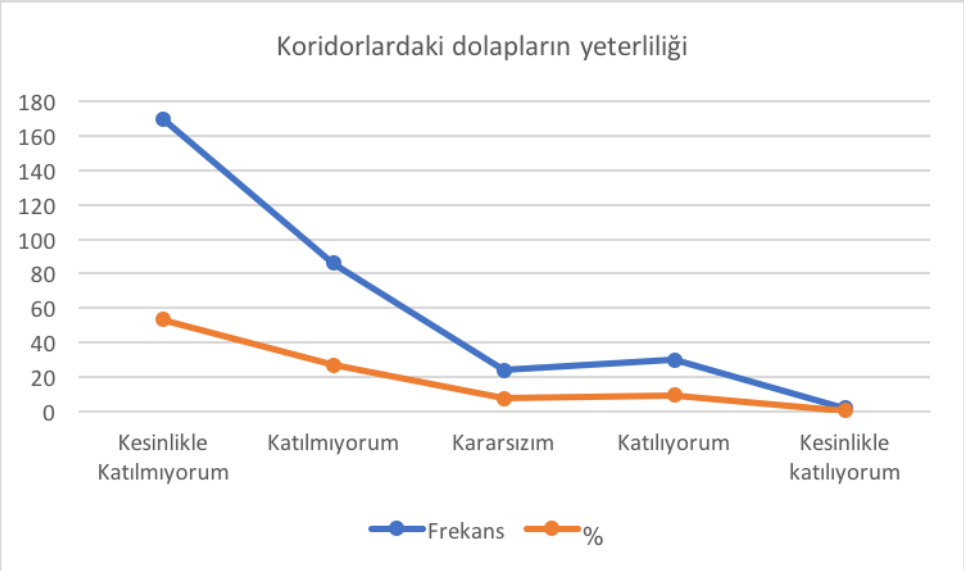

Şekil 4.16. Koridorlardaki oturma gruplarının yeterliliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Koridorlardaki dolaplar yeterli kapasitededir"** önermesi için deneklerin %53,5'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %0,6'sı kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından koridorlardaki dolap kapasitelerinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.17), (Şekil 4.4, 4.5, 4.17).

Çizelge 4.17. Koridorlardaki dolapların kapasitesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	170	53,5
Katılmıyorum	86	27,0
Kararsızım	24	7,5
Katılıyorum	30	9,4
Kesinlikle katılıyorum	2	0,6
Total	312	98,0
Cevapsız	6	2,0
G.Top.	318	100,0

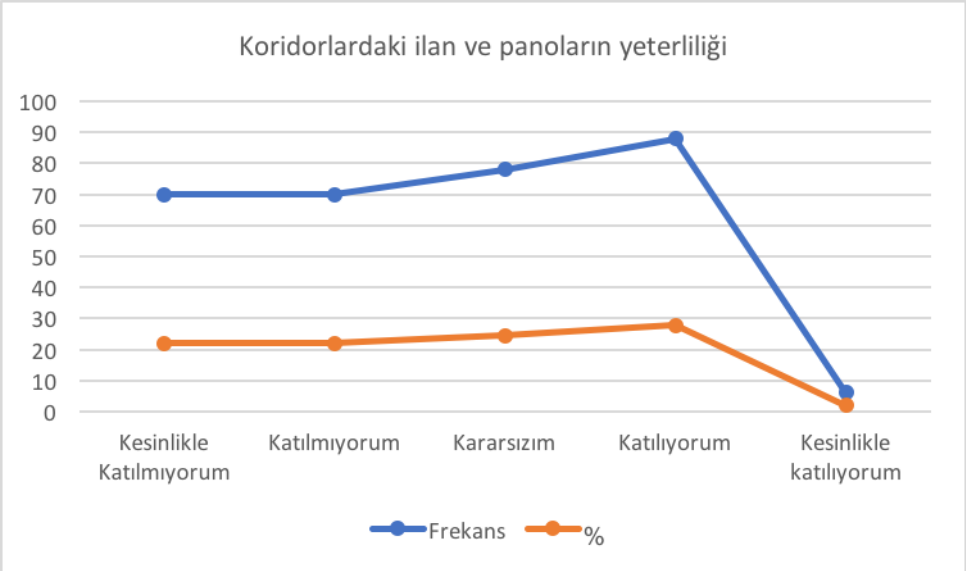

Şekil 4.17. Koridorlardaki dolapların yeterliliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Koridorlardaki ilan ve duyuru panoları yeterlidir"** önermesi için deneklerin %27,7'si katıldığını belirtirken, %1,9'u kesinlikle katıldığını ifade belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından koridorlardaki ilan panolarının **yeterli olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.18), (Şekil 4.4, 4.5, 4.18).

Çizelge 4.18. Koridorlardaki ilan ve duyuru panolarının yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	70	22,0
Katılmıyorum	70	22,0
Kararsızım	78	24,5
Katılıyorum	88	27,7
Kesinlikle katılıyorum	6	1,9
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

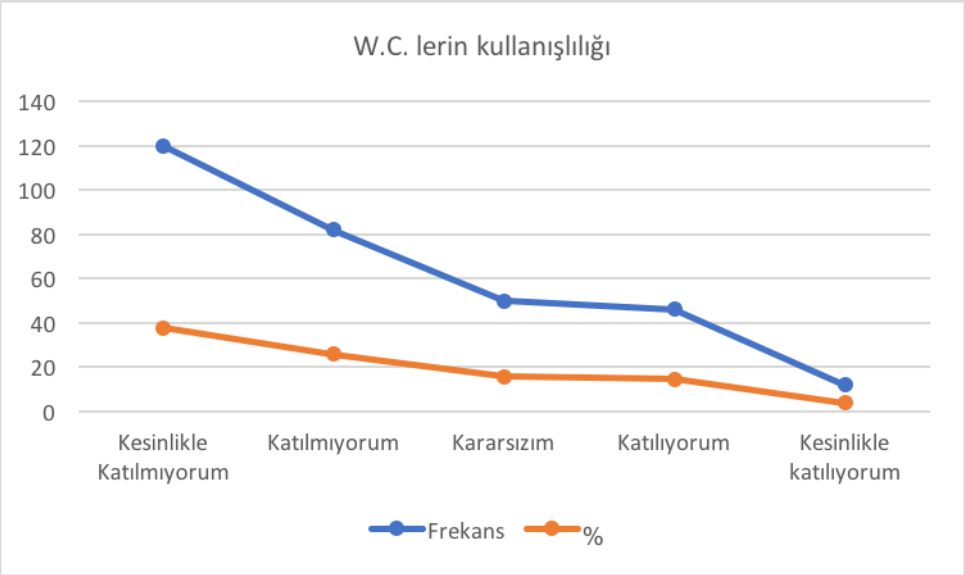

Şekil 4.18. Koridorlardaki ilan ve duyuru panolarının yeterliliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Tuvaletler kullanışlıdır"** önermesi için deneklerin %37,7'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,8'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tuvaletlerin **kullanışlı olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.19), (Şekil 4.4, 4.5, 4.19).

Çizelge 4.19. Tuvaletlerin kullanışlılığı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	120	37,7
Katılmıyorum	82	25,8
Kararsızım	50	15,7
Katılıyorum	46	14,5
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	310	97,5
Cevapsız	8	2,5
G.Top.	318	100,0

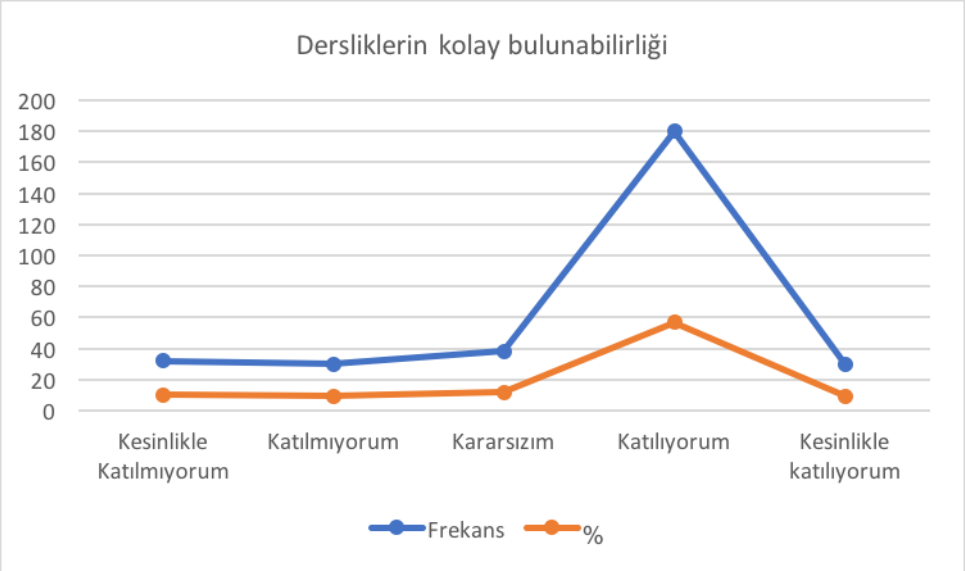

Şekil 4.19. Tuvaletlerin kullanışlılığı

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Derslikleri, bina içinde bulmak kolaydır"** önermesi için deneklerin %56,6'sı katıldığını belirtirken, %9,4'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerin bina içerisinde **kolay bulunabilir olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.20), (Şekil 4.4, 4.5, 4.20).

Çizelge 4.20. Dersliklerin bina içinde kolay bulunabilirliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	32	10,1
Katılmıyorum	30	9,4
Kararsızım	38	11,9
Katılıyorum	180	56,6
Kesinlikle katılıyorum	30	9,4
Total	310	97,4
Cevapsız	8	2,6
G.Top.	318	100,0

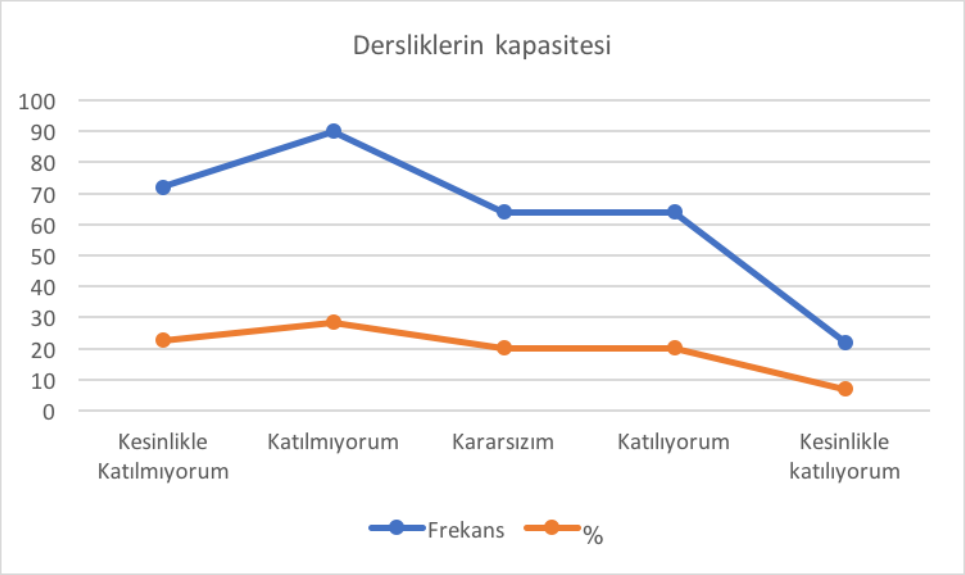

Şekil 4.20. Dersliklerin kolay bulunabilirliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Derslikler yeterli kapasitededir"** önermesi için deneklerin %28,3'ü katılmadığını belirtirken, %6,9'u kesinlikle katıldığını ifade etmiştir belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerin kapasitesinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.21), (Şekil 4.4, 4.5, 4.21).

Çizelge 4.21. Dersliklerin kapasitesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	72	22,6
Katılmıyorum	90	28,3
Kararsızım	64	20,1
Katılıyorum	64	20,1
Kesinlikle katılıyorum	22	6,9
Total	312	98,0
Cevapsız	6	2,0
G.Top.	318	100,0

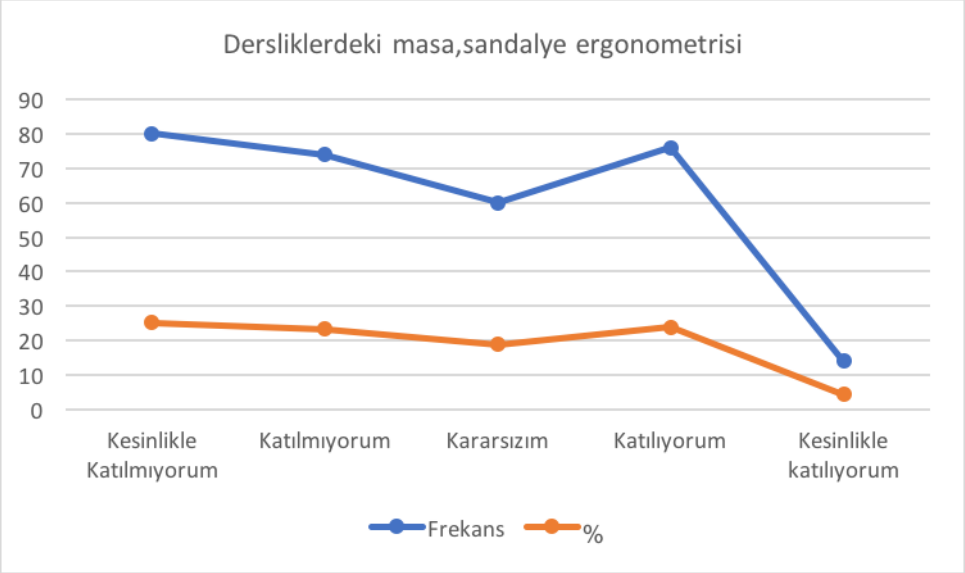

Şekil 4.21. Dersliklerin kapasitesi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerdeki sandalye ve masalar, insan ebatlarına uygundur (ergonomiktir)"** önermesi için deneklerin %25,2'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %4,4'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerdeki masa ve sandalyelerin **ergonomik olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.22), (Şekil 4.4, 4.5, 4.22).

Çizelge 4.22. Dersliklerdeki sandalye ve masaların, insan ebatlarına uygunluğu (ergonomi)

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	80	25,2
Katılmıyorum	74	23,3
Kararsızım	60	18,9
Katılıyorum	76	23,9
Kesinlikle katılıyorum	14	4,4
Total	304	95,7
Cevapsız	14	4,3
G.Top.	318	100,0

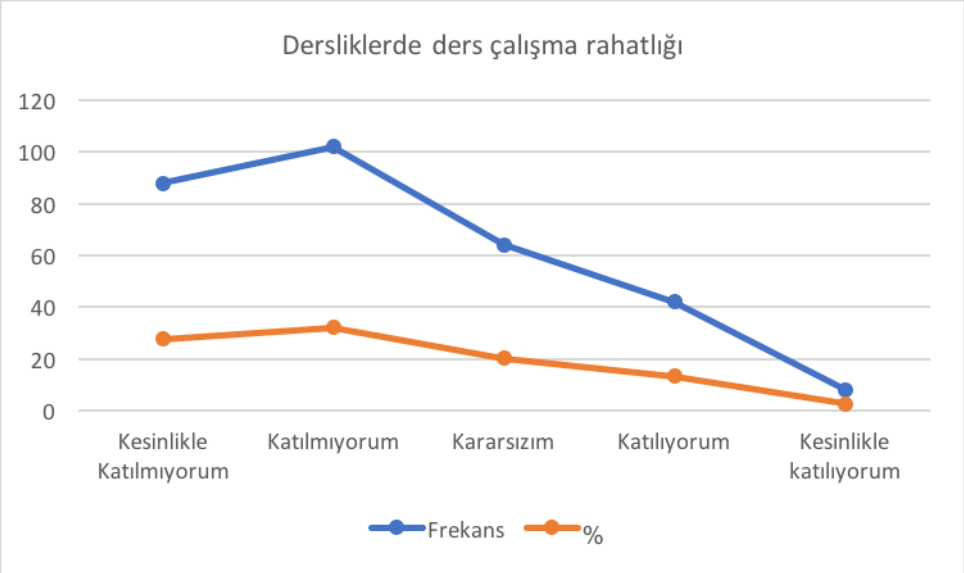

Şekil 4.22. Dersliklerdeki masa, sandalye ergonometrisi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Derslikler ders çalışmak için rahat ve kullanışlıdır"** önermesi için deneklerin %32,1'i katılmadığını belirtirken, %2,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerin ders çalışmak için **rahat ve kullanışlı olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.23), (Şekil 4.4, 4.5, 4.23).

Çizelge 4.23. Dersliklerin ders çalışmak için rahatlığı ve kullanışlılığı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	88	27,7
Katılmıyorum	102	32,1
Kararsızım	64	20,1
Katılıyorum	42	13,2
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

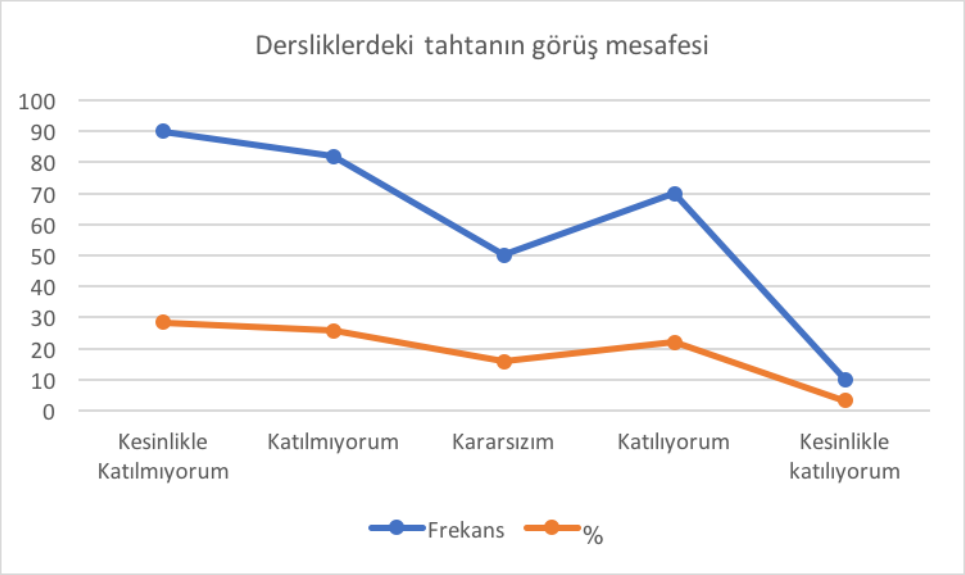

Şekil 4.23. Dersliklerde ders çalışma rahatlığı

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesi yeterlidir"** önermesi için deneklerin %28,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.24), (Şekil 4.4, 4.5, 4.24).

Çizelge 4.24. Dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	90	28,3
Katılmıyorum	82	25,8
Kararsızım	50	15,7
Katılıyorum	70	22,0
Kesinlikle katılıyorum	10	3,1
Total	302	94,9
Cevapsız	16	5,1
G.Top.	318	100,0

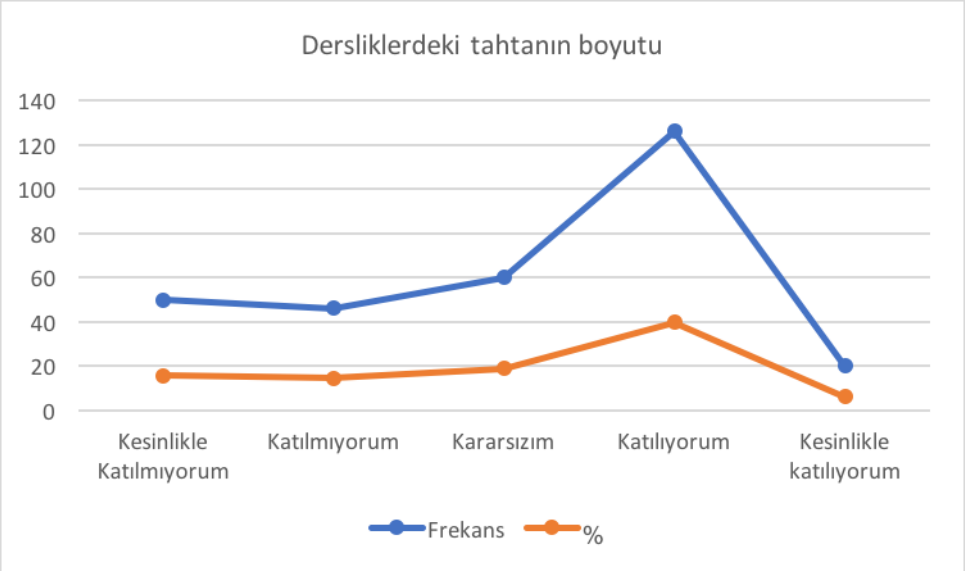

Şekil 4.24. Dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerdeki tahtanın büyüklüğü yeterlidir"** önermesi için deneklerin %39,6'sı katıldığını belirtirken, %6,3'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerdeki tahtanın boyutunun **yeterli olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.25), (Şekil 4.4, 4.5, 4.25).

Çizelge 4.25. Dersliklerdeki tahtanın büyüklüğü

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	50	15,7
Katılmıyorum	46	14,5
Kararsızım	60	18,9
Katılıyorum	126	39,6
Kesinlikle katılıyorum	20	6,3
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

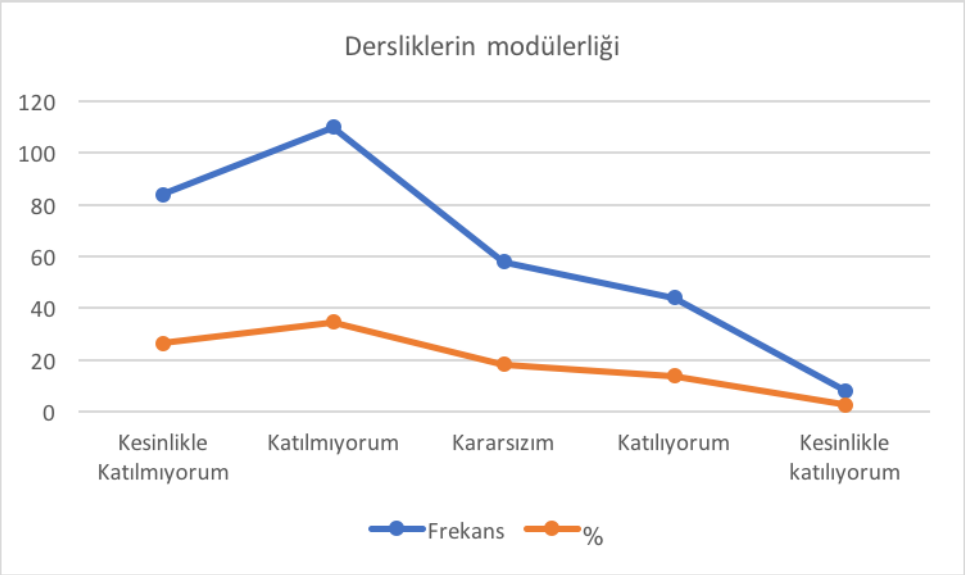

Şekil 4.25. Dersliklerdeki tahtanın boyutu

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Derslikler, değişen ihtiyaçlara göre yeterli esnekliktedir"** önermesi için deneklerin %34,6'sı katılmadığını belirtirken, %4,5'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerin, değişen ihtiyaçlar karşısındaki esnekliğinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.26), (Şekil 4.4, 4.5, 4.26).

Çizelge 4.26. Dersliklerin değişen ihtiyaçlara göre esnekliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	84	26,4
Katılmıyorum	110	34,6
Kararsızım	58	18,2
Katılıyorum	44	13,8
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	304	95,5
Cevapsız	14	4,5
G.Top.	318	100,0

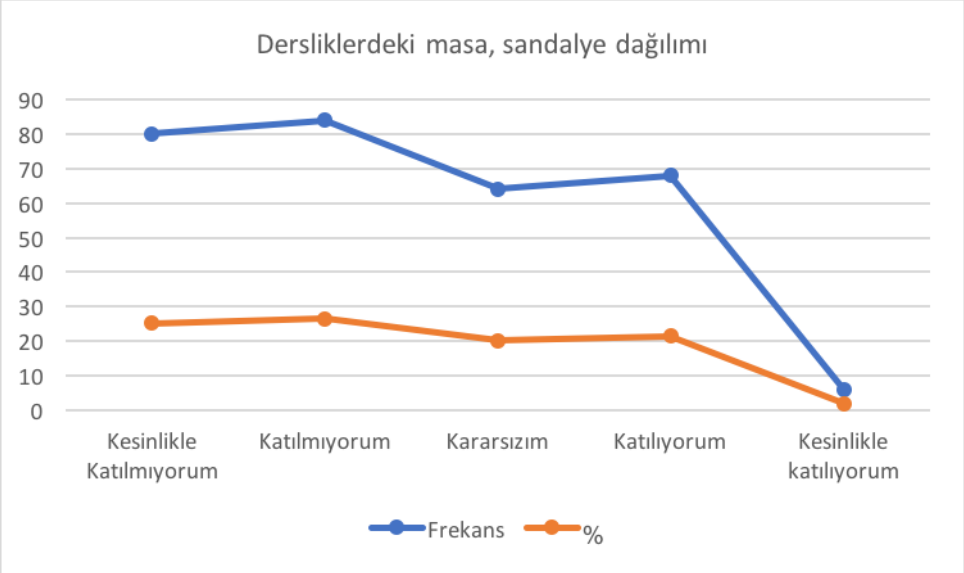

Şekil 4.26. Dersliklerin modülerliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerde masa ve sandalyelerin mekan içindeki dağılımı uygundur"** önermesi için deneklerin %26,4'ü katılmadığını belirtirken, %1,9'u kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerdeki masa, sandalye dağılımının **uygun olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.27), (Şekil 4.4, 4.5, 4.27).

Çizelge 4.27. Dersliklerde masa ve sandalyelerin mekan içindeki dağılımı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	80	25,2
Katılmıyorum	84	26,4
Kararsızım	64	20,1
Katılıyorum	68	21,4
Kesinlikle katılıyorum	6	1,9
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

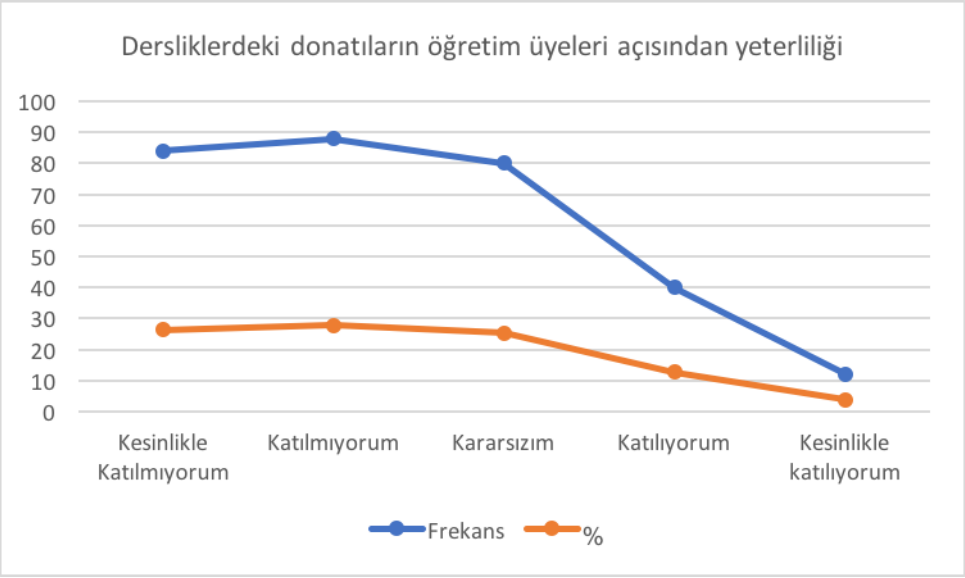

Şekil 4.27. Dersliklerdeki masa, sandalye dağılımı

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Derslikler içinde öğretim üyelerinin çalışma donatıları yeterlidir"** önermesi için deneklerin %27,7'si katılmadığını belirtirken %3,8'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından dersliklerdeki öğretim üyesi çalışma donatılarının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.28), (Şekil 4.4, 4.5, 4.28).

Çizelge 4.28. Derslikler içinde öğretim üyelerinin çalışma donatıları yeterliliği

	Frekans	%
Kesinlikle Katılmıyorum	84	26,4
Katılmıyorum	88	27,7
Kararsızım	80	25,2
Katılıyorum	40	12,6
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	304	95,7
Cevapsız	14	4,3
G.Top.	318	100,0

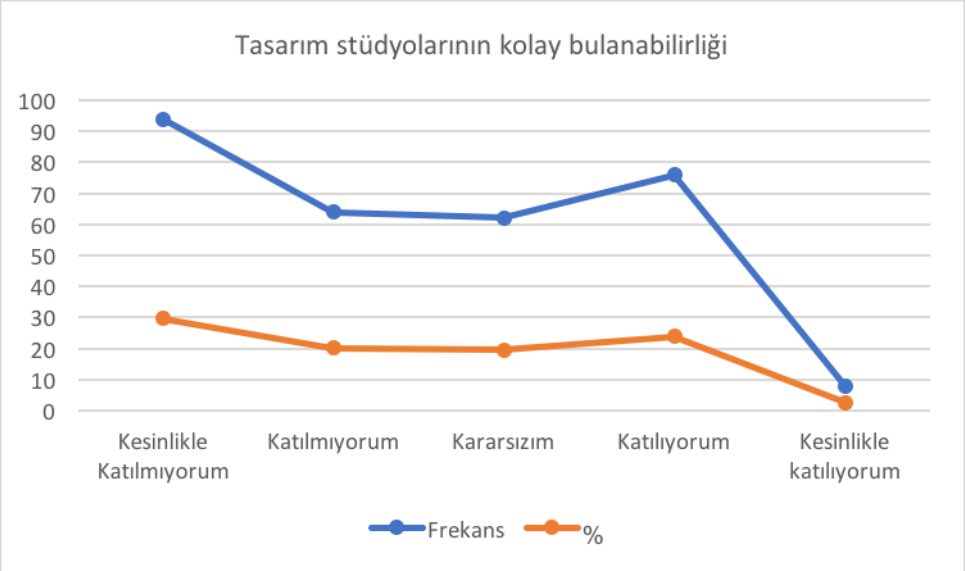

Şekil 4.28. Dersliklerdeki donatıların öğretim üyeleri açısından yeterliliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyoları, bina içinde kolay bulunmaktadır"** önermesi için deneklerin %29,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtirken, %2,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tasarım stüdyolarının bina içerisinde **kolay bulunabilir olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.29), (Şekil 4.4, 4.5, 4.29).

Çizelge 4.29. Tasarım stüdyolarının, bina içinde kolay bulunabilirliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	94	29,6
Katılmıyorum	64	20,1
Kararsızım	62	19,5
Katılıyorum	76	23,9
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

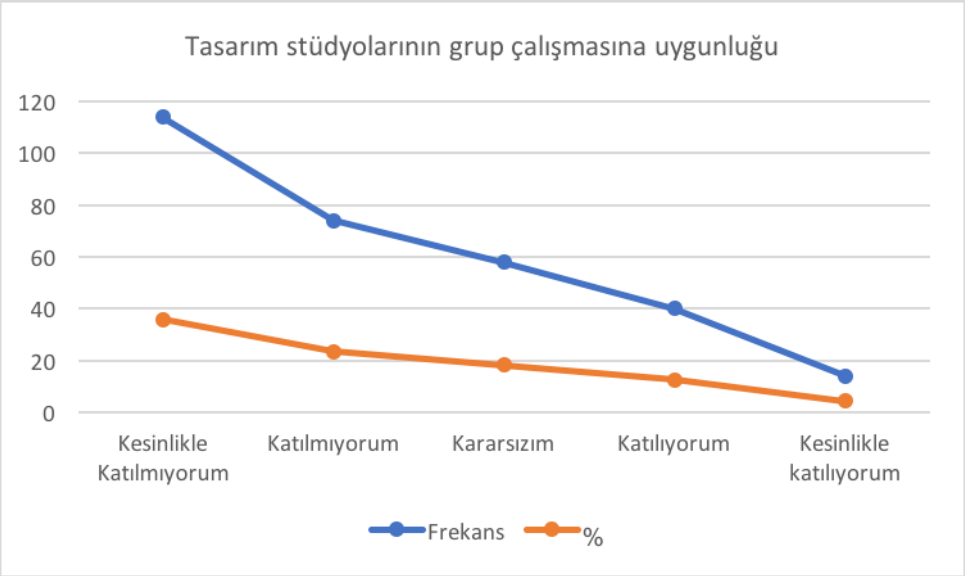

Şekil 4.29. Tasarım stüdyolarının kolay bulunabilirliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyoları, grup çalışması için uygundur"** önermesi için deneklerin %35,8'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %4,4'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tasarım stüdyolarının grup çalışmasına **uygun olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.30), (Şekil 4.4, 4.5, 4.30).

Çizelge 4.30. Tasarım stüdyolarının, grup çalışması için uygunluğu

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	114	35,8
Katılmıyorum	74	23,3
Kararsızım	58	18,2
Katılıyorum	40	12,6
Kesinlikle katılıyorum	14	4,4
Total	300	94,3
Cevapsız	18	5,7
G.Top.	318	100,0

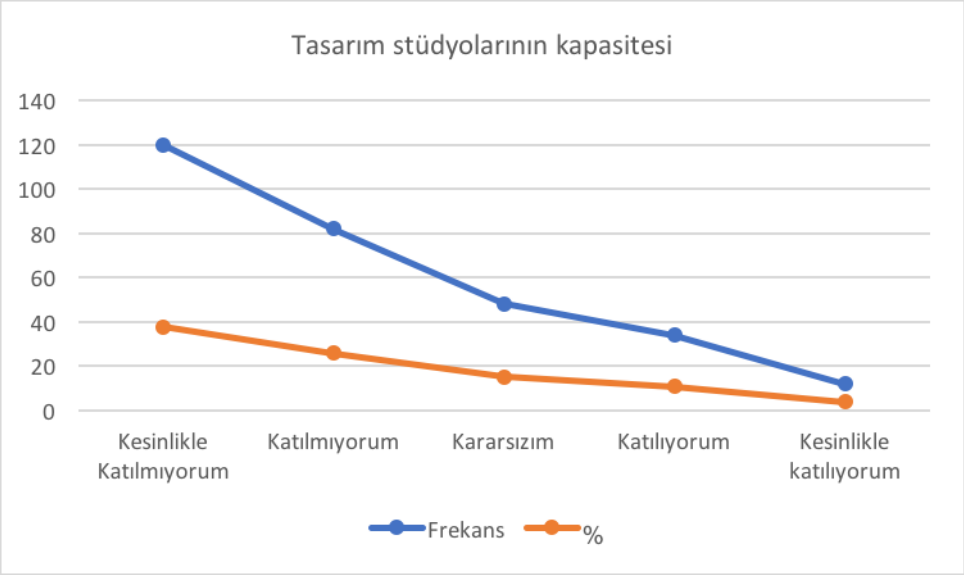

Şekil 4.30. Tasarım stüdyolarının grup çalışmasına uygunluğu

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyoları yeterli kapasitedir"** önermesi için deneklerin %37,7'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,8'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tasarım stüdyolarının kapasitesinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.31), (Şekil 4.4, 4.5, 4.31).

Çizelge 4.31. Tasarım stüdyolarının kapasitesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	120	37,7
Katılmıyorum	82	25,8
Kararsızım	48	15,1
Katılıyorum	34	10,7
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	296	93,1
Cevapsız	22	6,9
G.Top.	318	100,0

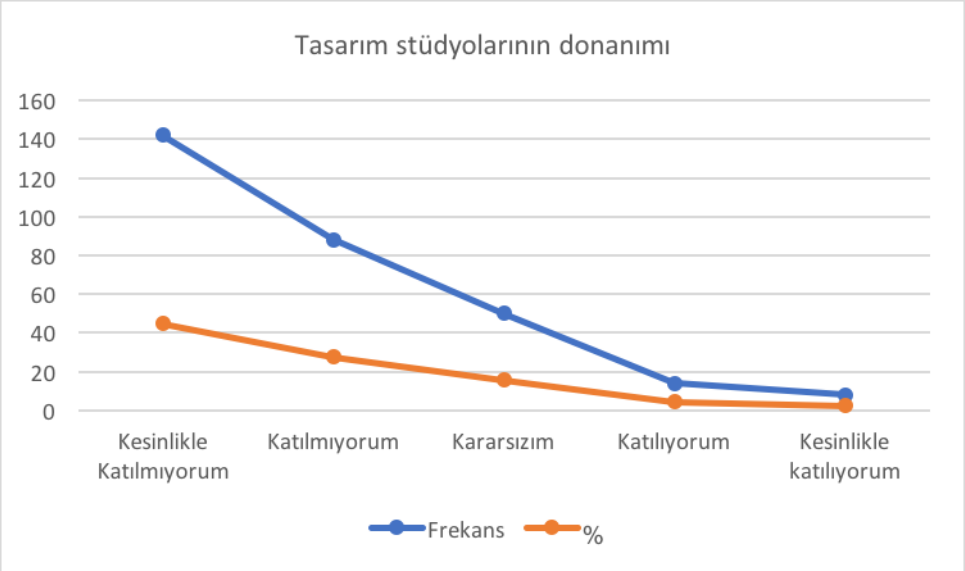

Şekil 4.31. Tasarım stüdyolarının kapasitesi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyoları, çalışmamızı destekleyen uygun donatılara sahiptir"** önermesi için deneklerin %44,7'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %2,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tasarım stüdyolarının donanımının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.32), (Şekil 4.4, 4.5, 4.32).

Çizelge 4.32. Tasarım stüdyolarının donanımı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	142	44,7
Katılmıyorum	88	27,7
Kararsızım	50	15,7
Katılıyorum	14	4,4
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

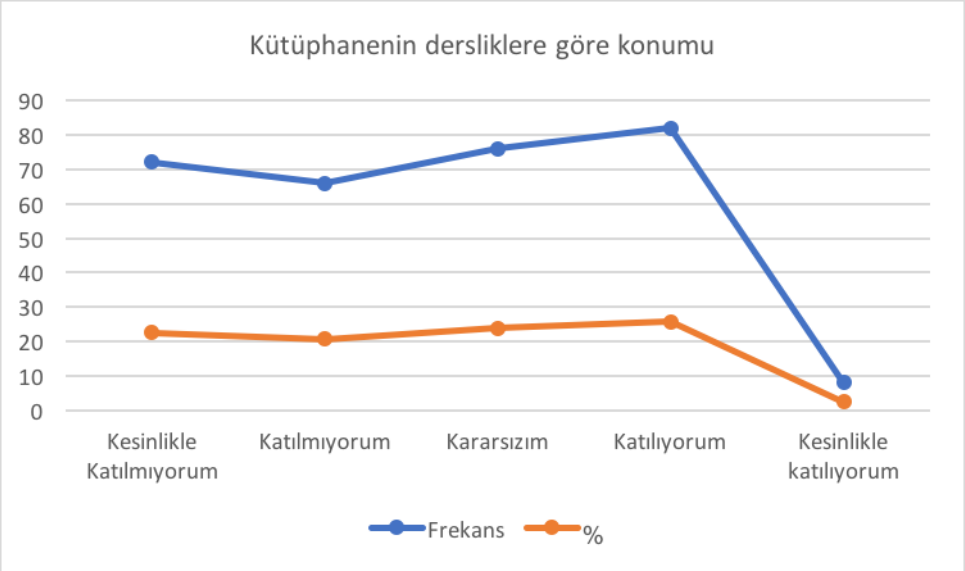

Şekil 4.32. Tasarım stüdyolarının donanımı

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Kütüphanenin yeri, dersliklere göre uygun konumdadır"** önermesi için deneklerin %25,8'i katılıyor olduğunu belirtirken, %2,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından kütüphane yerinin, dersliklere göre **uygun konumda olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.33), (Şekil 4.4, 4.5, 4.33).

Çizelge 4.33. Kütüphanenin dersliklere göre konumu

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	72	22,6
Katılmıyorum	66	20,8
Kararsızım	76	23,9
Katılıyorum	82	25,8
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

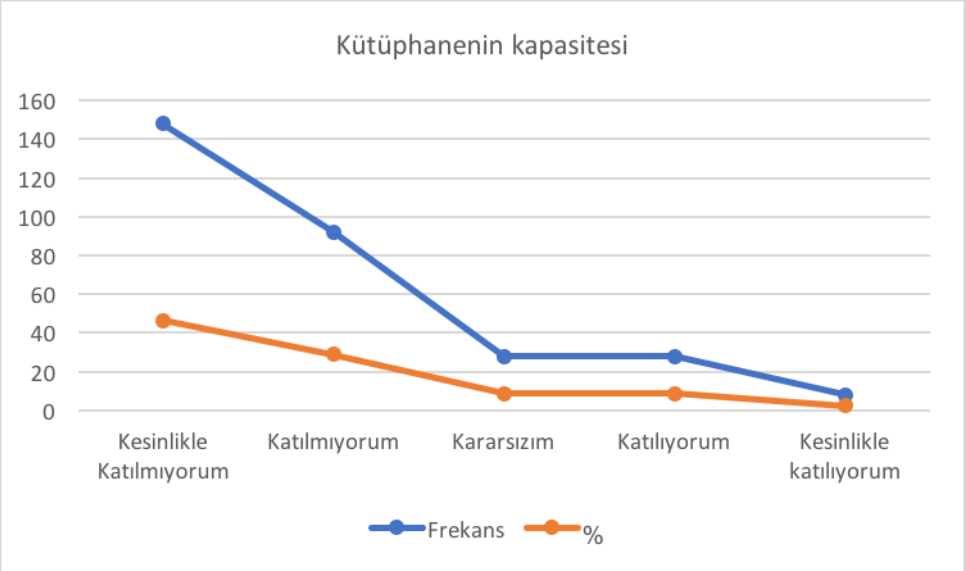

Şekil 4.33. Kütüphanenin dersliklere göre konumu

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Kütüphane, bölüm için yeterli kapasitededir"** önermesi için deneklerin %46,5'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %2,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından kütüphane kapasitesinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.34), (Şekil 4.4, 4.5, 4.34).

Çizelge 4.34. Kütüphane kapasitesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	148	46,5
Katılmıyorum	92	28,9
Kararsızım	28	8,8
Katılıyorum	28	8,8
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

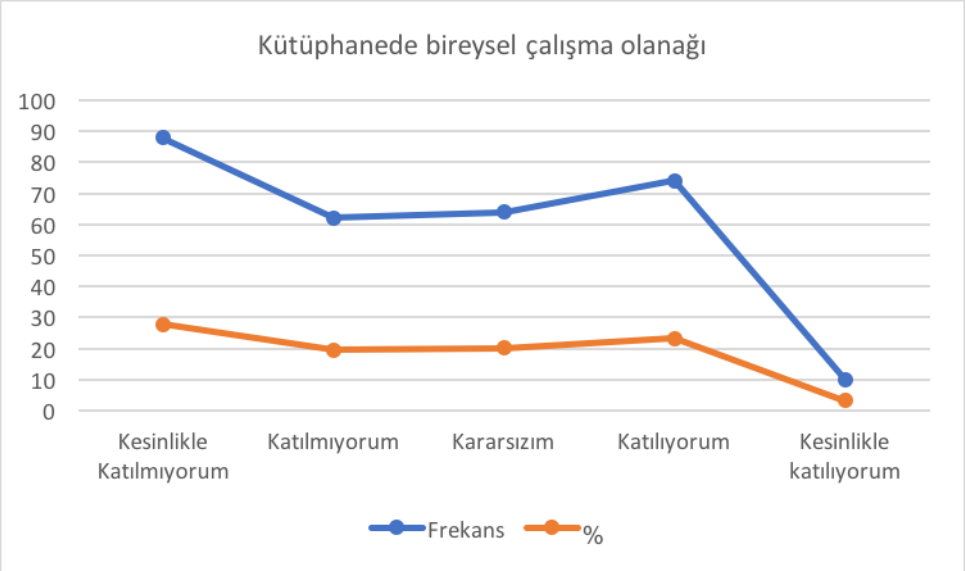

Şekil 4.34. Kütüphane kapasitesi

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Kütüphane, bireysel çalışma olanağı sunmaktadır"** önermesi için deneklerin %27,7'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından kütüphanenin bireysel çalışma olanağı **sunamadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.35), (Şekil 4.4, 4.5, 4.35).

Çizelge 4.35. Kütüphanede bireysel çalışma olanağı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	88	27,7
Katılmıyorum	62	19,5
Kararsızım	64	20,1
Katılıyorum	74	23,3
Kesinlikle katılıyorum	10	3,1
Total	298	93,7
Cevapsız	20	6,3
G.Top.	318	100,0

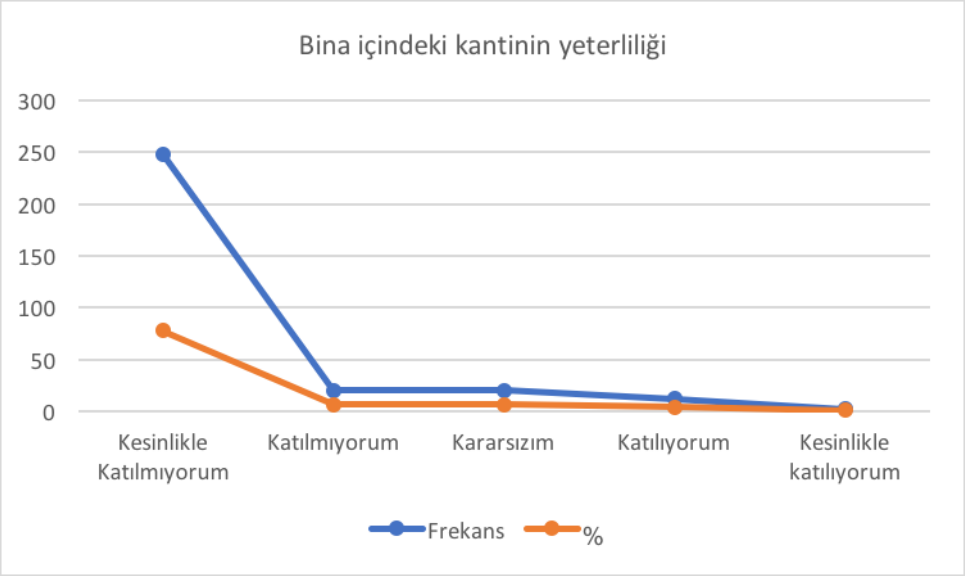

Şekil 4.35. Kütüphanede bireysel çalışma olanağı

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Bina içindeki kantin sayısı yeterlidir"** önermesi için deneklerin %78'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %0,6'sı kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından bina içindeki kantin sayısının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.36), (Şekil 4.4, 4.5, 4.36).

Çizelge 4.36. Bina içindeki kantinin yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	248	78,0
Katılmıyorum	20	6,3
Kararsızım	20	6,3
Katılıyorum	12	3,8
Kesinlikle katılıyorum	2	,6
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

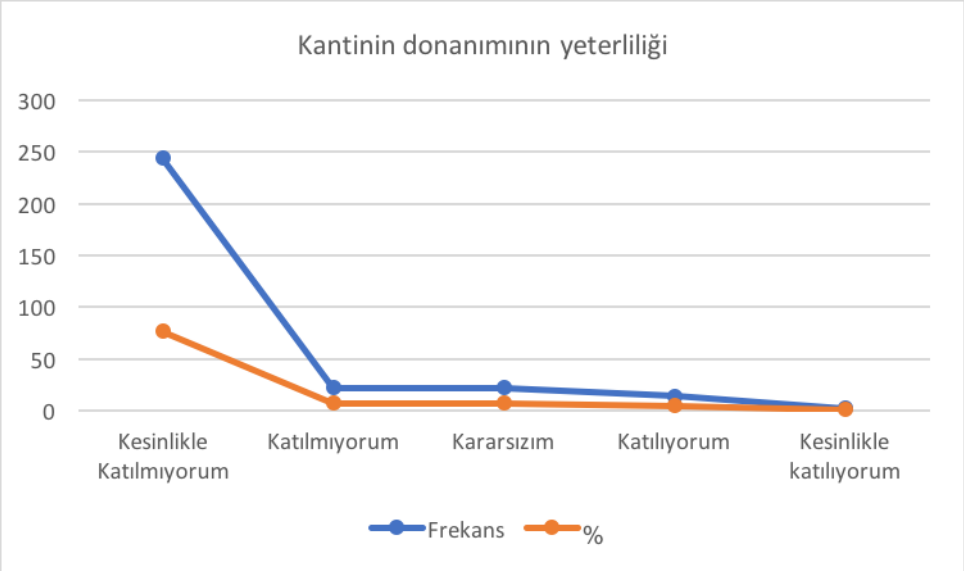

Şekil 4.36. Bina içindeki kantinin yeterliliği

Araştırmadaki işlevsel değerlendirme başlığı altında **"Ders aralarında çay, kahve v.b. ihtiyaçlar için kantin donanımı yeterlidir"** önermesi için deneklerin %76,7'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %0,6'sı kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından bina içindeki kantin donanımının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.37), (Şekil 4.4, 4.5, 4.37).

Çizelge 4.37. Ders aralarında çay, kahve v.b. ihtiyaçlar için kantin donanımının yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	244	76,7
Katılmıyorum	22	6,9
Kararsızım	22	6,9
Katılıyorum	14	4,4
Kesinlikle katılıyorum	2	,6
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

Şekil 4.37. Kantin donanımının yeterliliği

Araştırmadaki 'İşlevsel' değerlendirme başlığı altında tespit edilen tüm problemler aşağıdaki çizelgede yeralmaktadır (Çizelge 4.38), (Şekil4.4, 4.5).

Çizelge 4.38. Tespit edilen problemlerin 'İşlevsel' parametre açısından incelenmesi

No	Tespit Edilen Problem	Hemfikir Olma Yüzdesi (%)		Değerlendirme Parametresi		
		Kesinlikle Katılan	Katılan	İşlevsel	Teknik	Estetik
1	Bina girişinin algılanamaması	28,90%	25,80%	●		
2	Binanın engelliler için uygun olmaması	28,30%	27,00%	●		
3	Giriş fuayesinin yeterli büyüklükte olmaması	20,80%	27,00%	●		
4	Koridorların çeşitli eylemler için (ders çalışma,sergileme vb.) yeterli olmaması	28,30%	28,30%	●		
5	Koridorların bölüm&sosyal ilişki ve iletişim düzeyini olumlu etkilememesi	28,30%	27,00%	●		
6	Koridorlardaki oturma gruplarının yeterli sayıda olmaması	45,30%	28,90%	●		
7	Koridorlardaki dolapların yeterli olmaması	53,50%	27,00%	●		
8	W.C. lerin kullanışlı olmaması	37,70%	25,80%	●		
9	Dersliklerin yeterli kapasitede olmaması	22,60%	28,30%	●		
10	Dersliklerdeki masa ve sandalyelerin ergonomik olmaması	25,20%	23,30%	●		
11	Dersliklerin ders çalışmak için rahat ve kullanışlı olmaması	27,70%	32,10%	●		
12	Dersliklerin tahtanın yeterli görüş mesafesinde olmaması	28,30%	25,80%	●		
13	Dersliklerin değişen ihtiyaçlar doğrultusunda yeterli esneklikte olmaması	26,40%	34,60%	●		
14	Dersliklerdeki masa ve sandalyelerin dağılımının uygun olmaması	25,20%	26,40%	●		
15	Dersliklerdeki çalışma donatılarının öğretim üyeleri için yeterli olmaması	26,40%	27,70%	●		
16	Tasarım stüdyolarının kolay bulunabilir olmaması	29,60%	20,10%	●		
17	Tasarım stüdyolarının grup çalışmalarına uygun olmaması	35,80%	23,30%	●		
18	Tasarım stüdyolarının kapasitesinin yeterli olmaması	37,70%	25,80%	●		
19	Tasarım stüdyolarının donanımının yeterli olmaması	44,70%	27,70%	●		
20	Kütüphanenin yeterli kapasitede olmaması	46,50%	28,90%	●		
21	Kütüphanenin bireysel çalışma olanağı sunmaması	27,70%	19,50%	●		
22	Bina içindeki kantin sayısının yeterli olmaması	78,00%	6,30%	●		
23	Bina içindeki kantinin yeterli donanıma sahip olmaması	76,70%	6,90%	●		

4.4. Teknik Değerlendirme Frekans ve Yüzde İstatistikleri

Bu başlık altında, yapının 'Teknik' açıdan değerlendirilmesinde kullanılan parametreler doğrultusunda incelenmesine yer verilmiştir. Deneklerin verdiği cevaplar, istatistiksel açıdan değerlendirilip çizelge ve şekillerle açıklanmıştır. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne ait kat planları, koridor, derslik, tasarım stüdyosu vb. mekanlara ait fotoğraflar aşağıda yer almaktadır (Şekil 4.38).

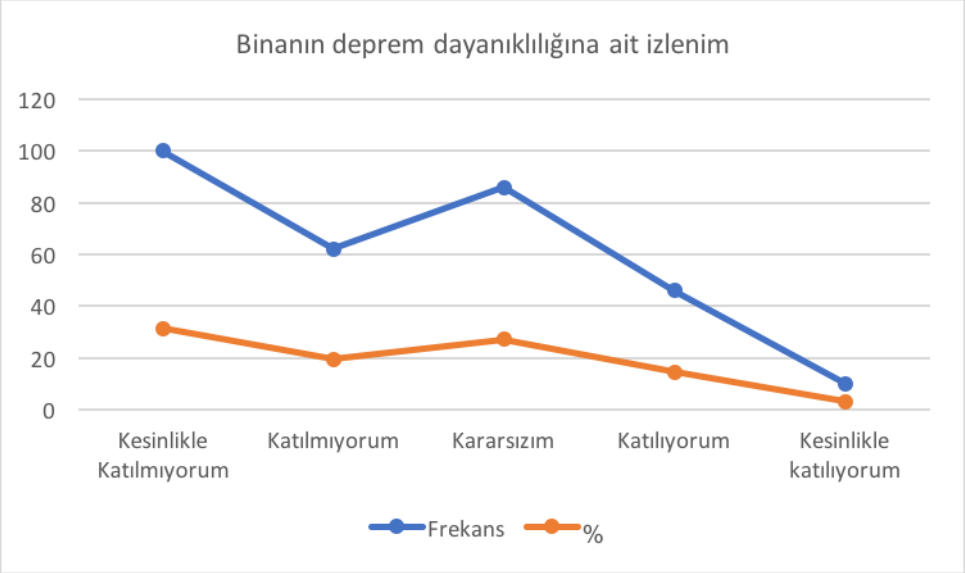

Şekil 4.38. Mimarlık Fakültesi koridor, derslik ve tasarım stüdyoları

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Binanın depreme dayanaklı olduğunu düşünüyorum"** önermesi için deneklerin %31,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın depreme dayanıklı **olmadığı** izlenimi tespit edilmiştir (Çizelge 4.39), (Şekil 4.38, 4.39).

Çizelge 4.39. Katılımcıların binanın depreme dayanıklı olup olmadığına dair izlenimi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	100	31,4
Katılmıyorum	62	19,5
Kararsızım	86	27,0
Katılıyorum	46	14,5
Kesinlikle katılıyorum	10	3,1
Total	304	95,5
Cevapsız	14	4,5
G.Top.	318	100,0

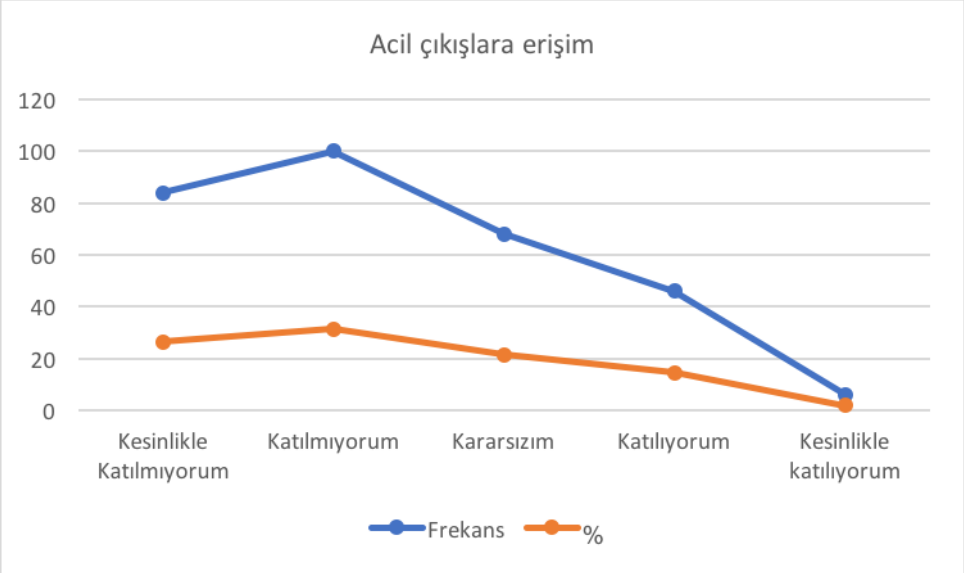

Şekil 4.39. Binanın deprem dayanıklılığına ait izlenim

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Acil durumlarda çıkışlara kolay ulaşılabilir"** önermesi için deneklerin %26,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %1,9'u kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın acil çıkışlarının **kolay erişilebilir olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.40), (Şekil 4.38, 4.40).

Çizelge 4.40. Acil çıkışlara erişim

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	84	26,4
Katılmıyorum	100	31,4
Kararsızım	68	21,4
Katılıyorum	46	14,5
Kesinlikle katılıyorum	6	1,9
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

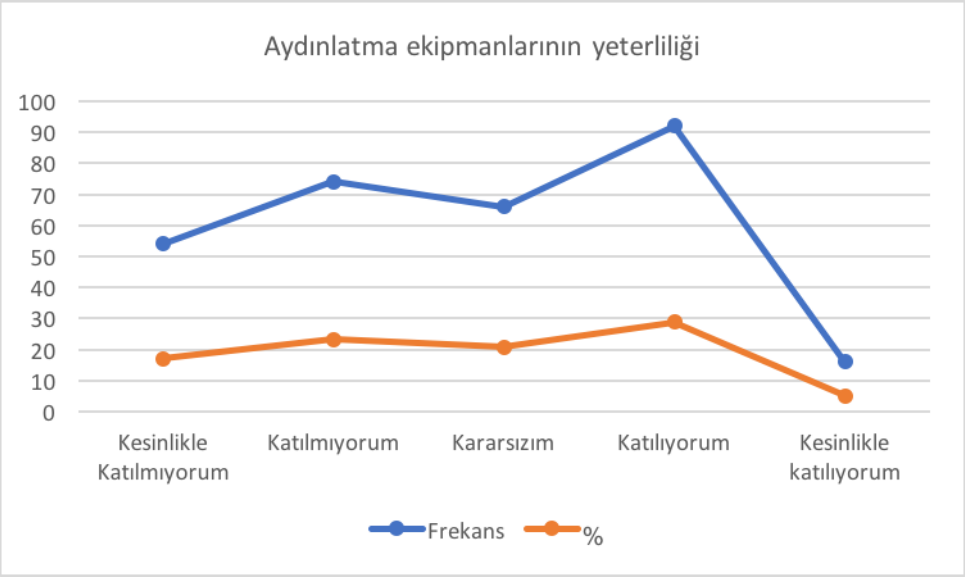

Şekil 4.40. Acil çıkışlara erişim

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Aydınlatma ekipmanları yeterlidir"** önermesi için deneklerin %28,9'u katıldığını belirtirken, %5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki aydınlatma ekipmanlarının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.41), (Şekil 4.38, 4.41).

Çizelge 4.41. Aydınlatma ekipmanlarının yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	54	17,0
Katılmıyorum	74	23,3
Kararsızım	66	20,8
Katılıyorum	92	28,9
Kesinlikle katılıyorum	16	5,0
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

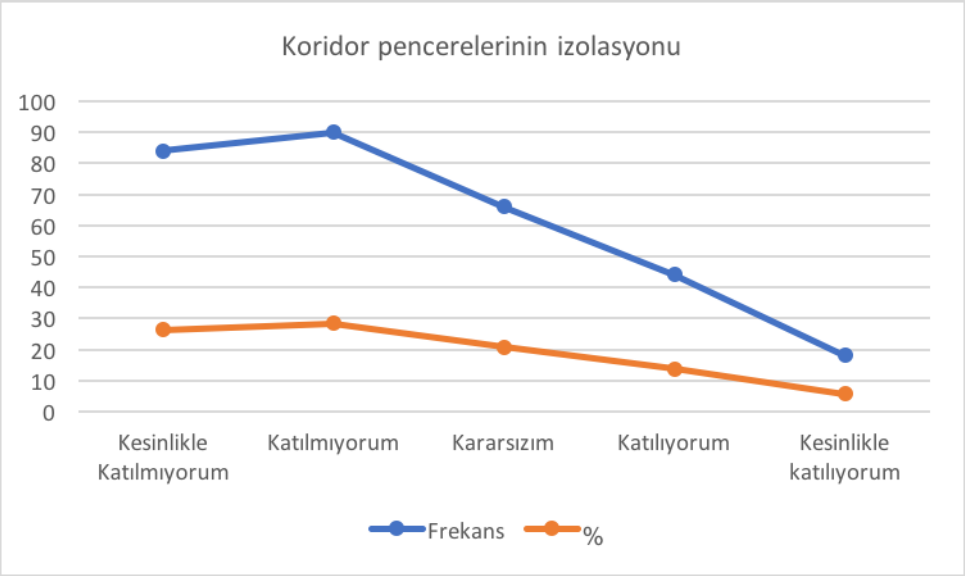

Şekil 4.41. Aydınlatma ekipmanlarının yeterliliği

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Koridor pencereleri önlerinde hava ve su sızdırmazlığı sağlanmıştır"** önermesi için deneklerin %28,3'ü katılmadığını belirtirken, %5,7'si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından bina koridorlarındaki kapıların ve pencerelerin izolasyonun **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.42), (Şekil 4.38, 4.42).

Çizelge 4.42. Koridor pencerelerinin izolasyonu

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	84	26,4
Katılmıyorum	90	28,3
Kararsızım	66	20,8
Katılıyorum	44	13,8
Kesinlikle katılıyorum	18	5,7
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

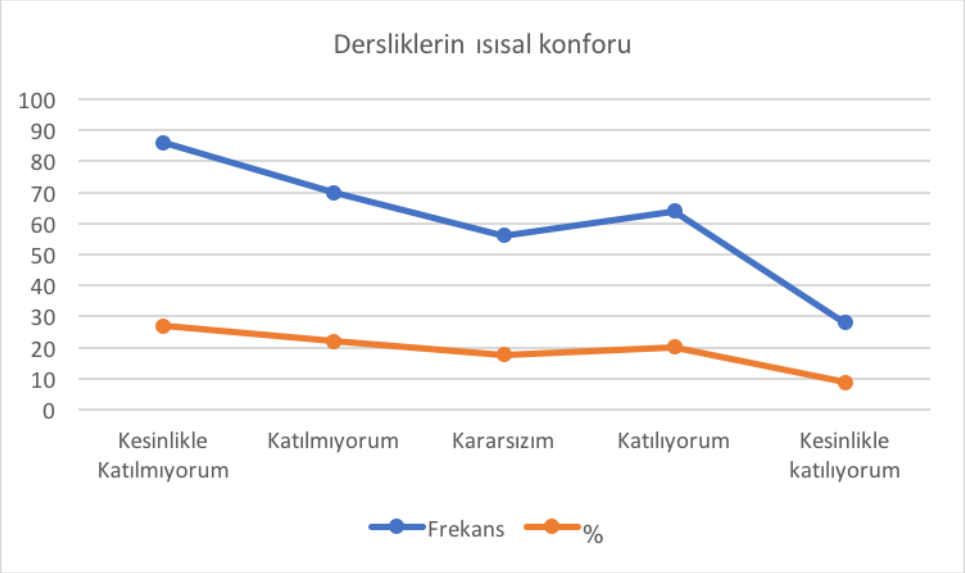

Şekil 4.42. Koridor pencerelerinin izolasyonu

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerde yaz, kış ısısal konfor sağlanabilmektedir"** önermesi için deneklerin %27,0'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %8,8'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki dersliklerin ısısal konforunun **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.43), (Şekil 4.38, 4.43).

Çizelge 4.43. Dersliklerin ısısal konforu

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	86	27,0
Katılmıyorum	70	22,0
Kararsızım	56	17,6
Katılıyorum	64	20,1
Kesinlikle katılıyorum	28	8,8
Total	304	95,5
Cevapsız	14	4,5
G.Top.	318	100,0

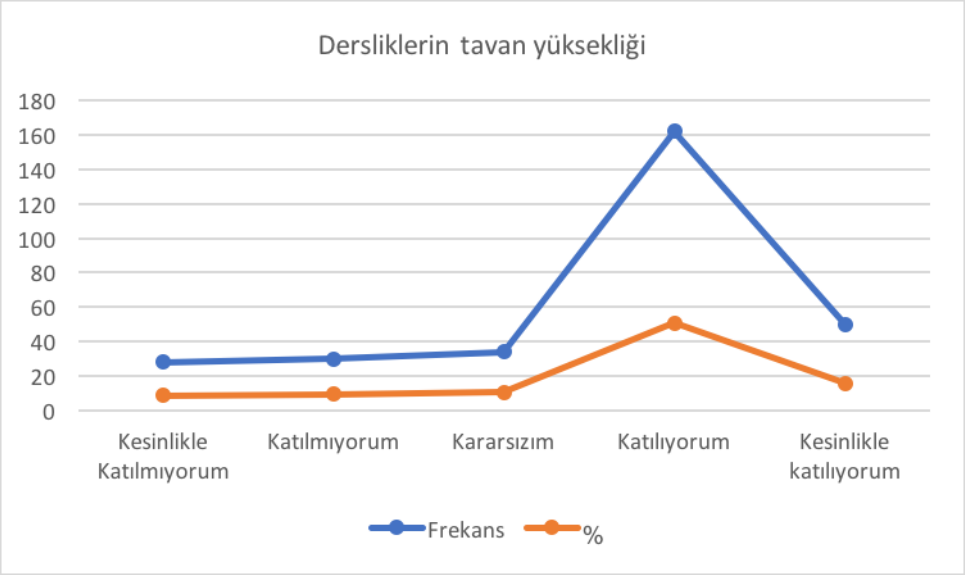

Şekil 4.43. Dersliklerin ısısal konforu

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerde tavan yüksekliği yeterlidir"** önermesi için deneklerin %50,9'u katıldığını belirtirken, %8,8'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki dersliklerin tavan yüksekliğinin **yeterli olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.44), (Şekil 4.38, 4.44).

Çizelge 4.44. Dersliklerin tavan yüksekliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	28	8,8
Katılmıyorum	30	9,4
Kararsızım	34	10,7
Katılıyorum	162	50,9
Kesinlikle katılıyorum	50	15,7
Total	304	95,5
Cevapsız	14	4,5
G.Top.	318	100,0

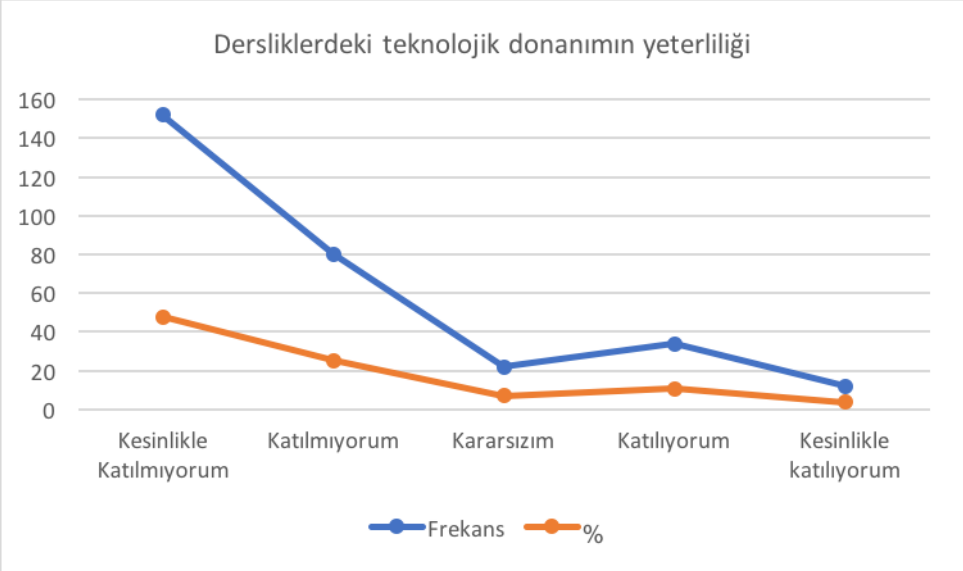

Şekil 4.44. Dersliklerin tavan yüksekliği

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerde internet, barkovizyon vb. araçları yeterlidir"** önermesi için deneklerin %47,8'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %3,8'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki dersliklerin donanımının (internet, barkovizyon vb.) **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.45), (Şekil 4.38, 4.45).

Çizelge 4.45. Dersliklerde internet, barkovizyon vb. donanımlarının yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	152	47,8
Katılmıyorum	80	25,2
Kararsızım	22	6,9
Katılıyorum	34	10,7
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	300	94,4
Cevapsız	18	5,6
G.Top.	318	100,0

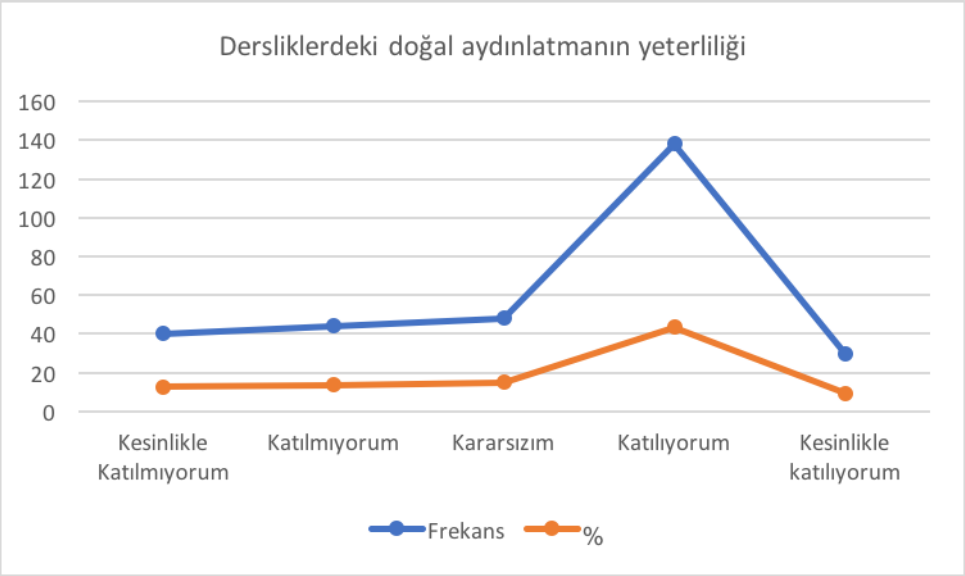

Şekil 4.45. Dersliklerdeki teknolojik donanımın yeterliliği

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerdeki pencereler doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterlidir"** önermesi için deneklerin %43,4'ü katıldığını belirtirken %9,4'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki derslik pencerelerinin doğal aydınlatma ve havalandırma için **yeterli olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.46), (Şekil 4.38, 4.46).

Çizelge 4.46. Dersliklerdeki doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	40	12,6
Katılmıyorum	44	13,8
Kararsızım	48	15,1
Katılıyorum	138	43,4
Kesinlikle katılıyorum	30	9,4
Total	300	94,3
Cevapsız	18	5,7
G.Top.	318	100,0

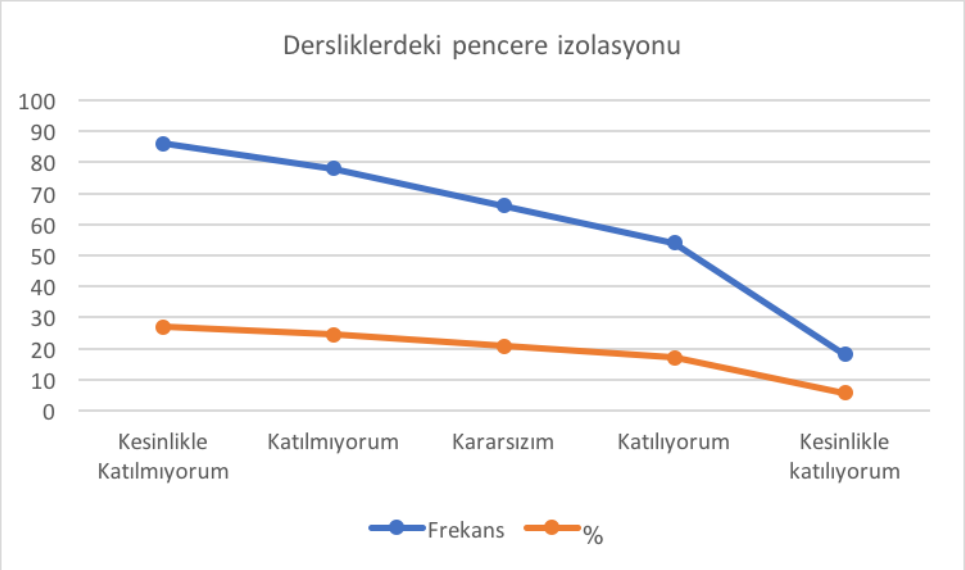

Şekil 4.46. Dersliklerdeki doğal aydınlatma yeterliliği

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Derslik pencerelerinin hava sızdırmazlığı sağlanmıştır"** önermesi için deneklerin %27'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %5,7'si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki derslik pencerelerinin izolasyonunun **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.47), (Şekil 4.38, 4.47).

Çizelge 4.47. Derslik pencerelerinin izolasyonu

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	86	27,0
Katılmıyorum	78	24,5
Kararsızım	66	20,8
Katılıyorum	54	17,0
Kesinlikle katılıyorum	18	5,7
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

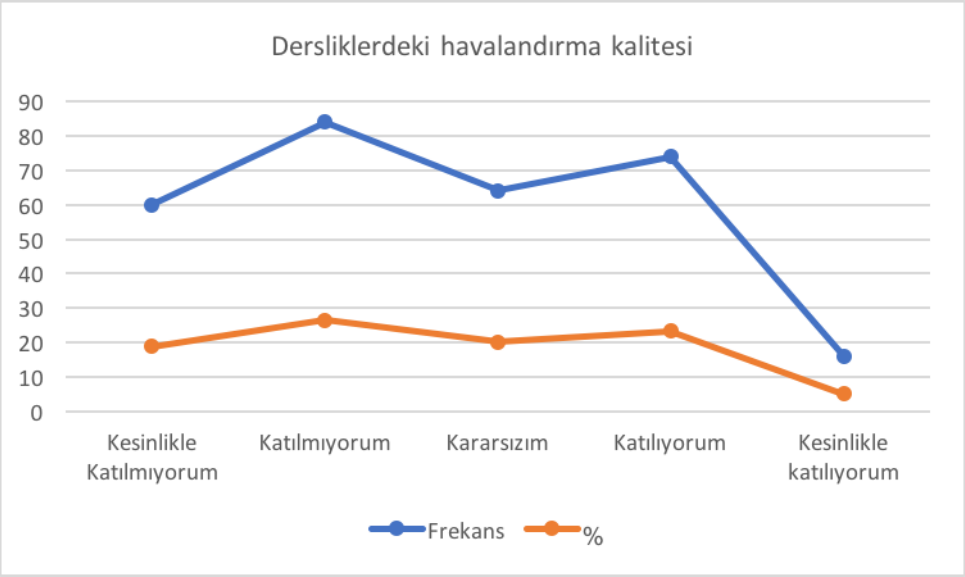

Şekil 4.47. Derslerdeki pencere izolasyonu

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerdeki havalandırma kalitesi yeterlidir"** önermesi için deneklerin %26,4'ü katılmadığını belirtirken, %5,0'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki dersliklerin havalandırma kalitesinin **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.48), (Şekil 4.38, 4.48).

Çizelge 4.48. Dersliklerdeki havalandırma kalitesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	60	18,9
Katılmıyorum	84	26,4
Kararsızım	64	20,1
Katılıyorum	74	23,3
Kesinlikle katılıyorum	16	5,0
Total	298	93,7
Cevapsız	20	6,3
G.Top.	318	100,0

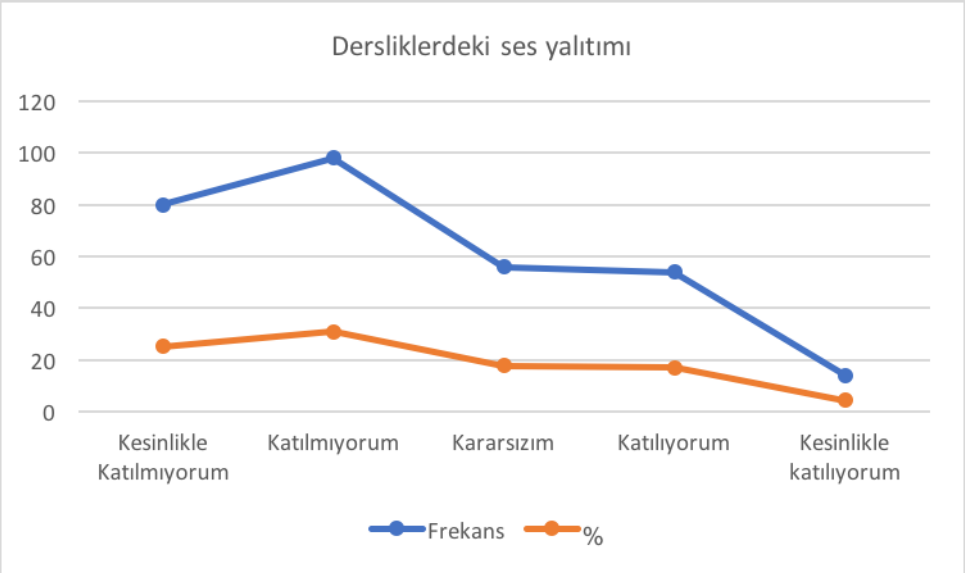

Şekil 4.48. Dersliklerdeki havalandırma kalitesi

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Dersliklerde uygun ses yalıtımı vardır"** önermesi için deneklerin %30,8'i katılmadığını belirtirken, %4,4'ü kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki dersliklerin ses yalıtımının **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.49), (Şekil 4.38, 4.49).

Çizelge 4.49. Dersliklerdeki ses yalıtımı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	80	25,2
Katılmıyorum	98	30,8
Kararsızım	56	17,6
Katılıyorum	54	17,0
Kesinlikle katılıyorum	14	4,4
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

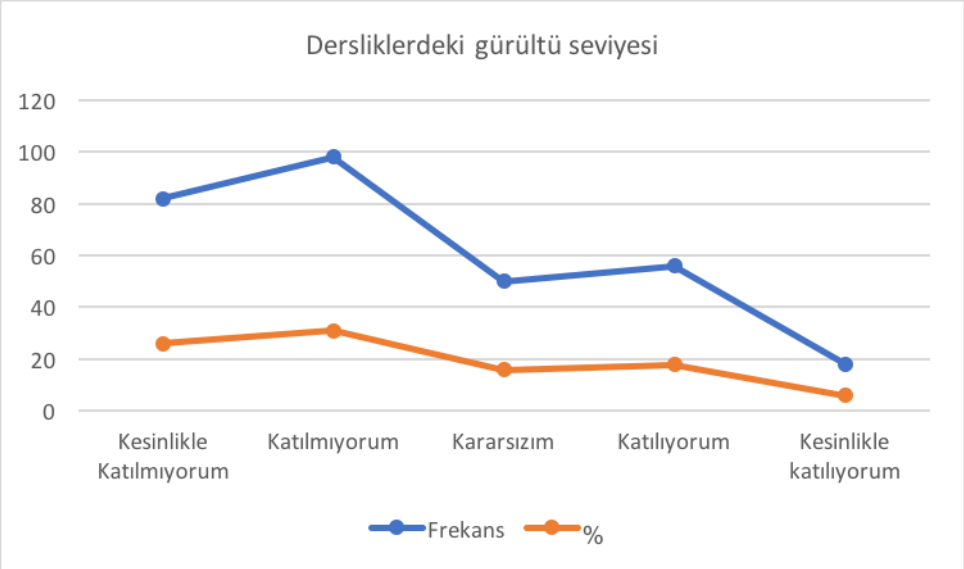

Şekil 4.49. Dersliklerdeki ses yalıtımı

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Derslik için gürültü seviyesi kontrol edilebilmektedir"** önermesi için deneklerin %30,8'i katılmadığını belirtirken, %5,7'si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki dersliklerin gürültü seviyesinin **kontrol edilebilir olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.50), (Şekil 4.38, 4.50).

Çizelge 4.50. Derslik için gürültü seviyesi kontrol edilebilirliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	82	25,8
Katılmıyorum	98	30,8
Kararsızım	50	15,7
Katılıyorum	56	17,6
Kesinlikle katılıyorum	18	5,7
Total	304	95,6
Cevapsız	14	4,4
G.Top.	318	100,0

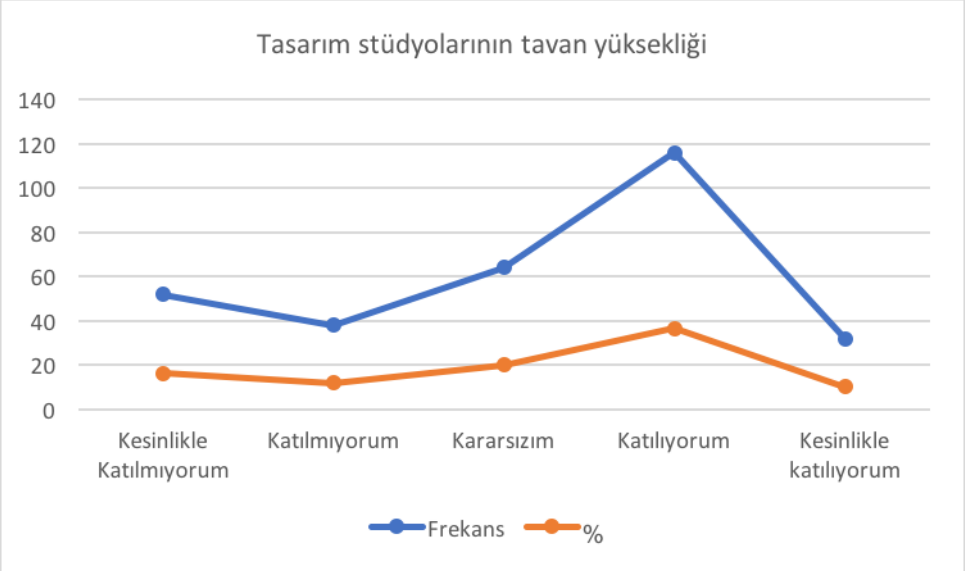

Şekil 4.50. Dersliklerdeki gürültü seviyesi

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyolarının tavan yüksekliği yeterlidir"** önermesi için deneklerin %36,5'i katıldığını belirtirken, %10,1'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binadaki tasarım stüdyolarının tavan yüksekliğinin **yeterli olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.51), (Şekil 4.38, 4.51).

Çizelge 4.51. Tasarım stüdyolarının tavan yüksekliğinin yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	52	16,4
Katılmıyorum	38	11,9
Kararsızım	64	20,1
Katılıyorum	116	36,5
Kesinlikle katılıyorum	32	10,1
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

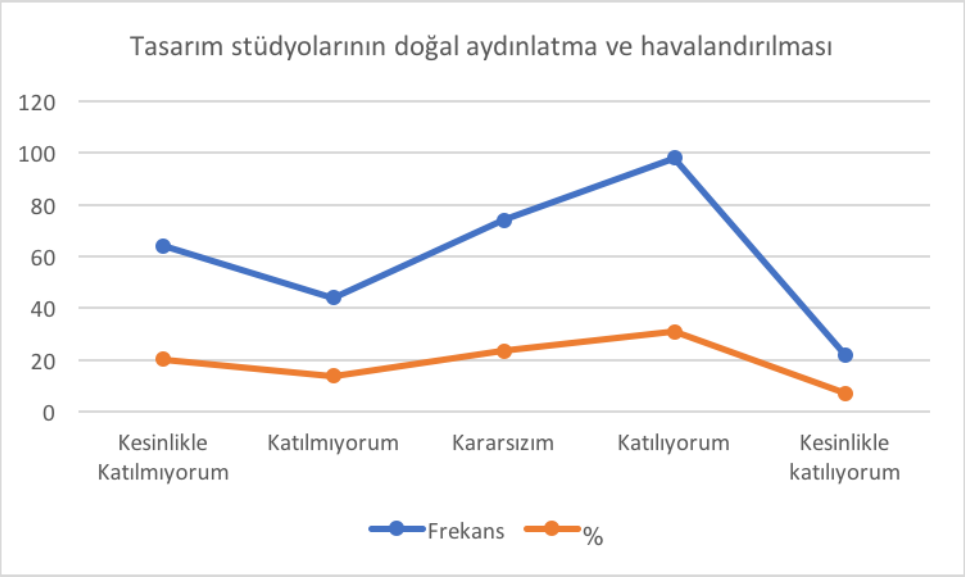

Şekil 4.51. Tasarım stüdyolarının tavan yüksekliği

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyolarındaki pencereler doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterlidir"** önermesi için deneklerin %30,8'i katıldığını belirtirken, %6,9'u kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tasarım stüdyosu pencerelerinin doğal aydınlatma ve havalandırma için **yeterli olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.52), (Şekil 4.38, 4.52).

Çizelge 4.52. Tasarım stüdyolarındaki pencerelerin doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterliliği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	64	20,1
Katılmıyorum	44	13,8
Kararsızım	74	23,3
Katılıyorum	98	30,8
Kesinlikle katılıyorum	22	6,9
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

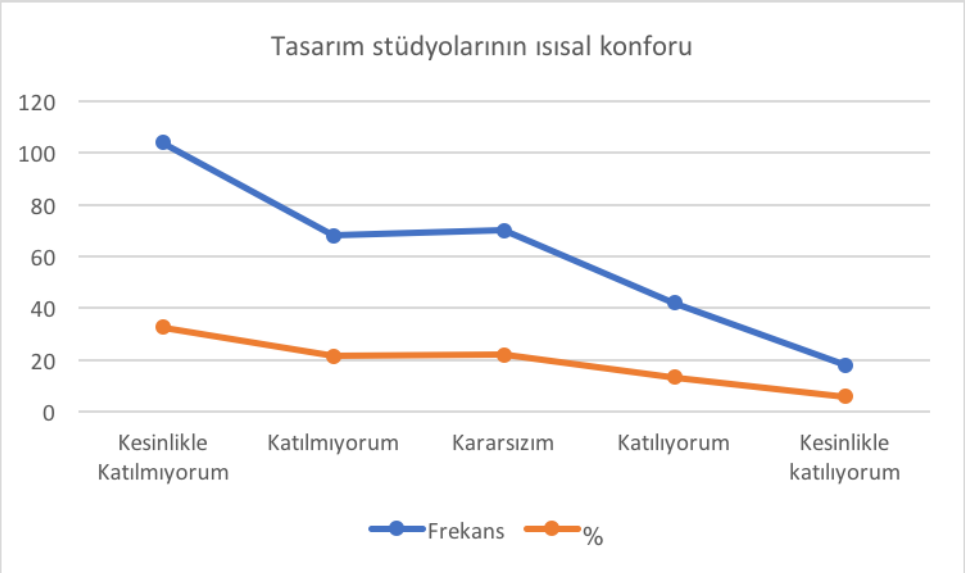

Şekil 4.52. Tasarım stüdyolarının doğal aydınlatma ve havalandırılması

Araştırmadaki teknik değerlendirme başlığı altında **"Tasarım stüdyolarında yaz, kış ısısal konfor sağlanmaktadır"** önermesi için deneklerin %32,7'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %5,7'si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından tasarım stüdyolarının ısısal konforunun **yeterli olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.53), (Şekil 4.38, 4.53).

Çizelge 4.53. Tasarım stüdyolarında yaz, kış ısısal konfor

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	104	32,7
Katılmıyorum	68	21,4
Kararsızım	70	22,0
Katılıyorum	42	13,2
Kesinlikle katılıyorum	18	5,7
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

Şekil 4.53. Tasarım stüdyolarının ısısal konforu

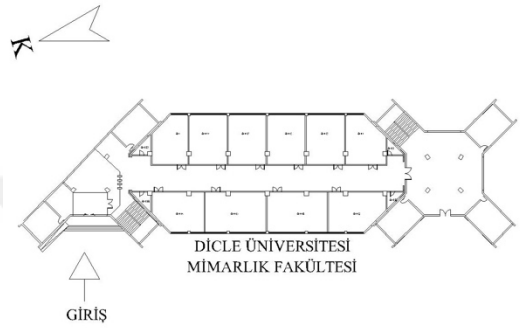
Araştırmadaki ‘Teknik’ değerlendirme başlığı altında tespit edilen tüm problemler aşağıdaki çizelgede yeralmaktadır (Çizelge 4.54), (Şekil 4.38).

Çizelge 4.54. Tespit edilen problemlerin ‘Teknik’ parametre açısından incelenmesi

No	Tespit Edilen Problem	Hemfikir Olma Yüzdesi (%)		Değerlendirme Parametresi		
		Kesinlikle Katılan	Katılan	İşlevsel	Teknik	Estetik
24	Binanın depreme karşı dayanıklı olduğunun düşünülmemesi	31,40%	19,50%		●	
25	Acil çıkışlara ulaşımın kolay olmaması	26,40%	31,40%		●	
26	Koridorlardaki pencerelerin hava ve su sızdırmazlığını sağlayamaması	26,40%	28,30%		●	
27	Dersliklerin ısısal konforu sağlayamaması	27,00%	22,00%		●	
28	Dersliklerdeki internet,barkovizyon vb. donanımlarının yeterli olmaması	47,80%	25,20%		●	
29	Dersliklerdeki pencerelerin hava ve su sızdırmazlığını sağlayamaması	27,00%	24,50%		●	
30	Dersliklerdeki havalandırma kalitesinin yeterli olmaması	18,90%	26,40%		●	
31	Dersliklerdeki ses yalıtımının yeterli olmaması	25,20%	30,80%		●	
32	Dersliklerdeki gürültü seviyesinin kontrol edilebilir olmaması	25,80%	30,80%		●	
33	Tasarım Stüdyolarının ısısal konforu sağlayamaması	32,70%	21,40%		●	
34	Dersliklerdeki ses yalıtımının yeterli olmaması	25,20%	30,80%		●	

4.5. Estetik Değerlendirme Kriterlerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları

Bu başlık altında, yapının 'Estetik' açıdan değerlendirilmesinde kullanılan parametreler doğrultusunda incelenmesine yer verilmiştir. Deneklerin verdiği cevaplar, istatistiksel açıdan değerlendirilip çizelge ve şekillerle açıklanmıştır. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'ne ait kat planları, cephe görünüşlerine ait fotoğraflar aşağıda yer almaktadır (Şekil 4.54).

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Kuzey - Batı Cephesi

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Kuzey - Batı Cephesi

D.Ü. Mimarlık Kuzey Cephesi

D.Ü. Mimarlık Fakültesi Güney - Doğu Cephesi

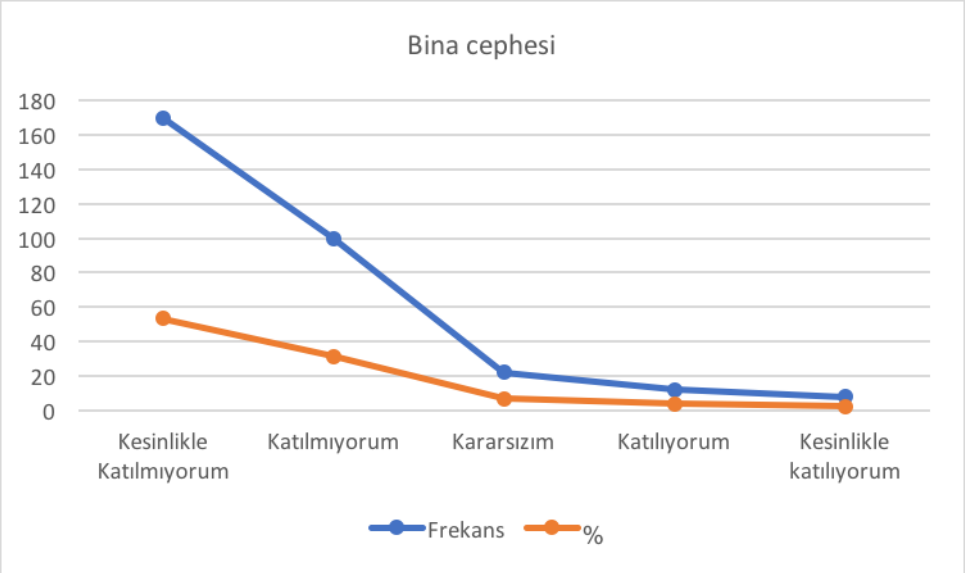
D.Ü. Mimarlık Fakültesi Güney - Batı Cephesi

Şekil 4.54. Mimarlık Fakültesi cephe ve kat planı

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Genel anlamda bina cephesi olumlu şekilde dikkatimi çekmektedir"** önermesi için deneklerin %53,5'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %2,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın cephesinin olumlu şekilde **dikkat çekmediği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.55), (Şekil 4.54, 4.55).

Çizelge 4.55. Bina cephesinin değerlendirilmesi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	170	53,5
Katılmıyorum	100	31,4
Kararsızım	22	6,9
Katılıyorum	12	3,8
Kesinlikle katılıyorum	8	2,5
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

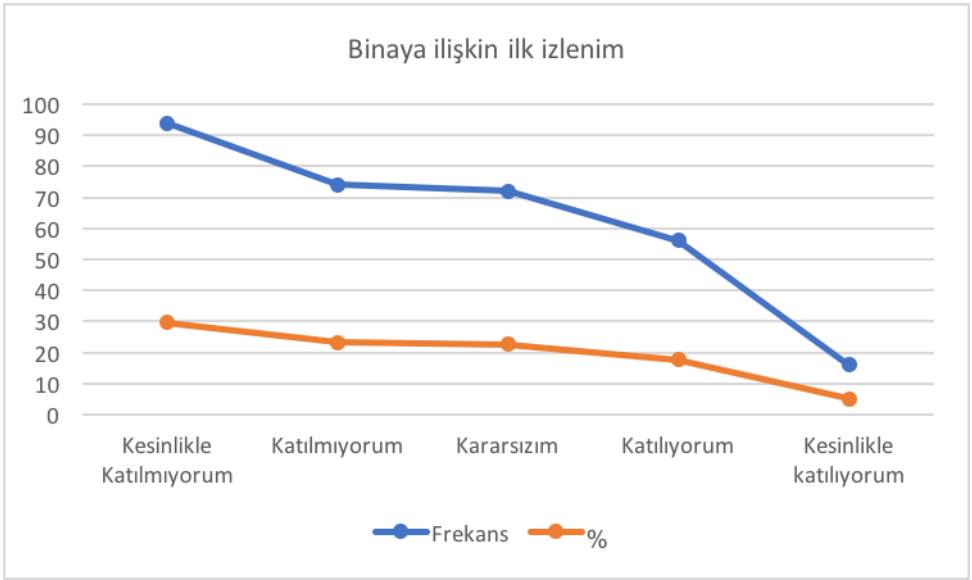

Şekil 4.55. Bina cephesi

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Bina, ilk bakıldığında üniversite binası izlenimi vermektedir"** önermesi için deneklerin %29,6'sı kesinlikle katılmadığını belirtirken, %5'i ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın ilk bakışta üniversite binası **izlenmi vermediği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.56), (Şekil 4.54, 4.56).

Çizelge 4.56. Binaya ilişkin ilk izlenim

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	94	29,6
Katılmıyorum	74	23,3
Kararsızım	72	22,6
Katılıyorum	56	17,6
Kesinlikle katılıyorum	16	5,0
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

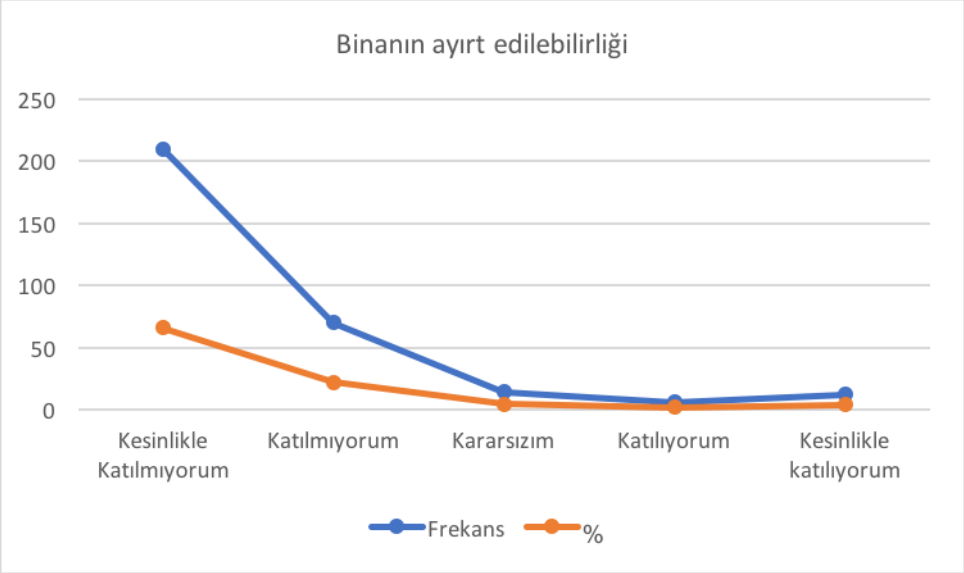

Şekil 4.56. Binaya ilişkin ilk izlenim

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Bina, Mimarlık Fakültesi olarak kampüs içindeki diğer binalardan ayırt edilmektedir"** önermesi için deneklerin %66'sı kesinlikle katıldığını belirtirken, %1,9'u katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın, diğer binalardan **ayırt edilemediği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.57), (Şekil 4.54, 4.57).

Çizelge 4.57. Binanın diğer binalardan ayırt edilip edilemediği

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	210	66,0
Katılmıyorum	70	22,0
Kararsızım	14	4,4
Katılıyorum	6	1,9
Kesinlikle katılıyorum	12	3,8
Total	312	98,1
cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

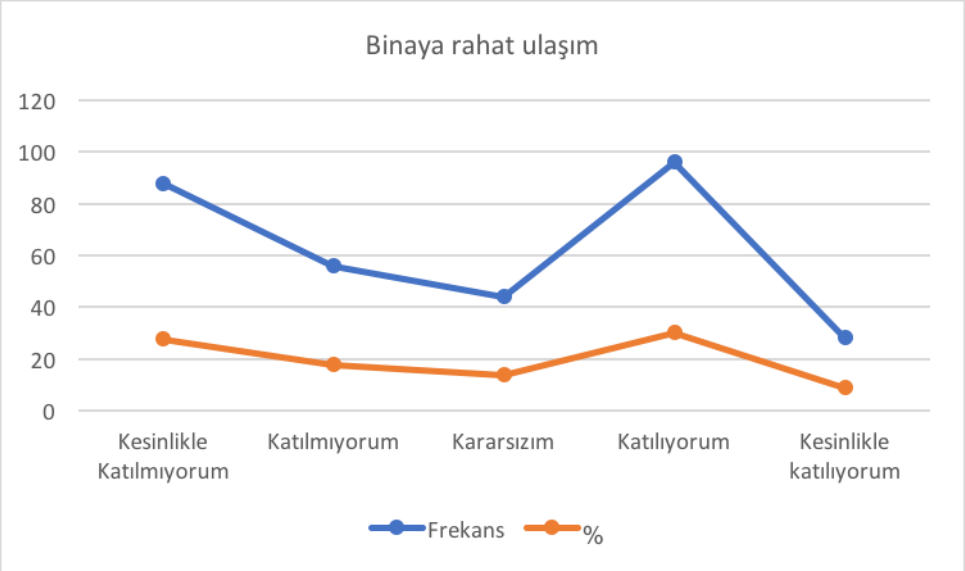

Şekil 4.57. Binanın ayırt edilebilirliği

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Kampüs içinde, binaya ulaşabilmek kolaydır"** önermesi için deneklerin %30,2'si katıldığını belirtirken, %8,8'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından kampüs içerisinden binaya ulaşımın **kolay olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.58), (Şekil 4.54, 4.58).

Çizelge 4.58. Ulaşım kolaylığı

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	88	27,7
Katılmıyorum	56	17,6
Kararsızım	44	13,8
Katılıyorum	96	30,2
Kesinlikle katılıyorum	28	8,8
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

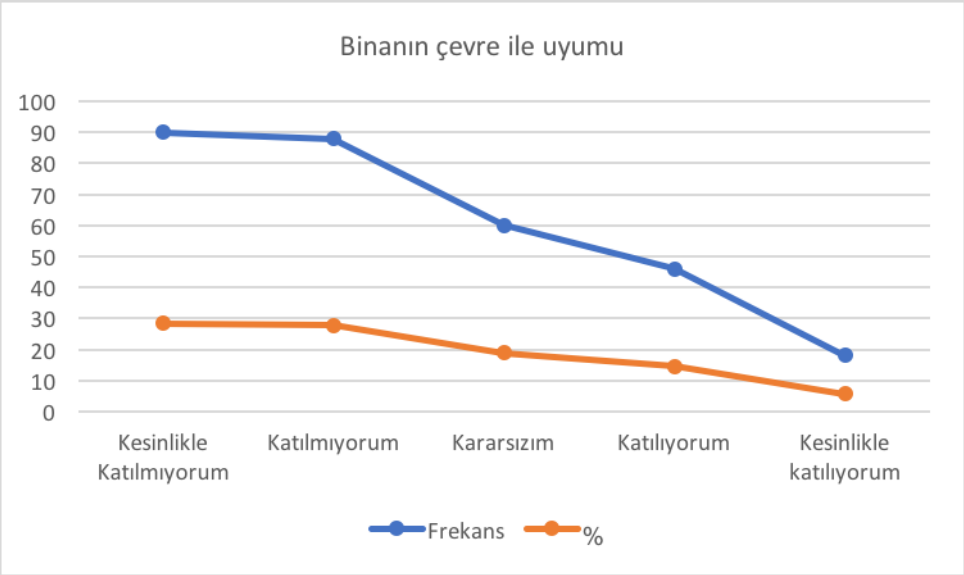

Şekil 4.58. Binaya rahat ulaşım

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Bina çevresiyle uyumludur**" önermesi için deneklerin %28,3'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %5,7'si kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın çevresiyle **uyumlu olmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.59), (Şekil 4.54, 4.59).

Çizelge 4.59. Bina çevre uyumu

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	90	28,3
Katılmıyorum	88	27,7
Kararsızım	60	18,9
Katılıyorum	46	14,5
Kesinlikle katılıyorum	18	5,7
Total	302	95,0
Cevapsız	16	5,0
G.Top.	318	100,0

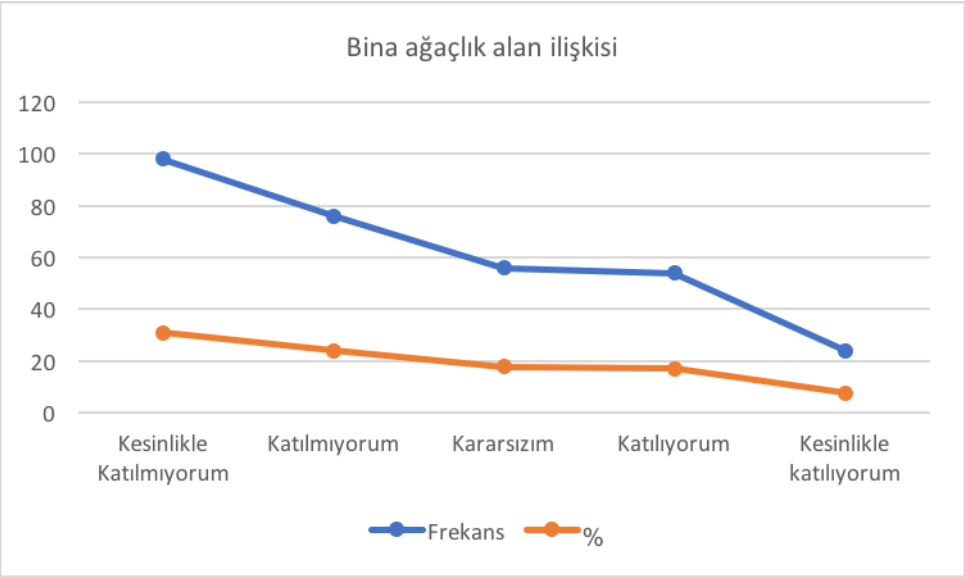

Şekil 4.59. Binanın çevre ile uyumu

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Bina çevresindeki ağaçlık alanlar dışarıdan bakıldığında bina hakkında olumlu etki bırakmaktadır"** önermesi için deneklerin %30,8'i kesinlikle katılmadığını belirtirken, %7,5'i kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın çevresindeki ağaçlık alanların **olumlu etki bırakmadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.60), (Şekil 4.54, 4.60).

Çizelge 4.60. Bina ağaçlık alan ilişkisi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	98	30,8
Katılmıyorum	76	23,9
Kararsızım	56	17,6
Katılıyorum	54	17,0
Kesinlikle katılıyorum	24	7,5
Total	308	96,9
Cevapsız	10	3,1
G.Top.	318	100,0

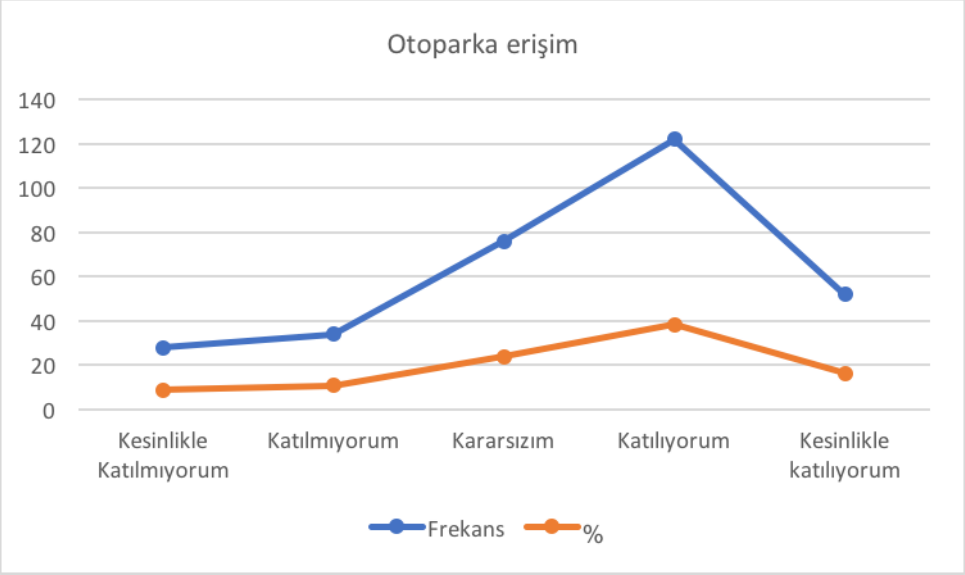

Şekil 4.60. Bina ağaçlık alan ilişkisi

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Binanın Otoparkına ulaşım kolaydır"** önermesi için deneklerin %38,4'ü katıldığını belirtirken, %8,8'i kesinlikle katılmadığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından binanın otoparkına erişimin **kolay olduğu** tespit edilmiştir (Çizelge 4.61), (Şekil 4.54, 4.61).

Çizelge 4.61. Otoparka erişim

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	28	8,8
Katılmıyorum	34	10,7
Kararsızım	76	23,9
Katılıyorum	122	38,4
Kesinlikle katılıyorum	52	16,4
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

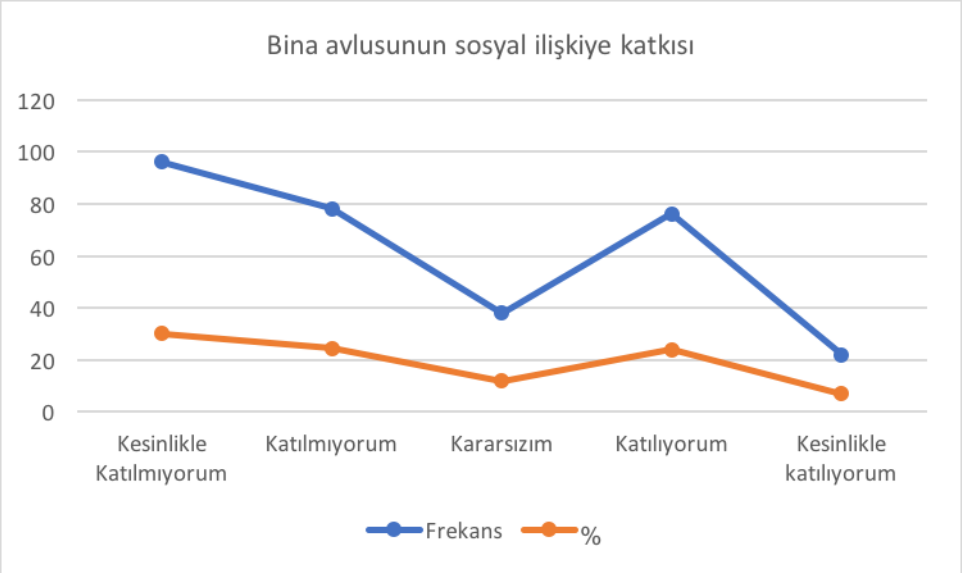

Şekil 4.61. Otoparka erişim

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Binanın avlusu, öğrenci sosyal ilişkisinde önemli bir mekandır"** önermesi için deneklerin %30,2'si kesinlikle katılmadığını belirtirken, %6,9'u kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından bina avlusunun öğrenci sosyal ilişkisine **yeterli katkı sunamadığı** tespit edilmiştir (Çizelge 4.62), (Şekil 4.54, 4.62).

Çizelge 4.62. Binanın avlusu ve öğrenci sosyal ilişkisi

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	96	30,2
Katılmıyorum	78	24,5
Kararsızım	38	11,9
Katılıyorum	76	23,9
Kesinlikle katılıyorum	22	6,9
Total	310	97,5
Cevapsız	8	2,5
G.Top.	318	100,0

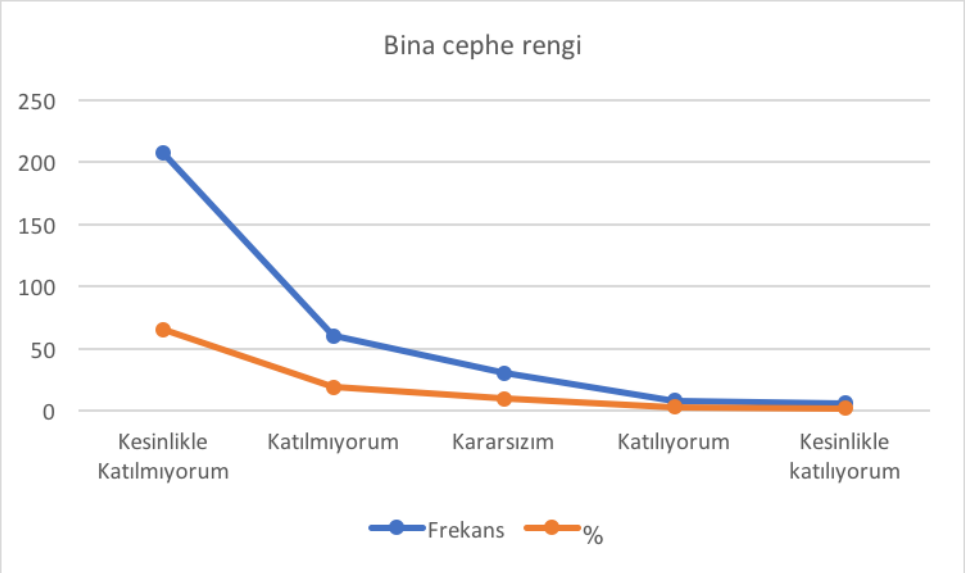

Şekil 4.62. Bina avlusunun sosyal ilişkiye katkısı

Araştırmadaki estetik değerlendirme başlığı altında **"Bina cephesindeki kullanılan renkler olumlu şekilde dikkatimi çekmektedir"** önermesi için deneklerin %65,4'ü kesinlikle katılmadığını belirtirken, %1,9'u kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Bulgular doğrultusunda, denekler tarafından bina cephesindeki renklerin olumlu yönde **dikkat çekmediği** tespit edilmiştir (Çizelge 4.63), (Şekil 4.54, 4.63).

Çizelge 4.63. Bina cephesindeki rengin sorgulanması

	Frekans	***%***
Kesinlikle Katılmıyorum	208	65,4
Katılmıyorum	60	18,9
Kararsızım	30	9,4
Katılıyorum	8	2,5
Kesinlikle katılıyorum	6	1,9
Total	312	98,1
Cevapsız	6	1,9
G.Top.	318	100,0

Şekil 4.63. Bina cephe rengi

Araştırmadaki 'Estetik' değerlendirme başlığı altında tespit edilen tüm problemler aşağıdaki çizelgede yeralmaktadır (Çizelge 4.64), (Şekil 4.54).

Çizelge 4.64. Tespit edilen problemlerin 'Estetik' parametre açısından incelenmesi

No	Tespit Edilen Problem	Hemfikir Olma Yüzdesi (%)		Değerlendirme Parametresi		
		Kesinlikle Katılan	Katılan	İşlevsel	Teknik	Estetik
35	Bina cephesi olumlu anlmada dikkat çekmemektedir	53,50%	31,40%			●
36	Binanın ilk bakışta üniversite binası izlenimi vermemesi	29,60%	23,30%			●
37	Binanın, çevresindeki diğer binalardan kolaylıkla ayırt edilememesi	66,00%	22,00%			●
38	Binadaki ağaçlık alanların, dışarıdan bakıldığında bina hakkında olumlu etki bırakmaması	30,80%	23,90%			●
39	Binanın çevresiyle uyumlu olmaması	28,30%	27,70%			●
40	Bina avlusunun, öğrenci sosyal ilişkisindeki rolünü tam olarak karşılayamaması	30,20%	24,50%			●
41	Bina cephesinde kullanılan renklerin olumlu şekilde dikkat çekmemesi	65,40%	18,90%			●

4.6. Önermelerin Yaş, Cinsiyet ve Sınıf Gruplarına Göre Değerlendirilmesi

Yaş Gruuplarına Göre

Araştırma kapsamında rastsal olarak seçilen kullanıcıların yaş gruplarına ait farklı sonuçlar elde edilmiştir. Bu amaçla uygulanan Anova Testi sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir (Çizelge 4.65).

Araştırmaya katılan deneklerin, yaşları ile bina özellikleri bakımından incelendiğinde estetik özellikleri için 23 yaşındaki deneklerin anlamlı olarak ($p< ,05$) daha yüksek puan (ortalama: 2,6574) verdiği görülürken 24 yaşındaki deneklerin ise en az puanı (ortalama: 1,9415) verdiği görülmüştür. 23 yaşındaki deneklerin 'bina çevresi ile uyumludur' ve 'bina avlusu, öğrenci sosyal ilişkisinde önemli bir mekandır' önermelerine en yüksek puanı verirlerken, aynı önermelere 24 yaşındaki deneklerin ise en az puanı verdikleri görülmüştür. Binanın işlevsel özelliği bakımından ise yine anlamlı bir şekilde ($p=,011$) 19 yaşındaki katılımcıların en yüksek puanı verdiği (ortalama: 2,6407) 24 yaşındaki katılımcıların ise en az puanı (ortalama: 2,1542) verdiği

gözlenmiştir (Çizelge 4.65). 19 yaşındaki deneklerin 'girişteki fuaye yeterli büyüklüktedir' ve 'kütüphane, bireysel çalışma olanağı sunmaktadır' önermelerine en yüksek puanı verirlerken, aynı önermelere 24 yaşındaki deneklerin ise en az puanı verdikleri görülmüştür.

Çizelge 4.65. Kullanım sonrası değerlendirme alt boyutlarının yaşa göre karşılaştırılması

Parametre	Yaş Aralığı	N (Sayı)	Mean (Aritmetik Ortalama)	Std. Deviation (Standart Sapma)	F (Dağılım)	P (Olasılık)
İşlevsel	16 / 24	236	2,4825	0,55565	0,003	0,997
	25 / 30	20	2,4805	0,61771		
Teknik	16 / 24	264	2,6651	0,77824	1,731	0,179
	25 / 30	24	2,5417	0,45469		
Estetik	16 / 24	272	2,2912	0,71577	0,571	0,556
	25 / 30	24	2,3611	0,37074		

Cinsiyete Göre

Araştırmamıza katılan deneklerin, cinsiyeti ile bina özellikleri açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Bu amaçla uygulanan Anova Testi sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir ($p>0,05$) (Çizelge 4.66).

Çizelge 4.66. Kullanım sonrası değerlendirme alt boyutlarının cinsiyete göre karşılaştırılması

Parametre	Cinsiyet	N (Sayı)	Mean (Aritmetik Ortalama)	Std. Deviation (Standart Sapma)	F (Dağılım)	P (Olasılık)
İşlevsel	Erkek	158	2,3404	0,77171	0,964	0,336
	Kadın	138	2,2641	0,58675		
Teknik	Erkek	134	2,4501	0,65518	-1,027	0,306
	Kadın	122	2,5191	0,40245		
Estetik	Erkek	152	2,6491	0,87811	0,246	0,806
	Kadın	136	2,6275	0,60355		

Öğrenim Gördüğü Sınıfa Göre

Araştırmamıza katılan deneklerin, öğrenim gördüğü sınıf ile bina özellikleri açısından incelendiğinde anlamlı bir farklılık olmadığı gözlenmiştir. Bu amaçla uygulanan Anova Testi sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir ($p>0,05$) (Çizelge 4.67).

Çizelge 4.67. Kullanım sonrası değerlendirme alt boyutlarının öğrenim gördüğü sınıfa göre karşılaştırılması

Parametre	Sınıf	N (Sayı)	Mean (Aritmetik Ortalama)	Std. Deviation (Standart Sapma)	F (Dağılım)	P (Olasılık)
İşlevsel	1. Sınıf	33	2,3012	0,55565	-1,689	0,092
	2. Sınıf	113	2,2432	0,61771		
	3. Sınıf	82	2,5004	0,69425		
	4. Sınıf	67	2,4243	0,51323		
Teknik	1. Sınıf	30	22,1046	0,77824	-1,294	0,197
	2. Sınıf	107	2,4842	0,34136		
	3. Sınıf	77	2,5894	0,44924		
	4. Sınıf	59	2,5417	0,45469		
Estetik	1. Sınıf	31	2,2912	0,71577	0,336	0,737
	2. Sınıf	98	2,2922	0,55491		
	3. Sınıf	81	2,703	0,77074		
	4. Sınıf	61	2,3611	0,37074		

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma kapsamında, Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin, kullanım sonrası değerlendirmesi kapsamında, öğrenim gören deneklerin gözünden, işlevsel, teknik, estetik parametreler açısından değerlendirilip, bu parametreler açısından olumlu olumsuz yönleri ortaya konulmuştur (Çizelge 4.38, 4.54, 4.64).

Bu doğrultuda işlevsel parametrelerin sorgulanması adına deneklerin, kendilerine yöneltilen otuzüç işlevsel parametre önermesinin sadece sekizine olumlu yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Elde edilen tespitler doğrultusunda yapının, araştırma kapsamında sorgulanan işlevsel parametreler yönünden geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu deneklerin verdiği cevaplar doğrultusunda saptanmıştır. Bu açıdan 'işlevsel parametreler' başlığı altında tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

İşlevsel Parametreler

Denekler aşağıda değinilen şu işlevsel parametrelerde hemfikir olmuşlardır:

Deneklerin büyük bir yüzdesel çoğunluğu yapının girişinin algılanmadığı konusunda hemfikir olmuşlardır (Çizelge 4.6), (Şekil 4.4, 4.5, 4.6). Bunun için farklı bir markiz tasarımı ve fakülte giriş yazısının daha belirgin punto ve karakterlerle yazılması yapı girişini daha net algılanmasına katkı sağlayacaktır.

Deneklere uygulanan anket sonucunda binanın engelli insanlar kullanımına uygun olmadığı sonucu çıkmıştır (Çizelge 4.7), (Şekil 4.4, 4.5, 4.7). Engelli kullanıcılar için uygun yatay ve düşey taşıma çözümlerinin (uygun rampa, asansör vb.) üretilmesi sorunu çözmede katkı sağlayacaktır.

Koridorlar, denekler açısından ders çalışma dinlenme sergi ve benzeri eylemler açısından yetersiz bulunmuştur (Çizelge 4.14), (Şekil 4.4, 4.5, 4.14). Mimarlık eğitimine uygun ergonomiye sahip konforlu ekipmanların kullanılması ve sayısının arttırılması kullanıcı memnuniyetini olumlu yönde arttırmaya katkı sağlayacaktır.

Koridorlardaki dolap ve ilan panolarının kapasitesi denekler tarafından yeteriz bulunmuştur (Çizelge 4.17, 4.18), (Şekil 4.4, 4.5, 4.17). Mimarlık eğitiminde kullanılan ekipmanlar gözünde bulundurmak kaydıyla söz konusu dolap ve ilan panolarının arttırılması kullanıcı memnuniyetini olumlu yönde artmasına katkı sağlayacaktır.

Denekler, dersliklerin değişen ihtiyaçlara karşı esneklik gösteremediği yönünde hemfikir olmaktadır (Çizelge 4.26), (Şekil 4.4, 4.5, 4.26). Bu doğrultuda uygun teknolojik ekipman ve tefriş seçimi sorunun çözümü açısından fayda sağlayacaktır.

Tasarım stüdyoları, denekler tarafından grup çalışması adına kullanışsız, donanım ve kapasite bakımından yetersiz bulunmuştur (Çizelge 4.29, 4.30, 4.31, 4.32), (Şekil 4.4, 4.5, 4.29). Grup çalışması adına modüler ekipmanların tercih edilmesi, çağın teknolojik ihtiyaçlarına uygun cihazlarla donatılması ve kapasitenin artırılması sorunun çözümüne olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Kütüphane, donanınım ve bireysel çalışma olanağı açısından denekler tarafından yeterli bulunmamaktadır (Çizelge 4.34, 4.35), (Şekil 4.4, 4.5, 4.34). Kütüphanenin mimarlık eğitimine uygun kaynaklar ve grup çalışmasına olanak sağlayacak modüler ekipmanlarla donatılması kullanıcı memnuniyetinin artmasında adına önemli bir katkı sağlayacaktır.

Denekleri büyük bir yüzdesel oranla kantinin yeri ve donanumından memnun olmamaktadır (Çizelge 4.36, 4.37), (Şekil 4.4, 4.5, 4.36). Kantinin kullanıcı taleplerine cevap verecek malzemelerle donatılması ve kolay ulaşılabilir bir konumda olması kullanıcı memnuniyetini olumlu yönde arttıracaktır.

Teknik parametrelerin sorgulanması adına deneklerin, kendilerine yöneltilen onbeş teknik parametre önermesinin sadece dördüne olumlu yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Elde edilen tespitler doğrultusunda yapının, araştırma kapsamında sorgulanan teknik parametreler yönünden geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu, deneklerin verdiği cevaplar doğrultusunda saptanmıştır. Bu açıdan ‘teknik parametreler’ başlığı altında tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Teknik Parametreler

Denekler aşağıda değinilen şu teknik parametrelerde hemfikir olmuşlardır:

Deneklerin büyük bir yüzdesel çoğunluğu acil çıkışlara erişimin kolay olmadığı konusunda hemfikiri olmuşlardır (Çizelge 4.40), (Şekil 4.38, 4.40). Bu sebeple acil çıkışlara giden yolların temiz, açık ve yönlendirme levhaları ile desteklenmesi kullanıcı memnuniyetini olumlu yönde arttıracaktır.

Denekelerin teknik parametreler içerisinde hemfikir olduğu bir başka parametre işe pencerelerin hava ve su sızdırmazlığıdır (Çizelge 4.47), (Şekil 4.38, 4.47). Koridor ve derslik pencerelerinin fitil, doğrama vb. ekipmanlarındaki iyileştirme kullanıcı memnuniyetine olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

Tasarım Stüdyoları ve dersliklerdeki ısısal konfor, denekler açısından yetersiz bulunmuştur (Çizelge 4.43, 4.53), (Şekil 4.38, 4.53). Tasarım Stüdyoları ve dersliklerdeki ısısal konforu sağlamaya yardımcı mekanik ısıtma ve soğutma ekipmanlarının uygun kapasitede seçilip konumlandırılması kullanıcı memnuniyetini olumlu yönde arttıracaktır.

Dersliklerdeki internet barkovizyon ve benzeri teknolojik ekipmanlar, denekler tarafından yetersiz bulunmuştur (Çizelge 4.45), (Şekil 4.38, 4.45). Bu ve benzeri teknolojik ekipmanların çağın gereksinimlerine uygun cihazlarla yenilenmesi kullanıcı memnuniyetini olumlu yönde arttıracaktır.

Denekler, dersliklerdeki gürültü seviyesinin kontrol edilebilir olmadığı konusunda hemfikir olmuşlardır (Çizelge 4.50), (Şekil 4.38, 4.50). Derslik duvarlarının ve tavanının akustik özelliği olan ses yalıtım malzemesiyle kaplanması kullanıcı konforunu ve memnuniyetini olumlu yönde arttıracaktır.

Estetik parametrelerin sorgulanması adına deneklerin, kendilerine yöneltilen dokuz teknik parametre önermesinin sadece ikisine olumlu yanıt verdikleri tespit edilmiştir. Elde edilen tespitler doğrultusunda yapının, araştırma kapsamında sorgulanan estetik parametreler yönünden geliştirilmeye ihtiyaç duyduğu, deneklerin verdiği cevaplar doğrultusunda saptanmıştır. Bu açıdan ‘estetik parametreler’ başlığı altında tespit edilen sorunlara ilişkin çözüm önerilerinde bulunulmuştur.

Estetik Parametreler

Denekler aşağıda değinilen şu estetik parametrelerde hemfikir olmuşlardır:

Deneklerin büyük bir çoğunluğu Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi’ni diğer binalarda ayırt edilemez ve cephsel bazda dikkat çekici bulmamaktadır (Çizelge 4.55, 4.57, 4.63), (Şekil 4.54, 4.55). Öncelikle daha geniş çaplı ve detaylı bir araştırma yapılmak kaydıyla, yapının renklerinin değiştirilmesi, estetik açıdan iyileştirme meydana getirilebilir. Bu sayede yapı, diğer binalardan daha kolay bir şekilde ayırt edilebilinir.

Yapının sosyal çevreyle uyumu denekler tarafından yetersiz bulunmuştur (Çizelge 4.60), (Şekil 4.54, 4.60). Yapının sosyal çevreyle uyumunun arttırılması adına ise bazı peyzaj çalışmaları yapılarak (örneğin Mimarlık Fakültesi'ne has farklı renkte, farklı tipte ve boydaki ağaçlar kullanılarak) iyileştirmeye gidilebilinir.

Tüm bulgular ve çözüm önerileri dahilinde gözden kaçırılmaması gereken önemli bir husus ise, değerlendirilen yapının mimarlık fakültesi olarak planlanmamış ve inşa edilmemiş olmasıdır.

Sonuç olarak, Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nin kullanım sonrası değerlendirme yöntemiyle incelenmesinde, öğrenim gören deneklerin gözünden ele alınan işlevsel, teknik, estetik parametreler açısından eksiklikler tespit edilmiştir. Bu eksiklerin giderilmesi, paralelinde kullanıcı memnuniyetinin arttırılması adına geliştirme ve iyileştirmelere ihtiyaç duyulduğu gözlemlenmiştir.

Bu araştırma mimarlık eğitimi açısından son derece önemli ekip, ekipman ve bu ekip, ekipmanların konumlandırılacağı mahallerin yeniden tasarlanması açısından ileride yapılacak çalışmalara altlık oluşturabilmesi adına önem arz etmektedir.

6. KAYNAKLAR

Abdou, A. ve Dghaimat A. M. (2016). Post Occupancy Evaluation of Educational Buildings: A Case Study of a Private School in the UAE, 4th Annual International Conference on Architecture and Civil Engineering in UAE, Apr. 2016, DOI: 10.5176/2301-394X_ACE16.102.

Aksu, M. (2000). Büro Binalarında Çalışma Mekanının Kullanım Sonrası Değerlendirmesi (KSD/POE) İçin Kontrol Listesi Oluşturulması. İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Akunnaya vd. (2013). Performance evaluation of residential buildings in public housing estates in Ogun State. Frontiers of Architectural Research, Vol: 2 Issue 2, 178-190.

Aral, N., (1979). Yapı Üretiminde Proje Yönetimi için Üretkenlik Kavramına Dayalı Bir Değerlendirme Modeli, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.

Bechtel, R. (1997). Environment and Behavior: An Introduction. London: Sage.

Bechtel, R. and Churchman, A. (2002). Handbook of Environmental Psychology. John Wiley&Sons, New York.

Brill, M. (1974). Evaluating Building on a Performance Basis. In J. Lamg (Ed.) Designing for Human Behavior: Architecture and the Behavioral Sciences, (Community Development Series) Stroudsburg, Pa: Dowden, Hutchinson & Ross.

Clemente. C. ve Matteis, D.F. (2010). Housing For Europe. The Urbact II Operational Programme 2007-2013, Europan Regional Development Founds (Book), Tipografia del Genio Civile, Roma, 2010.

Cohen, U. and Weisman, G.D. (1991) Holding on to Home: Designing Environments for People with Dementia. Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press.

Çakın, Ş. (1988). Mimari tasarım, insan, toplum ve çevre ilişkileri. İstanbul, Özal Matbaası.

Darwish, E.I. ve Gendy, A.R. (2018). Post occupancy evaluation of thermal comfort in higher educational buildings in a hot arid climate. Elsevier: Alexandria Engineering Journal Vol: 57 Issue 4, Dec 2018, 3167-3177.

Dinç, P. ve Onat E., 2002, Bir İlköğretim Yapısının Bina Programı ve Tasarımı Bağlamında Değerlendirilmesi (Evaluating a Primary School in Contexts of Building Program and Design), ***Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Dergisi,*** 17 (3), s: 35-55, GÜMMF, Ankara (Engineering Index)

Ergenoğlu S. A., Polatoğlu Ç. (2007)., "Mimarlıkta Birinci Yıl Tasarım Eğitimi; Mimari Tasarıma Giriş Dersi Deneyimleri", Tasarım Eğitimi Semineri , İstanbul, Türkiye, ss.3-17.

İslamoğlu, S.Ö. (2018). Tarihi Yapıların Yeniden Kullanılmasında Yapı-İşlev Uyumu: Rize Müzesi Örneği. Journal of History Culture and Art Resarch, 7(5), 510-523, doi:http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v7i5.1573

Kamaruzzaman, N.S. ve Wahab, A.M. (2018). Building performance and evaluatıon methods: a prelımınary revıew. 2nd Internatıoanl Conferance on Project and Facilities Management, May 2011, University Malaya, Kuala Lumpur.

Kantrowıtz, M. (1985). Has Environment and Behavior Research Made a Difference? ***Environment & Behavior,*** 17 (1985), 1,2546

Karagenç, O. (2001) Toplu konut alanlarında simgesel performansa yönelik kullanım sonrası değerlendirme modeli. Doktora tezi, İ.T.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Kirk S J and Spreckelmeyer K F (1988), "Creative Design Decisions -- a systematic approach to problem solving in architecture", Van Nostrand Reinhold Company, New York.

Kuyucu, F ve Vatan, M. (2017). Kullanım Sonrası Değerlendirme Yöntemi: Gaziantep Hasan Kalyoncu Üniversitesi Öğrenci Yurtları Örneği. İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi 9/33, 41-61.

Lackney, J.A., (2001). The State of Post-Occupancy Evaluation in the Practice of Educational Design, Environmental Design Research Association, EDRA 32, Edinburg, July 5. http:// schoolstudio.engr.wisc.edu/poe.html.

Lang, J. ve Burnette, C. (1974). A Model of the Designing Process. In Designing for Human Behavior (W. Moleski ve D. Vachon, eds.), 43-51. Dowden Hutchinson and Ross.

Lawrence, R.J., (1987). Housing, Dwellings and Homes: Design Theory And Practise, John Wiley&Sons, New York, 178.

Marcus, C. (1975). Easter Hill Village: Some Social Implications of Design, Free Press, New York.

Mustafa, A.F. (2017). Performance assessment of buildings via post-occupancy evaluation: A case study of the building of the architecture and software engineering departments in Salahaddin University, Frontiers of Architectural Research Vol:6 Issue 3, 412-429.

Okan, Y. (1975). Yüksel Sahil Sitesi – Yalova. ***Mimarlar Odası Arkitekt***, 4(360). 149-157.

Ornstein, S.W., (1996). Post-Occupancy Evaluation of School Buildings in Greater Sao Paulo, Proceedings CIB-ASTM-ISO-RILEM 3rd International Symposium, Israil, 123-132

Pena (1987). Program seeking, An Architectural Programming pimer. AIA Press. 3. Baskı. Washington.

Pena, W. M. ve Parshall, S. A. (1987). Problem Seeking: An Architectural Programming Primer. AIA Press. 1. Baskı, Washington.

Preiser, W.F.E. ve Schramm, U. (1998). Building performance evaluation. In D. Watson ve diğerleri (eds.) Time-saver standards, 7. Basım. McGraw Hill, New York, 233-238.

Preiser, W.F.E. ve Nasar, J. (2008). Assessing Building Performance: Its Evolution from post-occupancy evaluation. International Journal of Architectural Research, Vol:2 Issue 1, 84-99

Shipley, G. (1987). A History of Samos 800-188 BC. Oxford.

Tookaloo, A. ve Smith, R. (2015). Post Occupancy Evaluation in Higher Education. Elsevier: Procedia Engineering, Vol:118, 2015, 515-521.

Van der Voordt, Theo & Wegen, H.B.R.. (2005). Architecture in use: an introduction to the programming, design and evaluation of buildings. Elsevier: Architecture Press.

Wolfgang F.E. Preiser, Ulrich Schramm, (2002) "Intelligent office building performance evaluation", Facilities, Vol. 20 Issue: 7/8, pp.279-287, https://doi.org/10.1108/02632770210435198.

Zeisel, J., (1995), Inquiry by Design, Tools for Environment and Behavior Research, Cambridge University Press, Cambridge.

Zimmerman, A. ve Martin, M. (2001). Post-Occupancy Evaluation: Benefits and Barriers. ***Building Research & Information,*** 29(2). 162-176.

DEĞERLİ HOCALARIM VE ARKADAŞLARIM

Bu anket, Dicle Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nde kullanım sonrası değerlendirmeyi araştırmak amacıyla hazırlanmıştır.

Anketten elde edilen veriler toplu olarak değerlendirilecek ve sadece araştımanın amacına uygun olarak kullanılacaktır. Bu nedenle ankete isminizi yazmanıza gerek yoktur. Ankete içtenlikle vereceğiniz cevaplar araştırmanın amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Bu anket uygulaması yüksek lisans çalışması için kullanılacaktır.

İlgi ve katkılarınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Erhan KAYAALP

Y. Lisans Öğrencisi

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz?
   Erkek ( ) Kadın ( )
2. Yaşınız?.....
3. Okuldaki statünüz?
   Öğrenci ( ) Öğretim elemanı ( )
4. Öğrenci iseniz kaçıncı sınıftasınız?.....

5. Aşağıda yer alan sıfatları, bina ile ilintili olarak "kesinlikle katılıyorum (5)" ile "kesinlikle katılmıyorum (1)" arasındaki derecelendirmede size uygun olanı işaretleyiniz.

Sıfat Çiftleri	**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
Güvenli					
Güvensiz					
Huzur Veren					
Huzursuzluk Veren					
Rahatlatan					
Stres Yaratan					
Dinamik					
Durgun					
İlgi Çekici					
Sıkıcı					
Sıra Dışı					
Sıradan					
Sade					
Karmaşık					
Ferah					
Kasvetli					
Modern					
Modası Geçmiş					
Uyumlu					
Uyumsuz					
Sıcak					
Soğuk					
Düzenli					
Düzensiz					
Kaliteli					
Kalitesiz					
Şaşırtıcı					
Alışılmış					
Kullanışlı					
Kullanışsız					
Hoş					
Hoş Değil					

6. Bina ile İlgili belirtilen duruma göre "kesinlikle katılıyorum (5)" ile "kesinlikle katılmıyorum (1)" arasındaki derecelendirmede size uygun olanı işaretleyiniz.

Estetik Parametreler	**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
Genel anlamda bina cephesi olumlu şekilde dikkatimi çekmektedir**.**					
Bina, ilk bakıldığında üniversite binası izlenimi vermektedir.					
Bina, Mimarlık Fakültesi olarak kampüs içindeki diğer binalardan ayırt edilmektedir.					
Kampüs içinde, binaya ulaşabilmek kolaydır.					
Bina çevresiyle uyumludur.					
Bina çevresindeki ağaçlık alanlar dışarıdan bakıldığında bina hakkında olumlu etki bırakmaktadır.					
Binanın Otoparkına ulaşım kolaydır.					
Binanın avlusu, öğrenci sosyal ilişkisinde önemli bir mekandır.					
Bina cephesindeki kullanılan renkler olumlu şekilde dikkatimi çekmektedir.					

7. Bina ile İlgili belirtilen duruma göre "kesinlikle katılıyorum (5)" ile "kesinlikle katılmıyorum (1)"arasındaki derecelendirmede size uygun olanı işaretleyiniz.

İşlevsel Parametreler	**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
Binanın girişi dışarıdan bakıldığında algılanmaktadır.					
Bina, engelli insanların kullanımına uygundur.					
Girişteki turnikeler doğru konumlandırılmıştır.					
Girişteki fuaye yeterli büyüklüktedir.					
Girişten sonra dersliklere ulaşım kolaydır.					
Merdivenler, dersliklere ulaşmamı desteklemektedir.					
Öğretim üyesi çalışma odaları dersliklere yakındır.					
Koridorlar, dersliklere ulaşmamı desteklemektedir.					
Koridorlar çeşitli eylemler (ders çalışma, dinlenme, sergileme, buluşma vb.) için son derece kullanışlıdır.					
Koridorlar, bölüm, sosyal ilişki ve iletişim düzeyini olumlu etkilemektedir.					
Koridorlardaki oturma grupları yeterli sayıdadır.					
Koridorlardaki dolaplar yeterli kapasitededir.					
Koridorlardaki ilan ve duyuru panoları yeterlidir.					
Tuvaletler kullanışlıdır.					
Yeterli sayıda tuvalet vardır.					
Derslikleri, bina içinde bulmak kolaydır.					
Derslikler yeterli kapasitededir.					
Dersliklerdeki sandalye ve masalar, insan ebatlarına uygundur (ergonomiktir).					
Derslikler ders çalışmak için rahat ve kullanışlıdır.					
Dersliklerdeki tahtanın görüş mesafesi yeterlidir.					
Dersliklerdeki tahtanın büyüklüğü yeterlidir.					
Derslikler, değişen ihtiyaçlara göre yeterli esnekliktedir.					
Dersliklerde masa ve sandalyelerin mekan içindeki dağılımı uygundur.					
Derslikler içinde öğretim üyelerinin çalışma donatıları yeterlidir.					
Tasarım stüdyoları, bina içinde kolay bulunmaktadır.					
Tasarım stüdyoları, grup çalışması için uygundur.					
Tasarım stüdyoları yeterli kapasitedir.					
Tasarım stüdyoları, çalışmamızı destekleyen uygun donatılara sahiptir.					
Kütüphanenin, yeri dersliklere göre uygun konumdadır.					
Kütüphane, bölüm için yeterli kapasitededir.					
Kütüphane, bireysel çalışma olanağı sunmaktadır.					
Bina içindeki kantin sayısı yeterlidir.					
Ders aralarında çay, kahve v.b. ihtiyaçlar için kantin donanımı yeterlidir.					

8. Bina ile İlgili belirtilen duruma göre "kesinlikle katılıyorum (5)" ile "kesinlikle katılmıyorum (1)" arasındaki derecelendirmede size uygun olanı işaretleyiniz.

Teknik Parametreler	**Kesinlikle Katılmıyorum**	**Katılmıyorum**	**Kararsızım**	**Katılıyorum**	**Kesinlikle Katılıyorum**
Binanın depreme dayanaklı olduğunu düşünüyorum.					
Acil durumlarda çıkışlara kolay ulaşılabilir.					
Aydınlatma ekipmanları yeterlidir.					
Koridor pencereleri önlerinde hava ve su sızdırmazlığı sağlanmıştır.					
Dersliklerde yaz, kış ısısal konfor sağlanabilmektedir.					
Dersliklerde tavan yüksekliği yeterlidir.					
Dersliklerde internet, barkovizyon vb. araçları yeterlidir.					
Dersliklerdeki pencereler doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterlidir.					
Derslik pencerelerinin hava sızdırmazlığı sağlanmıştır.					
Dersliklerdeki havalandırma kalitesi yeterlidir.					
Dersliklerde uygun ses yalıtımı vardır.					
Derslik için gürültü seviyesi kontrol edilebilmektedir.					
Tasarım stüdyolarının tavan yüksekliği yeterlidir.					
Tasarım stüdyolarındaki pencereler doğal aydınlatma ve havalandırma için yeterlidir.					
Tasarım stüdyolarında yaz, kış ısısal konfor sağlanmaktadır.					

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Erhan KAYAALP

Doğur Tarihi : 26.04.1981

Doğum Yeri : Edirne

Eğitim Durumu

Lise : Zincirlikuyu İnşaat Anadolu Teknik Lisesi Yapı Ressamlığı Bölümü / İstanbul

Üniversitesi : Dicle Üniversitesi Müh. Mimarlık Fak. Mimarlık Bölümü / Diyarbakır

Yabancı Dil : İngilizce (İyi)

: Rusça (Orta)

Çalıştığı Kurum : Rast Madencilik A.Ş.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEZ İNTİHAL FORMU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
ADI VE SOYADI	ERHAN KAYAALP
ÖĞRENCİ NO	09508006
EĞİTİM – ÖĞRETİM YILI	2018-2019
YARIYIL	☐ Güz ☒ Bahar
ANABİLİM DALI	MİMARLIK ANA BİLİM DALI
PROGRAM	Yüksek Lisans
TEZ KONUSU	TASARIM PARAMETRELERİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK KULLANICI GÖRÜŞLERİNİN KSD YÖNTEMİYLE DEĞERLENDİRİLMESİ: DİCLE ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ ÖRNEĞİ
İNTİHAL RAPORU BİLGİLERİ	
RAPOR TÜRÜ	Tez Savunma Sınavı Sonrası
SAYFA SAYISI	131
BENZERLİK ORANI	%17
RAPORLAMA TARİHİ	13/11/ 2019

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmamın kapak sayfası, giriş, ana bölümler, sonuç ve tartışma kısımlarından oluşan toplam 131 sayfalık kısmına ilişkin, 13/11/2019 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından *Turnitin* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan intihal raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 17'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

☐ Kabul/Onay sayfaları hariç,
☐ Kaynakça hariç
☐ Alıntılar hariç/dâhil
☐ Diğer

Dicle Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Programlarda Tez Çalışması İntihal Raporu Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edilmesi durumunda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

ERHAN KAYAALP
13.11.2019
(İMZA/TARİH)

Dr. Öğr. Üyesi Berivan ÖZBUDAK AKÇA **Tez Danışmanı** (İMZA/TARİH) 13.11.2019	Doç. Dr. D. Türkan KEJANLI **Anabilim Dalı Başkanı** (İMZA/TARİH) 14.11.2019

Formdaki bilgiler bilgisayar ortamında doldurulmalıdır. El yazısı ile doldurulan formlar geçersiz sayılmaktadır.